

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 19. november 2001
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2001-1661/1-0038
Dok.: ABW20997

Oversigt over aktuelle notater vedrørende de sager inden for Justitsministeriets ansvarsområde, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) og mødet i Det Blandede Udvalg på ministerniveau med deltagelse af Norge og Island den 6. – 7. december 2001

Side:

3-4	Dagsordenspunkt 1	Trusselvurdering vedrørende terrorisme
5-7	Dagsordenspunkt 2	Rådets resolution vedrørende fodboldkampe med international dimension
8-10	Dagsordenspunkt 3	Det Europæiske Politiakademis arbejdsprogram for 2002
11-13	Dagsordenspunkt 4	Det Europæiske Politiakademis budget for 2002
14-16	Dagsordenspunkt 5	Finansforordning for Det Europæiske Politiakademi
17-19	Dagsordenspunkt 6	Samarbejdsaftale mellem Europol og USA
20-22	Dagsordenspunkt 7	Bemyndigelse af Europols direktør til at indlede forhandlinger med USA om udveksling af oplysninger mellem Europol og de amerikanske myndigheder
23-25	Dagsordenspunkt 8	Ændring af Rådets afgørelse af 27. marts 2000 om bemyndigelse af Europols direktør til at indlede forhandlinger om aftaler med tredjelande og organisationer, der ikke er tilknyttet EU
26-31	Dagsordenspunkt 9	Rådets afgørelse om udvidelse af Europols mandat
32-35	Dagsordenspunkt 10	Revision af Europol-konventionen
36-38	Dagsordenspunkt 11	Ændring af Rådets afgørelse af 29. april 1999 om udvidelse af Europols mandat til at omfatte bekæmpelse af falskmøntneri og forfalskning af betalingsmidler
39-41	Dagsordenspunkt 12	Henstilling vedrørende statistiske oplysninger om beslaglæggelser af narkotika
42-43	Dagsordenspunkt 13	Situationsrapport vedrørende organiseret kriminalitet i 2000
44-47	Dagsordenspunkt 14	Rammeafgørelse om oprettelse af fælles efterforskningshold
48-61	Dagsordenspunkt 15	Rammeafgørelse om gennemførelse i Den Europæiske Union af

		kendelser om indefrysning af aktiver eller bevismidler
62-76	Dagsordenspunkt 16	Rådets afgørelse om oprettelse af Eurojust
77-97	Dagsordenspunkt 17	Rammeafgørelse om europæiske arrestordre og overgivelsesprocedurerne mellem Den Europæiske Unions medlemsstater
98-106	Dagsordenspunkt 18	Rammeafgørelse om strafferetlige foranstaltninger med henblik på bekæmpelse af terrorisme
107-118	Dagsordenspunkt 19	Rammeafgørelse om seksuel udnyttelse af børn
119-121	Dagsordenspunkt 20	Indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes strafferetlige sanktioner
122-134	Dagsordenspunkt 21	Rådets forordning* om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i sager vedrørende forældremyndighed
135-140	Dagsordenspunkt 22	Opfølgning af konklusionerne fra det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 samt fra det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001
141-144	Dagsordenspunkt 23	Handlingsplan for samarbejdet mellem EU og Ukraine vedrørende retlige og indre anliggender
145-151	Dagsordenspunkt 24	Rådets forordning* og afgørelse om udviklingen af den anden generation af Schengen-informationssystemet (SIS II)
152-155	Dagsordenspunkt 25	Rådets konklusioner vedrørende SIS II
156-158	Dagsordenspunkt 26	Rådets konklusioner i anledning af evalueringen af Sirenekontorerne
159-162	Dagsordenspunkt 27	Rådets afgørelse om Irlands anmodning om at deltage i visse dele af Schengen-reglerne
163-165	Dagsordenspunkt 28	Oversigt over den bedste praksis i forbindelse med Schengen-reglernes anvendelse
166-168	Dagsordenspunkt 29	Budget for SISNET i 2002
169-171	Dagsordenspunkt 30	Budget for Sirene-nettet (fase II) og Helpdesk i 2002
172-173	Dagsordenspunkt 31	Kvartalsoversigt vedrørende anlægsudgifter i forbindelse med C.SIS i tredje kvartal af 2001

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

Vedrørende: Trusselsvurdering vedrørende terrorisme.

Nyt notat.

1. Baggrund.

På baggrund af bidrag fra medlemslandene fremlægger formandskabet halvårligt en analyse af trusselsvurderingen for så vidt angår terrorisme. Trusselsvurderingen er fortrolig.

På det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 besluttede Rådet, at der årligt skal fremsendes en rapport til Europa-Parlamentet, som redegør for situationen med hensyn til terrorisme. Rådet besluttede samtidig, at der skal udarbejdes en oversigt over terrororganisationer til brug for relevante myndigheder i medlemslandene med ansvar for bekæmpelse af terrorisme.

På denne baggrund er der i rådsregi udarbejdet nærmere retningslinjer for udarbejdelsen af rapporter vedrørende trusselsvurderingen. Der er tillige udarbejdet konkrete anbefalinger, som følger af den aktuelle trusselvurdering. Endelig er der udarbejdet en oversigt over terrororganisationer til brug for medlemslandenes myndigheder med ansvar for bekæmpelse af terrorisme.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 forventes Rådet at tilslutte sig rapporterne samt retningslinjerne og anbefalingerne i tilknytning hertil. Rådet forventes endvidere at tage oversigten over terrororganisationer til brug for relevante myndigheder i medlemslandene med ansvar for bekæmpelse af terrorisme til efterretning.

2. Indhold.

Den halvårlige trusselsvurdering, der er fortrolig er udarbejdet på baggrund af bidrag fra medlemslandene.

Den åbne rapport, som skal fremsendes til Europa-Parlamentet, redegør for situationen med hensyn til terrorisme i de seneste tolv måneder. Rapporten indeholder herudover en analyse af terrorismesituationen i EU.

Retningslinjerne for udarbejdelsen af den halvårlige trusselsvurdering er udarbejdet med henblik på at gøre den halvårlige trusselsvurdering mere operativ.

Anbefalingerne, der følger af den halvårlige trusselvurdering, peger bl.a. på vigtigheden af at sikre nødvendige foranstaltninger med henblik på et effektivt sikkerheds- og kontrolniveau for

erhvervelse, oplagring og transport af sprængstoffer. Anbefalingerne knytter sig endvidere til dele af konklusionerne fra mødet blandt de europæiske politichefer den 30. – 31. oktober 2001, som vedrører samarbejdet om bekæmpelse af terrorisme.

Endelig er der udarbejdet en oversigt over terrororganisationer til brug for myndigheder i medlemslandene med ansvar for bekæmpelse af terrorisme. Oversigten er fortrolig.

3. Europa-Parlamentet.

Sagen har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet. Den åbne rapport om terrorismesituationen vil blive sendt til Europa-Parlamentet.

4. Høring.

Der har ikke været foretaget høring i anledning af sagen.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har ikke været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Sagen ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Sagen skønnes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Udkast til rådskonklusioner fra det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 blev forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for mødet. Et aktuelt notat om sagen blev oversendt den 18. september 2001. Rådskonklusionerne blev efterfølgende oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 21. september 2001.

Vedrørende: Rådets resolution vedrørende fodboldkampe med international dimension.

Nyt notat.

1. Baggrund.

Rådet har vedtaget en række retsakter vedrørende sikkerheden ved fodboldarrangementer.

Den 30. november 1993 vedtog Rådet således en henstilling om det ansvar, der påhviler arrangører af sportsbegivenheder, ligesom Rådet den 1. december 1994 vedtog en henstilling om informationsudveksling i forbindelse med større arrangementer og begivenheder samt en henstilling om informationsudveksling med landene i Central- og Østeuropa i forbindelse med internationale sportsarrangementer.

Desuden vedtog Rådet den 22. april 1996 en henstilling om retningslinjer for forebyggelse af uroligheder i forbindelse med fodboldkampe og den 26. maj 1997 en fælles aktion vedrørende samarbejde om offentlig orden og sikkerhed.

Endvidere vedtog Rådets den 9. juni 1997 en resolution om forebyggelse og bekæmpelse af fodboldvandalisme.

Endelig vedtog Rådet den 21. juni 1999 en resolution vedrørende en håndbog for det internationale politisamarbejde og foranstaltninger med henblik på forebyggelse og bekæmpelse af vold og uroligheder i forbindelse med internationale fodboldkampe.

På baggrund af de indhøstede erfaringer, herunder i forbindelse med europamesterskaberne i fodbold i 2000, har det belgiske formandskab fremsat forslag til en rådsresolution, der skal erstatte ovennævnte rådsresolution af 21. juni 1999 og ajourføre og revidere håndbogen.

Forslaget har til formål at styrke det politimæssige samarbejde for derved at tage højde for den øgede internationalisering af fodboldbegivenheder.

Forslaget har hjemmel i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) artikel 30, stk. 1, litra a) og b), og artikel 34, stk. 2, litra a).

Det forventes at forslaget til rådsresolution vil blive forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold.

I resolutionen henstilles det, at medlemsstaterne styrker samarbejdet, navnlig det praktiske samarbejde mellem de kompetente myndigheder og tjenester, med henblik på at forebygge og bekæmpe vold og uroligheder i forbindelse med fodboldkampe med international dimension.

Som bilag til resolutionen er udarbejdet en håndbog, der viser eksempler på anbefalede arbejdsmetoder som led i det internationale samarbejde.

Resolutionen gælder med forbehold for eksisterende nationale bestemmelser, herunder om kompetencefordelingen mellem de nationale myndigheder og om beskyttelse af personoplysninger.

Håndbogen anbefaler, at der oprettes et nationalt fodboldinformationscenter.

Det nationale fodboldinformationscenter udgør ideelt set det centrale og eneste kontaktpunkt for udveksling af relevante politimæssige oplysninger vedrørende fodboldkampe med international dimension og for etablering af et internationalt politisamarbejde i forbindelse med sådanne fodboldkampe.

En medlemsstat kan imidlertid beslutte, at bestemte kontakter vedrørende fodboldrelaterede aspekter skal foregå via de tjenester, som har specifik kompetence på det pågældende område. Det nationale fodboldinformationscenter skal dog som udgangspunkt underrettes om sådanne kontakter.

Endvidere indeholder håndbogen en række anbefalinger til de ansvarlige politimyndigheder med henblik på løsning af de politimæssige opgaver i forbindelse med internationale fodboldkampe.

3. Europa-Parlamentet

Forslaget til Rådets resolution om fodboldkampe med international dimension med tilhørende håndbog har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Forslaget til Rådets resolution om fodboldkampe med international dimension med tilhørende håndbog har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget til Rådets resolution om fodboldkampe med international dimension med tilhørende håndbog ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget skønnes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Det bemærkes i den forbindelse særligt, at forslaget ikke indebærer, at der nødvendigvis skal oprettes et nyt fodboldinformationscenter, idet håndbogen kun anbefaler oprettelsen eller eventuelt udpegelsen af eksisterende organer med uændrede ressourcer til at varetage opgaven.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget til Rådets resolution om fodboldkampe med international dimension med tilhørende håndbog har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg eller Folketingets Retsudvalg.

Vedrørende: Det Europæiske Politiakademis arbejdsprogram for 2002.

Nyt notat.

1. Baggrund.

På Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. – 16. oktober 1999 blev der opnået enighed om, at der skal oprettes et europæisk politiakademi til efteruddannelse af personale ved de retshåndhævende myndigheder, idet politiakademiet i første omgang etableres som et netværk af nationale politiskoler.

Det Europæiske Politiakademi (Cepol) blev herefter oprettet ved Rådets afgørelse af 22. december 2000.

Ifølge rådsafgørelsens artikel 3 vedtager bestyrelsen for Cepol det årlige efteruddannelsesprogram, som fastlægger det generelle pædagogiske indhold samt type, antal og varighed af de uddannelsesaktiviteter, der skal iværksættes.

Det årlige arbejdsprogram forelægges for Rådet til orientering, idet bestyrelsen tager Rådets eventuelle bemærkninger i betragtning.

For så vidt angår finansieringen af Cepols aktiviteter følger det af artikel 5 i Rådets afgørelse af 22. december 2000, at Rådet fastlægger Cepols budget, som forvaltes af sekretariatet på grundlag af en finansforordning.

Det følger af Rådets afgørelse af 22. december 2000, at Cepols budget blandt andet dækker udgifterne til udarbejdelse, gennemførelse og evaluering af arbejdsprogrammet, aflønning af eksterne undervisere, sekretariatets almindelige drift og omkostninger i forbindelse med andre initiativer som bestyrelsen har vedtaget eller den administrerende direktør har taget i henhold til finansforordningen.

Sekretariatets etablering afventer beslutning om Cepols hjemsted.

En finansforordning for Cepol forventes vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001.

På denne baggrund vedtog bestyrelsen for Cepol på mødet den 27. – 28. september 2001 med enstemmighed et arbejdsprogram samt et forslag til budget for 2002.

Arbejdsprogrammet forventes forelagt til orientering på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2002.

2. Indhold.

Arbejdsprogrammet for Cepol i 2002 indeholder 17 forskellige kurser af forskellig varighed og indhold. I alt er der planlagt 250 kursusdage i 2002.

Kurserne vedrører blandt andet civil krisestyring, menneskesmugling, samarbejde med kandidatlandene, international kriminalitetsbekæmpelse, terrorisme samt opretholdelse af den offentlige orden og sikkerhed.

Danmark er medarrangør af kurser om blandt andet civil krisestyring i 2002.

Under forhandlingerne har **Tyskland** foreslået, at der i Rådets mødeprotokol optages en råds erklæring, hvorefter Cepol ved gennemførelsen af arbejdsprogrammet for 2002 opfordres til at tage hensyn til, at der i overensstemmelse med artikel 7(a) i Rådets afgørelse af 22. december 2000 om oprettelse af Det Europæiske Politiakademi (Cepol) bør udarbejdes fælles standarder vedrørende uddannelseskurser for det ledende personale ved de retshåndhævende myndigheder.

Danmark har ingen bemærkninger til det tyske forslag.

3. Europa-Parlamentet.

Arbejdsprogrammet for 2002 har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet.

4. Høring.

Arbejdsprogrammet for 2002 har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Arbejdsprogrammet ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Arbejdsprogrammet har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Arbejdsprogrammet har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg eller Folketingets Retsudvalg.

Vedrørende: Det Europæiske Politiakademis budget for 2002.

Nyt notat.

1. Baggrund.

På Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. – 16. oktober 1999 blev der opnået enighed om, at der skal oprettes et europæisk politiakademi til efteruddannelse af personale ved de retshåndhævende myndigheder, idet politiakademiet i første omgang etableres som et netværk af nationale politiskoler.

Det Europæiske Politiakademi (Cepol) blev herefter oprettet ved Rådets afgørelse af 22. december 2000.

Ifølge rådsafgørelsens artikel 3 vedtager bestyrelsen for Cepol det årlige efteruddannelsesprogram, som fastlægger det generelle pædagogiske indhold samt type, antal og varighed af de uddannelsesaktiviteter, der skal iværksættes.

Det årlige arbejdsprogram forelægges for Rådet til orientering, idet bestyrelsen tager Rådets eventuelle bemærkninger i betragtning.

For så vidt angår finansieringen af Cepols aktiviteter følger det af artikel 5 i Rådets afgørelse af 22. december 2000, at Rådet fastlægger Cepols budget, som forvaltes af sekretariatet på grundlag af en finansforordning.

Det følger af Rådets afgørelse af 22. december 2000, at Cepols budget blandt andet dækker udgifterne til udarbejdelse, gennemførelse og evaluering af arbejdsprogrammet, aflønning af eksterne undervisere, sekretariatets almindelige drift og omkostninger i forbindelse med andre initiativer som bestyrelsen har vedtaget eller den administrerende direktør har taget i henhold til finansforordningen.

Sekretariatets etablering afventer beslutning om Cepols hjemsted.

For så vidt angår Cepols udgifter for 2001 godkendte Rådet den 16. november 2001 en finansiel løsning, hvorefter den medlemsstat, der arrangerer et kursus via sit eget politiakademi, afholder udgifterne i forbindelse hermed. Den pågældende medlemsstat vil imidlertid kunne opkræve deltagergebyr, som tager sigte på helt eller delvis at dække udgifterne til afholdelse af kurset.

En finansforordning for Cepol forventes vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001.

På denne baggrund vedtog bestyrelsen for Cepol på mødet den 27. – 28. september 2001 med enstemmighed et arbejdsprogram samt et forslag til budget for 2002.

Budgetforslaget forventes forelagt til godkendelse på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2002.

2. Indhold.

Budgetforslaget for 2002 indebærer, at Danmarks bidrag er fastsat til 44.710 euro, svarende til 357.680 kr., ud af et samlet budget for 2002 på 2.284.101 euro, svarende til 18.272.808 kr.

Af de samlede udgifter går 567.033 euro, svarende til 4.536.264 kr., til administration og drift, mens 1.717.068 euro, svarende til 13.736.544 kr., går til gennemførelsen af arbejdsprogrammet for 2002, herunder hovedsageligt afholdelse af kurser og samarbejde med kandidatlandene og andre politiuddannelsesinstitutioner.

For så vidt angår lønudgifter i 2002 er der taget udgangspunkt i, at Cepols sekretariat oprettes og kan nå at fungere i skønsmæssigt otte måneder i 2002. Lønningernes størrelse er beregnet på grundlag af lønningerne til ansatte ved Europol, men dog et niveau under det tilsvarende Europol løntrin.

For så vidt angår de udgifter, som det svenske og belgiske formandskab har afholdt med henblik på en række bestyrelsesmøder og andre aktiviteter i Cepol-regi, er der i overensstemmelse med den finansielle løsning for 2001, som blev godkendt af Rådet den 16. november 2001, afsat midler til dækning af disse udgifter i budgetforslaget for 2002.

3. Europa-Parlamentet.

Budgetforslaget for 2002 har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet.

4. Høring.

Budgetforslaget for 2002 har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Budgetforslaget for 2002 ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Det danske bidrag til Cepol betales af Rigspolicehøved, og udgifterne hertil afholdes inden for de bevillingsmæssige rammer.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Budgetforslaget for 2002 har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg eller Folketingets Retsudvalg.

Vedrørende: Finansforordning for Det Europæiske Politiakademi.

Nyt notat.

1. Baggrund.

På Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. – 16. oktober 1999 blev der opnået enighed om, at der skal oprettes et europæisk politiakademi til efteruddannelse af personale ved de retshåndhævende myndigheder, idet politiakademiet i første omgang etableres som et netværk af nationale politiskoler.

Det Europæiske Politiakademi (Cepol) blev herefter oprettet ved Rådets afgørelse af 22. december 2000.

For så vidt angår finansieringen af Cepols aktiviteter følger det af artikel 5 i Rådets afgørelse af 22. december 2000, at Rådet fastlægger Cepols budget, som forvaltes af sekretariatet på grundlag af en finansforordning.

Det fremgår endvidere af artikel 5, stk. 3, i ovennævnte rådsafgørelse, at Cepols bestyrelse opstiller en finansforordning, der forelægges og godkendes af Rådet.

På denne baggrund vedtog bestyrelsen for Cepol på mødet den 27. – 28. september 2001 med enstemmighed et arbejdsprogram, et forslag til budget for 2002 samt et udkast til finansforordning.

Udkastet til finansforordning forventes forelagt til godkendelse på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2002.

2. Indhold.

Udkastet til finansforordning for Cepol er udarbejdet med inspiration i finansforordningen for Europol og er i hovedtræk identisk med denne.

Det følger af udkastet til finansforordning for Cepol, at medlemslandenes bidrag til finansieringen af Cepol beregnes på grundlag af bruttonationalproduktet for det foregående år. Dette er i overensstemmelse med den finansieringsmodel, der i øvrigt anvendes i forbindelse med finansieringen af blandt andet Europol.

Endvidere følger det af udkastet til finansforordning, at alle udgifter og indtægter skal fremgå af budgettet, at alle gennemførelsesforanstaltninger af arbejdsprogrammet skal ligge inden for budgettets ramme, og at der som udgangspunkt kun kan bemyndiges afholdelse af udgifter inden for det indeværende finansår.

Udkastet til finansforordning behandler endvidere budgettets udarbejdelse og dets struktur, budgettets gennemførelse, indtægterne og medlemsstaternes bidrag, regnskabet, konti, bilag og revision samt de personer og instanser, der er ansvarlige for den budgetmæssige og finansielle proces.

Den administrerende direktør er ansvarlig for gennemførelsen af budgettet, mens ændringer inden for budgettets overordnede ramme skal godkendes af Cepols bestyrelse.

Ifølge udkastet til finansforordning udpeges der en uafhængig finanskontrollør, der skal godkende alle udbetalinger. Finanskontrolløren kan forelægge eventuelle spørgsmål om berettigelsen af udgifter direkte for Cepols bestyrelse. Cepols regnskaber er undergivet ekstern revision.

3. Europa-Parlamentet.

Udkastet til finansforordning har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet.

4. Høring.

Udkastet til finansforordning har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Udkastet til finansforordning ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Udkastet til finansforordning har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Udkastet til finansforordning har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg eller Folketingets Retsudvalg.

Vedrørende: Samarbejdsaftale mellem Europol og USA.

Nyt notat.

1. Baggrund.

Det følger af Europol-konventionens artikel 42, stk. 2, 1. pkt., at Europol, i det omfang det er nødvendigt for at kunne gennemføre de opgaver, der er pålagt Europol i henhold til konventionens artikel 3, kan oprette og opretholde forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Rådet vedtog den 3. november 1998 en afgørelse, der fastsætter nærmere regler for Europols forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Det fremgår af artikel 2, stk. 2, i rådsafgørelsen, at Rådet med enstemmighed beslutter, hvilke tredjelande og eksterne organisationer der skal indledes forhandlinger med.

Det fremgår endvidere af artikel 2, stk. 3, at Europols direktør efter at have konsulteret Styrelsesrådet og efter Rådets godkendelse kan indlede forhandlinger om aftaler med tredjelande og eksterne organisationer. Sådanne aftaler kan først indgås, efter at Rådet med enstemmighed har godkendt disse.

Rådet har desuden ved to rådsafgørelser af henholdsvis 3. november 1998 og 12. marts 1999 fastsat nærmere regler for Europols videregivelse af personlige oplysninger til tredjelande og eksterne organisationer samt for Europols modtagelse af information fra tredjeparter.

Ved Rådets afgørelse af 27. marts 2000 blev Europols direktør bemyndiget til at indlede forhandlinger om samarbejde mellem Europol og en række eksterne organisationer og tredjelande, herunder USA.

Rådets afgørelse angiver de nærmere betingelser for denne bemyndigelse, herunder at eventuelle bestemmelser i aftalerne om udveksling af oplysninger skal være i overensstemmelse med reglerne i Europol-konventionen og gennemførelsesbestemmelserne i tilknytning hertil.

På det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 opfordrede Rådet Europol til at indlede forhandlinger med USA om indgåelse af en samarbejdsaftale.

Der er nu udarbejdet et udkast til samarbejdsaftale mellem Europol og USA. Samarbejdsaftalen er godkendt af Europols Styrelsesråd.

Udkastet til samarbejdsaftale forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 med henblik på Rådets godkendelse.

2. Indhold.

Samarbejdsaftalen mellem Europol og USA har ifølge artikel 1 til formål at fremme samarbejdet mellem Den Europæiske Unions medlemsstater, der handler gennem Europol, og USA i forbindelse med i forebyggelsen og efterforskningen af grove former for international kriminalitet.

Samarbejdsaftalen vedrører ifølge artikel 3 kriminalitetsformerne omfattet af Europols mandat, herunder strafbare handlinger som er blevet begået eller som det må antages vil blive begået i forbindelse med terrorisme.

Efter artikel 1 i samarbejdsaftalen fremmes samarbejdet navnlig gennem udvekslingen af strategiske og tekniske oplysninger.

Strategiske oplysninger omfatter ifølge artikel 2 blandt andet trusselsvurderinger og situationsrapporter, oplysninger om retshåndhævende aktioner og særlige midler til bekæmpelsen af strafbare handlinger, samt ruter og ændringer i ruter, der anvendes af smuglere eller andre involverede i de former for ulovlig handel, som samarbejdsaftalen dækker.

Tekniske oplysninger omfatter efter artikel 2 blandt andet kriminaltekniske samt politimæssige efterforskningsmetoder, analysemetoder og uddannelsesmetoder.

Samarbejdsaftalen omfatter ikke udvekslingen af personoplysninger.

Aftaleparterne udpeger efter artikel 4 hver især et kontaktpunkt, der koordinerer anvendelsen af samarbejdsaftalen. Ifølge artikel 6 kommunikerer kontaktpunkterne indbyrdes og afholder jævnligt samråd med hinanden i forbindelse med politispørgsmål og emner af fælles interesse.

Efter artikel 7 er der mulighed for at udveksle ekspertise, for eksempel ved afholdelse af seminarer og uddannelseskurser.

Artikel 8 giver mulighed for at udveksle en eller flere forbindelsesofficerer.

3. Europa-Parlamentet.

Udkastet til samarbejdsaftale har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Udkastet til samarbejdsaftale har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Udkastet til samarbejdsaftale ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Udkastet til samarbejdsaftale har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Udkastet til samarbejdsaftale har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg eller Folketingets Retsudvalg.

Rådets afgørelse om bemyndigelse af Europols direktør til at indlede forhandlinger om samarbejde mellem Europol og en række eksterne organisationer og tredjelande blev forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 2.- 3. december 1999.

Vedrørende: Bemyndigelse af Europols direktør til at indlede forhandlinger med USA om udvekslingen af oplysninger mellem Europol og de amerikanske myndigheder.

Nyt notat.

1. Baggrund.

Det følger af Europol-konventionens artikel 42, stk. 2, 1. pkt., at Europol, i det omfang det er nødvendigt for at kunne gennemføre de opgaver, der er pålagt Europol i henhold til konventionens artikel 3, kan oprette og opretholde forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Rådet vedtog den 3. november 1998 en afgørelse, der fastsætter nærmere regler for Europols forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Det fremgår af artikel 2, stk. 2, i rådsafgårelsen, at Rådet med enstemmighed beslutter, hvilke tredjelande og eksterne organisationer der skal indledes forhandlinger med.

Det fremgår endvidere af artikel 2, stk. 3, at Europols direktør efter at have konsulteret Styrelsesrådet og efter Rådets godkendelse kan indlede forhandlinger om aftaler med tredjelande og eksterne organisationer. Sådanne aftaler kan først indgås, efter at Rådet med enstemmighed har godkendt disse.

Rådet har desuden ved to rådsafgårelser af henholdsvis 3. november 1998 og 12. marts 1999 fastsat nærmere regler for Europols videregivelse af personlige oplysninger til tredjelande og eksterne organisationer samt for Europols modtagelse af information fra tredjeparter.

Ved Rådets afgørelse af 27. marts 2000 blev Europols direktør bemyndiget til at indlede forhandlinger om samarbejde mellem Europol og en række eksterne organisationer og tredjelande, herunder USA.

Rådets afgørelse angiver de nærmere betingelser for denne bemyndigelse, herunder at eventuelle bestemmelser i aftalerne om udveksling af oplysninger skal være i overensstemmelse med reglerne i Europol-konventionen og gennemførelsesbestemmelserne i tilknytning hertil.

For så vidt angår udvekslingen af personoplysninger er det i rådsafgårelsen fastsat, at forhandlinger med tredjelande og eksterne organisationer om videregivelse af personoplysninger først kan påbegyndes, når Rådet med enstemmighed på grundlag af en rapport fra Europol og efter høring af Styrelsesrådet og Den Fælles Kontrolinstans har konstateret, at der ikke er hindringer for at påbegynde sådanne forhandlinger.

Det følger af Rådets afgørelse af 12. marts 1999 om regler for videregivelse af personlige oplysninger fra Europol til tredjelande og eksterne organisationer, at Rådet ved vurderingen af, om Europol bør indlede forhandlinger om videregivelse af personlige oplysninger i forhold til et tredjeland eller en ekstern organisation, skal tage lovgivningen og den administrative praksis vedrørende databeskyttelse i det pågældende tredjeland eller den pågældende eksterne organisation i betragtning.

I en rådserklæring, der blev opnået enighed om i forbindelse med vedtagelsen af Rådets afgørelse af 27. marts 2000 om indledning af forhandlinger mellem Europol og tredjelande samt eksterne organisationer, opfordres Europol til at udarbejde og forelægge rapporter for Rådet om lovgivningen og den administrative praksis vedrørende databeskyttelse i de tredjelande og eksterne organisationer, der er nævnt i rådsafgørelsen.

På det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 opfordrede Rådet Europol til at indlede forhandlinger med USA om indgåelse af en samarbejdsaftale.

Et udkast til samarbejdsaftale mellem Europol og USA, der omfatter udvekslingen af strategiske og tekniske oplysninger, men ikke udvekslingen af personoplysninger, forventes godkendt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. –7. december 2001 omfatter.

Den Fælles Kontrolinstans forventes at behandle en databeskyttelsesrapport om USA på et møde den 27. november 2001, hvorefter rapporten forventes forelagt for Europols Styrelsesråd til godkendelse inden rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001.

Formandskabet forventes på denne baggrund at kunne forelægge et forslag til rådsafgørelse, hvorefter Europols direktør bemyndiges til at indlede forhandlinger med USA om at udvide ovennævnte samarbejdsaftale til at omfatte udvekslingen af personoplysninger, på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. –7. december 2001 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold.

Rådsafgørelsen indebærer, at Europols direktør bemyndiges til at indlede forhandlinger med USA med henblik på at udvide samarbejdsaftalen til at omfatte udvekslingen af personoplysninger.

3. Europa-Parlamentet.

Forslaget til rådsafgørelse har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Forslaget til rådsafgørelse har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget til rådsafgørelse ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget til rådsafgørelse har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget til rådsafgørelse har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg eller Folketingets Retsudvalg.

Rådets afgørelse om bemyndigelse af Europols direktør til at indlede forhandlinger om samarbejde mellem Europol og en række eksterne organisationer og tredjelande blev forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 2.- 3. december 1999.

Vedrørende: Ændring af Rådets afgørelse af 27. marts 2000 om bemyndigelse af Europols direktør til at indlede forhandlinger om aftaler med tredjelande og organisationer, der ikke er tilknyttet EU.

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

Det følger af Europol-konventionens artikel 42, stk. 2, 1. pkt., at Europol, i det omfang det er nødvendigt for at kunne gennemføre de opgaver, der er pålagt Europol i henhold til konventionens artikel 3, kan oprette og opretholde forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Rådet vedtog den 3. november 1998 en afgørelse, der fastsætter nærmere regler for Europols forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Det fremgår af artikel 2, stk. 2, i rådsafgørelsen, at Rådet med enstemmighed beslutter, med hvilke tredjelande og eksterne organisationer der skal indledes forhandlinger med henblik på indgåelse af samarbejdsaftaler.

Ved Rådets afgørelse af 27. marts 2000 blev Europols direktør bemyndiget til at indlede forhandlinger om aftaler med en række tredjelande og organisationer, der ikke er tilknyttet EU.

For så vidt angår organisationer, der ikke er tilknyttet Den Europæiske Union, foreskriver afgørelsens artikel 2, stk. 1, at der kan indledes forhandlinger med blandt andet De Forenede Nationers internationale narkotikakontrolprogram (UNDCP).

Under de foreløbige drøftelser med De Forenede Nationer er Europol blevet opmærksom på, at det er mere hensigtsmæssigt at indgå en samarbejdsaftale med De Forenede Nationers kontor for narkotikabekæmpelse og kriminalitetsforebyggelse (ODCCP), som er overordnet ansvarlig for både UNDCP og De Forenede Nationers center for international kriminalitetsforebyggelse (CICP). CICP gennemfører initiativer i FN-regi med henblik på at styrke retsordenen og de nationale retssystemer gennem bekæmpelse af blandt andet korruption, den internationale, organiserede kriminalitet og menneskesmugling.

På den baggrund har formandskabet fremlagt et forslag til rådsafgørelse med henblik på ændring af Rådets afgørelse af 27. marts 2000 om bemyndigelse af Europols direktør til at indlede forhandlinger om aftaler med tredjelande og organisationer, der ikke er tilknyttet EU.

Rådsafgørelsen tager sigte på at bemyndige Europols direktør til at indlede forhandlinger med ODCCP i stedet for UNDCP. Endvidere medtages Monaco på listen over de tredjelande, som Europols direktør kan indlede forhandlinger med.

Forslaget er godkendt af Europols Styrelsesråd.

Det forventes, at forslaget til rådsafgørelse vil blive forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold.

Forslaget indebærer, at ODCCP erstatter UNDCP i artikel 2 i Rådets afgørelse af 27. marts 2000 om bemyndigelse af Europols direktør til at indlede forhandlinger om aftaler med tredjelande og organisationer, der ikke er tilknyttet EU.

Forslaget indebærer endvidere, at Monaco føjes til listen over tredjelande som Europols direktør er bemyndiget til at indlede forhandlinger med.

3. Europa-Parlamentet.

Forslaget har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet.

4. Høring.

Forslaget har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde på et møde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget blev forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001 forelagt for Folketingets Retsudvalg og for Folketingets Europaudvalg til orientering. Aktuelle notater blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. november 2001 og til Folketingets Retsudvalg den 5. november 2001.

Rådets afgørelse om bemyndigelse af Europols direktør til at indlede forhandlinger om samarbejde mellem Europol og en række eksterne organisationer og tredjelande blev forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 2.- 3. december 1999.

Vedrørende: Rådets afgørelse om udvidelse af Europols mandat.

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

I medfør af Europol-konventionens artikel 2, stk. 2, har Europol mandat til at beskæftige sig med bekæmpelse af ulovlig narkotikahandel, ulovlig handel med nukleare og radioaktive materialer, organiseret illegal indvandring (menneskesmugling), menneskehandel og ulovlig handel med stjålne køretøjer.

Som forudset i Europol-konventionens artikel 2, stk. 2, er det desuden ved Rådets afgørelse af 3. december 1998 blevet pålagt Europol at beskæftige sig med strafbare handlinger, som er blevet begået, eller som det må antages vil blive begået i forbindelse med terroristiske aktiviteter, der er rettet mod personers liv og legeme, mod den personlige frihed eller mod ejendom.

Ved Rådets afgørelse af 29. april 1999 er Europols mandat endvidere blevet udvidet til at omfatte bekæmpelse af falskmøntneri og forfalskning af betalingsmidler.

Herudover er Europols kompetence ved Rådets protokol af 30. november 2000 udarbejdet på grundlag af artikel 43, stk. 1, i konventionen om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen) om ændring af artikel 2 i og bilaget til denne konvention, blevet udvidet til at omfatte hvidvaskning af penge generelt, uanset hvilken type strafbart forhold det hvidvaskede udbytte stammer fra.

Med henblik på at udvide Europols mandat har Sverige og Belgien fremsat et forslag til Rådets afgørelse om udvidelse af Europols mandat til at omfatte de former for grov international kriminalitet, som er anført i bilaget til Europol-konventionen. Baggrunden for forslaget er, at der løbende er overvejelser om at udvide Europols mandat til at omfatte flere af de forbrydelser, som er omtalt i bilaget til Europol-konventionen, og at et udvidet mandat vil styrke Europols muligheder for at yde relevant bistand til de nationale politimyndigheder. Europol vil i givet fald kunne bistå medlemslandene i forbindelse med efterforskning af grov international kriminalitet, der typisk involverer bander, som opererer inden for flere forskellige kriminalitetsområder.

Retsgrundlaget for forslaget er artikel 2, stk. 2, i Europol-konventionen, hvorefter Rådet efter proceduren i afsnit VI i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) med enstemmighed kan beslutte at pålægge Europol at beskæftige sig med andre af de former for kriminalitet, der er anført i bilaget til Europol-konventionen, eller særlige aspekter af disse former for kriminalitet.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 27. – 28. september 2001 blev der opnået politisk enighed om forslaget til rådsafgørelse.

Forslaget til rådsafgørelse var ikke på den endelige dagsorden for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001.

Det forventes at forslaget til rådsafgørelse vil blive forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold.

Forslaget indebærer, at Europol's mandat udvides til at omfatte alle de former for grov international kriminalitet, som er anført i bilaget til Europol-konventionen. Listen i det omhandlede bilag omfatter følgende former for grov international kriminalitet:

- Forbrydelser mod personers liv og legeme og mod den personlige frihed:
 - forsætligt manddrab, grov legemsbeskadigelse
 - ulovlig handel med organer og menneskeligt væv
 - bortførelse, frihedsberøvelse og gidseltagning
 - racisme og fremmedhad.

- Formueforbrydelser, forbrydelser mod offentlig ejendom og bedrageri:
 - organiseret tyveri
 - ulovlig handel med kulturgoder, herunder antikviteter og kunstgenstande
 - underslæb og andre berigelsesforbrydelser
 - afkrævning af beskyttelsespenge og pengeafpresning
 - efterligninger og fremstilling af privatudgaver af produkter
 - forfalskning af officielle dokumenter og ulovlig handel med falske dokumenter
 - falskmøntneri, forfalskning af betalingsmidler
 - edb-kriminalitet
 - bestikkelse.

- Ulovlig handel og miljøkriminalitet:
 - ulovlig handel med våben, ammunition og eksplosive stoffer
 - ulovlig handel med truede dyrearter
 - ulovlig handel med truede plantearter og planteolier
 - anden miljøkriminalitet
 - ulovlig handel med hormonpræparater og andre væksthæmmende stoffer.

Europol skal fortsat beskæftige sig med de former for kriminalitet, der i øvrigt følger af Europol-konventionens artikel 2, stk. 2.

Det følger endvidere af forslaget, at Rådet enstemmigt – på grundlag af forslag fra Europols Styrelsesråd – fastlægger, hvilke former for grov international kriminalitet der skal prioriteres, og at Europols direktør regelmæssigt skal underrette Styrelsesrådet om gennemførelsen af disse prioriteter.

Det følger endvidere af forslaget, at Europols årsrapport, der udarbejdes på grundlag af Europol-konventionens artikel 28, stk. 10, nr. 1, udtrykkeligt skal henvise til og afspejle prioriteterne og deres gennemførelse.

Det følger i øvrigt af forslaget, at der skal tages hensyn til det forberedende arbejde, som Europols Styrelsesråd har udført, navnlig vedrørende de budget- og personalemæssige konsekvenser for Europol af en udvidelse af mandatet.

Endelig følger det af forslaget, at Rådets afgørelse af 29. april 1999 om udvidelse af Europols mandat til at omfatte bekæmpelse af falskmøntneri og forfalskning af betalingsmidler ophæves, når afgørelsen om udvidelse af Europols mandat til at omfatte alle de former for grov international kriminalitet, som er nævnt i bilaget til Europol-konventionen, træder i kraft. Ved den foreslåede rådsafgørelse vil det således allerede følge af selve bilaget til Europol-konventionen, at Europol får kompetence til at beskæftige sig med bekæmpelse af falskmøntneri og forfalskning af betalingsmidler.

Forslaget indeholder herudover bestemmelser om ikrafttræden og offentliggørelse i EF-tidende.

I en rådserklæring, der vil blive optaget i Rådets mødeprotokol i forbindelse med vedtagelsen af rådsafgørelsen, præciseres det, at organiseret røveri er blandt de formueforbrydelser, som Europol vil få mulighed for at beskæftige sig med. Erklæringen tager sigte på at fjerne en uklarhed i blandt andet den danske sprogversion af bilaget til Europol-konventionen.

Ligeledes vil det i en rådserklæring blive understreget, at man i forbindelse med mandatudvidelsen bør tage hensyn til OLAF's kompetence i forbindelse med skatte- og toldssvig, og at der bør indledes forhandlinger om en samarbejdsaftale mellem OLAF og Europol.

Endelig vil det i en rådserklæring blive præciseret, at for så vidt angår skatte- og toldssvig, vil Europols kompetence alene vedrøre samarbejdet mellem medlemsstaternes politimyndigheder, og ikke toldmyndigheder.

3. Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har den 13. november 2001 afgivet udtalelse om forslaget. Europa-Parlamentet har i sin udtalelse fremsat en række ændringsforslag, hvoraf flere imidlertid vil forudsætte en ændring af Europol-konventionen

Med henblik på at imødekomme Europa-Parlamentets ændringsforslag vil der formentlig blive indsat en betragtning i præambelen til rådsafgørelsen, hvori det bemærkes, at prioriteringen af Europolis ressourcer bør foretages på grundlag af den løbende, decentrale indsamling af informationer om kriminalitetsudviklingen i medlemsstaterne.

4. Høring.

Forslaget til Rådets afgørelse om udvidelse af Europolis mandat tillige med et grundnotat herom er den 9. juli 2001 sendt i høring hos Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Told- og Skatteforbund, Datatilsynet, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Den danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Indenrigsministeriet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, Skatteministeriet, Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Udenrigsministeriet og Præsidenterne for Vestre og Østre Landsret, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra Advokatrådet, Datatilsynet, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Den danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, Præsidenten for Østre Landsret, Sundhedsministeriet, Udenrigsministeriet, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde.

Advokatrådet, Den danske Dommerforening, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Dommerfuldmægtigforeningen, Landsforeningen af beskikkede advokater, Rigsadvokaten, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde og Præsidenten for Østre Landsret har svaret, at de ikke har bemærkninger til forslaget.

Datatilsynet bemærker, at udvidelsen af mandatet for Europol skal ske efter Rådets prioritering af, hvilke former for grov international kriminalitet der skal inddrages. Derimod er det ikke nærmere angivet, hvilke kriterier der agtes lagt til grund ved prioriteringen, ligesom de ressourcemæssige konsekvenser ikke er nærmere belyst. På denne baggrund er det vanskeligt at vurde-

re, hvorledes udviklingen vil påvirke Datatilsynets eller Den Fælles Kontrolinstans' arbejdsopgaver. Forslaget giver i øvrigt ikke Datatilsynet anledning til bemærkninger.

Foreningen af Politimestre i Danmark anbefaler den foreslåede udvidelse af Europols mandat, idet det vil gøre det muligt for Europol at agere og dermed yde bistand til de medlemslande, der har eller får kriminalitetsproblemer på de områder, der er nævnt i bilaget til Europol-konventionen. Idet det må formodes, at flere af de i bilaget nævnte forbrydelsesarter ikke udgør noget synderligt internationalt kriminalitetsproblem, er det helt afgørende, at der sker en nøje prioritering af Europols ressourcer, således at forslaget ikke resulterer i en i praksis unødvendig forøgelse af Europols ressourceanvendelse.

Politidirektøren i København udtaler, at udvidelsen af Europols mandat ikke ses at omfatte grove væbnede røverier, medmindre disse er omfattet af betegnelsen "underslæb og andre berigelsesforbrydelser". Det må antages, at den grænseoverskridende grove kriminalitet, herunder antallet af grove røverier, vil stige i den kommende tid, blandt andet efter ophævelsen af grænsekontrollen ved de indre grænser. Politidirektøren i København anbefaler derfor, at bilaget til Europol-konventionen kommer til at indeholde en udtrykkelig henvisning til grove røverier, således at Europols mandat bliver udvidet i overensstemmelse hermed.

Politiforbundet i Danmark tiltræder forslaget, idet det er vigtigt at Europols kompetence udvides, således at organisationen bliver bedre til at bidrage til bekæmpelsen af den internationale kriminalitet. Politiforbundet i Danmark anbefaler endvidere, at røverier bliver omfattet af Europols kompetence.

Politifuldmægtigforeningen tilslutter sig forslaget, idet en udvidelse af Europols mandat vil være en væsentlig styrkelse af enhedens muligheder for at yde den fornødne bistand til de nationale politimyndigheder. Det er afgørende, at det europæiske politisamarbejde kan matche de internationale kriminelle strukturer, som ikke længere begrænser sig til et enkelt kriminalitetsområde, men som er involveret i de former for kriminalitet, som på et givet tidspunkt er mest profitable.

Rigspolitichefen finder det ud fra et politifagligt synspunkt hensigtsmæssigt, såfremt Europol får et mere bredt mandat i relation til kriminalitet af grænseoverskridende og organiseret karakter. Det er erfaringen fra det praktiske arbejde i Europol-sammenhæng, at det begrænsede mandat kan virke som en u hensigtsmæssig hindring for informationsudveksling og analyse, herunder særligt vedrørende kriminelle netværk, som opererer inden for flere kriminalitetsfelter. Det er Rigspolitichefens opfattelse, at forslaget synes at kunne have en positiv betydning for Europols virke og de nationale muligheder for at bekæmpe de grovere og mere komplicerede former for kriminalitet.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget til Rådets afgørelse om udvidelse af Europols mandat ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget vil medføre, at Europols kompetence vil blive udvidet til at omfatte alle de former for grov international kriminalitet, som er anført i bilaget til Europol-konventionen.

Forslaget indebærer ikke en ændring af reglerne om Europols registre m.v. eller en ændring af reglerne i Europol-konventionen vedrørende udveksling, videregivelse og registrering af oplysninger. Endvidere berører forslaget ikke de nationale regler om udveksling, videregivelse eller registrering af oplysninger.

Forslaget skønnes på denne baggrund ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser, ligesom forslaget ikke ses at have statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget til Rådets afgørelse om udvidelse af Europols mandat tillige med et grundnotat herom blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. juli 2001 og til Folketingets Retsudvalg den 6. juli 2001.

Forslaget til Rådets afgørelse om udvidelse af Europols mandat blev forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 27. – 28. september 2001 forelagt for Folketingets Retsudvalg til orientering og for Folketingets Europaudvalg med henblik på forhandlingsoplæg. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene den 14. september 2001.

Forslaget til Rådets afgørelse om udvidelse af Europols mandat blev forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001 forelagt for Folketingets Retsudvalg og for Folketingets Europaudvalg til orientering.

Vedrørende: Revision af Europol-konventionen.

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

Den 26. juli 1995 blev konventionen af 26. juli 1995 om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen) vedtaget af Rådet og undertegnet af medlemslandene.

Konventionen, der er gennemført i dansk ret ved lov nr. 415 af 10. juni 1997, trådte i kraft den 1. oktober 1998, og Europol påbegyndte herefter sit virke den 1. juli 1999.

Efter artikel 30, stk. 2, i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) skal Rådet – inden 5 år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden – fremme samarbejdet via Europol inden for en række forskellige områder.

Handlingsplanen for, hvorledes Amsterdam-traktatens bestemmelser om indførelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed bedst kan gennemføres, som blev godkendt på Det Europæiske Råds møde i Wien den 11. – 12. december 1998, opregner en række konkrete initiativer, der enten bør iværksættes eller overvejes nærmere med henblik på gennemførelse af Traktaten om Den Europæiske Unions artikel 30, stk. 2.

Handlingsplanens pkt. 43 fastslår således, at der inden 2 år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden skal udarbejdes et passende juridisk instrument, der udvider Europols beføjelser til at omfatte de aktiviteter, der er omhandlet i TEU artikel 30, stk. 2.

I konklusionerne fra Det Europæiske Rådsmøde i Tammerfors den 15. – 16. oktober 1999 er det endvidere fremhævet (pkt. 45), at Europol spiller en central rolle i samarbejdet mellem medlemsstaternes myndigheder om efterforskning af grænseoverskridende kriminalitet ved at understøtte forebyggelse, analyse og efterforskning af kriminalitet på EU-plan. Det Europæiske Råd opfordrede således Rådet til at give Europol den nødvendige støtte og de nødvendige ressourcer.

Rådet har på den baggrund vedtaget en henstilling af 28. september 2000 vedrørende anmodninger fra Europol om at indlede efterforskning i specifikke tilfælde samt en henstilling af 30. november 2000 vedrørende Europols støttefunktion for fælles efterforskningshold oprettet af medlemsstaterne.

Spørgsmålet om en eventuel revision af Europol-konventionen i lyset af bl.a. TEU artikel 30, stk. 2, har været drøftet på ekspertniveau og der er på grundlag af disse drøftelser udarbejdet en oversigt over spørgsmål, som bør overvejes i forbindelse med en revision af Europol-konventionen.

Oversigten blev godkendt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 27. – 28. september 2001 og danner således grundlag for iværksættelse af forhandlinger på ekspertniveau om en revision af Europol-konventionen.

Med henblik på forhandlingerne om en revision af Europol-konventionen er der tillige rejst spørgsmål om, hvorvidt der bør lægges op til en ændring af proceduren for gennemførelsen af ændringer af Europol-konventionen.

Spørgsmålet forventes drøftet på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001.

2. Indhold.

Oversigten over spørgsmål, som bør overvejes i forbindelse med en revision af Europol-konventionen, er ikke udtømmende og tjener kun som en vejledende oversigt. Oversigten indebærer således ikke en stillingtagen til, om – og i givet fald på hvilke områder - der skal ske en revision af Europol-konventionen på baggrund af en nærmere gennemgang af de spørgsmål, der er nævnt i oversigten.

Oversigten indeholder 19 emner, der kan medføre ændringer af Europol-konventionen.

Visse emner er en opfølgning på Amsterdam-traktaten og Tammerfors-konklusionerne, herunder spørgsmålet om fælles efterforskningshold og Europols mulighed for at anmode om medlemsstaterne om at indlede efterforskninger.

En anden emnekreds vedrører den operative funktion af analysedatabaserne, informationssystemer, og et eventuelt fremtidigt samarbejde med Eurojust.

Endelig er spørgsmålet rejst, om der er behov for ændrede former for kontrol med Europol, samt hvilken rolle lederne af de nationale enheder bør have.

Som led i revisionsarbejdet er der rejst spørgsmål om, hvorvidt den nuværende procedure for ændring af Europol-konventionen bør ændres.

Efter den nuværende procedure i artikel 43 i Europol-konventionen vedtager Rådet på initiativ af en medlemsstat og efter høring af Styrelsesrådet ændringer af Europol-konventionen, som Rådet anbefaler medlemsstaterne at vedtage i overensstemmelse med deres respektive forfatningsretlige bestemmelser.

Efter artikel 45, stk. 2, i Europol-konventionen giver medlemsstaterne depositaren notifikation om afslutningen af de procedurer, der i henhold til deres respektive forfatningsmæssige bestemmelser kræves for vedtagelse af ændringerne. Herefter kan konventionensændringerne træde i kraft.

Med henblik på at skabe mulighed for en enklere ændringsprocedure er der under forhandlingerne peget på, at ændringer af Europol-konventionen bør kunne gennemføres ved rådsafgørelser. En sådan løsning vil indebære, at konventionensændringer kan træde i kraft uden anvendelse af den ovenfor beskrevne ratifikationsprocedure. Den nærmere ikrafttræden vil herefter bero på rådsafgørelsens egne bestemmelser herom.

3. Europa-Parlamentet.

Oversigten har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

Spørgsmålet om en revision af proceduren for ændring af Europol-konventionen har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af oversigten over spørgsmål, som bør overvejes i forbindelse med en revision af Europol-konventionen.

Der er ikke foretaget høring i anledning af spørgsmålet om en eventuel revision af proceduren for ændring af Europol-konventionen.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde på et møde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Oversigten ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

Overvejelserne om en eventuel revision af proceduren for ændring af Europol-konventionen ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Oversigten har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Overvejelserne om en eventuel revision af proceduren for ændring af Europol-konventionen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Oversigten blev forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 27. – 28. september 2001. Et aktuelt notat om sagen blev oversendt til den Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 14. september 2001.

Spørgsmålet om en eventuel revision af proceduren for ændring af Europol-konventionen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Vedrørende: Ændring af Rådets afgørelse af 29. april 1999 om udvidelse af Europols mandat til at omfatte falskmøntneri og forfalskning af betalingsmidler.

Nyt notat.

1. Baggrund.

I medfør af Europol-konventionens artikel 2, stk. 2, har Europol mandat til at beskæftige sig med bekæmpelse af ulovlig narkotikahandel, ulovlig handel med nukleare og radioaktive materialer, organiseret illegal indvandring (menneskesmugling), menneskehandel og ulovlig handel med stjålne køretøjer.

Som forudset i Europol-konventionens artikel 2, stk. 2, er det desuden ved Rådets afgørelse af 3. december 1998 blevet pålagt Europol at beskæftige sig med strafbare handlinger, som er blevet begået, eller som det må antages vil blive begået i forbindelse med terroristiske aktiviteter, der er rettet mod personers liv og legeme, mod den personlige frihed eller mod ejendom.

Ved Rådets afgørelse af 29. april 1999 er Europols mandat endvidere blevet udvidet til at omfatte bekæmpelse af falskmøntneri og forfalskning af betalingsmidler.

Herudover er Europols kompetence ved Rådets protokol af 30. november 2000 udarbejdet på grundlag af artikel 43, stk. 1, i konventionen om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen) om ændring af artikel 2 i og bilaget til denne konvention, blevet udvidet til at omfatte hvidvaskning af penge generelt, uanset hvilken type strafbart forhold det hvidvaskede udbytte stammer fra. Protokollen afventer ratifikation og er endnu ikke trådt i kraft.

Det tidligere svenske formandskab har fremsat forslag til ændring af Rådets afgørelse af 29. april 1999 om udvidelse af Europols mandat til at omfatte falskmøntneri og forfalskning af betalingsmidler. Forslaget tager sigte på at bringe rådsafgørelsens definitionen af falskmøntneri i overensstemmelse med definitionen i Rådets rammeafgørelse af 29. maj 2000 om styrkelse af beskyttelsen mod falskmøntneri ved hjælp af strafferetlige og andre sanktioner i forbindelse med indførelsen af euroen.

Formålet med forslaget er at ændre definitionen af falskmøntneri, inden euroen indføres som betalingsmiddel i en række EU-lande med virkning fra den 1. januar 2002. Forslaget vil imidlertid alene have relevans, hvis Rådet ikke forinden vedtager den foreslåede rådsafgørelse om udvidelse af Europols mandat til at omfatte de former for grov international kriminalitet, som er anført i bilaget til Europol-konventionen, eller hvis denne afgørelse træder i kraft efter den 1. januar 2002.

Forslaget forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 med henblik på Rådets vedtagelse.

Retsgrundlaget for forslaget til ændring af rådsafgørelsen af 29. april 1999 er artikel 43, stk. 3, i Europol-konventionen, hvorefter Rådet efter proceduren i afsnit VI i TEU med enstemmighed kan beslutte at udvide, ændre eller supplere definitionerne af de former for kriminalitet, der omhandles i bilaget til Europol-konventionen.

2. Indhold.

Forslaget er af teknisk karakter og indebærer, at artikel 2 i Rådets afgørelse af 29. april 1999 om udvidelse af Europols mandat til at omfatte falskmøntneri og forfalskning af andre betalingsmidler ændres, således at definitionen af falskmøntneri tilpasses Rådets rammeafgørelse af 29. maj 2000 om styrkelse af beskyttelsen mod falskmøntneri ved hjælp af strafferetlige og andre sanktioner i forbindelse med indførelsen af euroen.

Det følger således af artikel 2 i Rådets afgørelse af 29. april 1999 om udvidelse af Europols mandat til at omfatte falskmøntneri og forfalskning af andre betalingsmidler, at falskmøntneri og forfalskning af betalingsmidler skal forstås som de handlinger, der er defineret i artikel 3 i Genève-konventionen af 20. april 1929 om bekæmpelse af falskmøntneri.

Forslaget indebærer, at artikel 2 i Rådets afgørelse af 29. april 1999 om udvidelse af Europols mandat til at omfatte falskmøntneri og forfalskning af andre betalingsmidler ændres således, at falskmøntneri skal forstås som de handlinger, der er nævnt i artikel 3, 4 og 5 i Rådets rammeafgørelse af 29. maj 2000 om styrkelse af beskyttelsen mod falskmøntneri ved hjælp af strafferetlige og andre sanktioner i forbindelse med indførelsen af euroen.

Forslaget indeholder herudover bestemmelser om ikrafttræden og offentliggørelse i EF-tidende.

3. Europa-Parlamentet.

Forslaget til ændring af Rådets afgørelse af 29. april 1999 om udvidelse af Europols mandat til at omfatte falskmøntneri og forfalskning af betalingsmidler har været forelagt for Europa-Parlamentet, der den 3. oktober 2001 godkendte forslaget.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af forslaget.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget til ændring af Rådets afgørelse af 29. april 1999 om udvidelse af Europols mandat til at omfatte falskmøntneri og forfalskning af betalingsmidler ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget er af teknisk karakter og indebærer ikke en ændring af reglerne om Europols registre m.v. eller af reglerne i Europol-konventionen vedrørende udveksling, videregivelse og registrering af oplysninger. Endvidere berører forslaget ikke de nationale regler om udveksling, videregivelse eller registrering af oplysninger.

Forslaget har på denne baggrund ikke lovgivningsmæssige konsekvenser, ligesom forslaget ikke ses at have statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Vedrørende: Henstilling vedrørende statistiske oplysninger om beslaglæggelser af narkotika m.v.

Nyt notat

1. Baggrund.

Det Europæiske Råd godkendte på sit møde i december 1999 Den Europæiske Unions narkotikastrategi 2000-2004.

Ifølge narkotikastrategiens pkt. III 8 skal der tilvejebringes grundlag for indsamling, analyse og formidling af objektive, pålidelige og sammenlignelige oplysninger om narkotikaproblemet i EU med støtte fra Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug (EONN) og Europol.

På sit møde i Santa Maria da Feira i juni 2000 godkendte Det Europæiske Råd EU's narkotika-handlingsplan, som konkretiserer målsætningerne i narkotikastrategien.

Det følger af narkotikahandlingsplanens pkt. 2.1.8, at Europol og EONN skal udvikle en standardiseret database over beslaglæggelser af narkotika på grundlag af oplysninger fra medlemsstaterne baseret på ensartede kriterier og indikatorer.

Siden begyndelsen af 2000 har Europol, EONN og en ekspertgruppe bestående af repræsentanter fra en række medlemsstater drøftet fastlæggelsen af indikatorer og indsamlingsmetoder, ligesom Europol har gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt medlemsstaterne.

Det belgiske formandskab har i lyset heraf udarbejdet et udkast til Rådets henstilling om indbyrdes tilnærmelse af de retshåndhævende myndigheders tilvejebringelse af statistiske oplysninger vedrørende narkotikabeslaglæggelser.

Som bilag til henstillingen er vedlagt en model for indsamling af oplysninger med angivelse af, efter hvilke konkrete retningslinjer de enkelte beslag skal registreres, og hvilke statistiske oplysninger der skal indsamles.

2. Indhold.

I udkastet til henstilling opfordres medlemsstaterne til at anvende de definitioner og den model for indsamling af oplysninger, der er beskrevet i bilaget, når de udveksler oplysninger om de retshåndhævende myndigheders beslaglæggelser af narkotika m.v.

Endvidere opfordres Kommissionen, Europol og EONN til inden for rammerne af deres respektive ansvarsområder at anvende de samme definitioner og den samme model, når de behandler oplysninger om de retshåndhævende myndigheders beslaglæggelser.

Den anbefalede model indebærer, at der i forbindelse med beslaglæggelser tilvejebringes visse standardiserede nøgleoplysninger samt visse supplerende oplysninger. De supplerende oplysninger tilvejebringes dog alene, når der er tale om beslag af en vis størrelse, når der er grund til at tro, at oplysningerne konkret vil kunne bidrage til opklaringen af yderligere strafbare forhold, eller når oplysninger i øvrigt skønnes at være af særlig betydning.

Der vil som udgangspunkt altid skulle tilvejebringes visse generelle oplysninger samt oplysninger om det konkrete beslag og de involverede personer, mens der i relevant omfang tilvejebringes oplysninger om den ulovlige handel, besiddelse, fremstilling m.v.

Den foreslåede model tager sigte på at angive de oplysninger, der bør indsamles, og for langt hovedpartens vedkommende allerede bliver indsamlet i medlemslandene.

3. Europa-Parlamentet.

Udkastet til henstilling har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet.

4. Høring.

Udkastet til henstilling har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Udkastet til henstilling ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Udkastet til henstilling har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Det bemærkes, at dansk politis indsamling af oplysninger om beslaglæggelser af narkotika m.v. allerede i vidt omfang sker i overensstemmelse med de foreslåede retningslinjer.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg eller Folketingets Retsudvalg.

Vedrørende: Situationsrapport vedrørende organiseret kriminalitet i 2000.

Nyt notat.

1. Baggrund.

Det Europæiske Råd besluttede i november 1993, at der årligt skal udarbejdes en situationsrapport vedrørende udviklingen i den organiserede kriminalitet.

Det første situationsrapport blev udarbejdet for året 1994, og siden 1998 er der som tillæg til den fortrolige rapport ligeledes udarbejdet en særlig version med henblik på offentliggørelse.

Situationsrapporten for 2000 er udarbejdet af Europol på baggrund af bidrag fra medlemsstaterne.

Rapporten forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 med henblik på, at Rådet tager rapporten og Europols anbefalinger i rapporten til efterretning.

2. Indhold.

Rapporten foreligger som nævnt i to udgaver, hvoraf den ene udgave indeholder fortrolige oplysninger, mens den anden er udarbejdet med henblik på offentliggørelse.

I situationsrapporten redegøres der for udviklingen i 2000 for så vidt angår den organiserede kriminalitet.

Rapportens afsnit vedrørende Danmark er udarbejdet på grundlag af Rigspolitichefens Situationsrapport om Organiseret Kriminalitet i Danmark i 2000, der i øvrigt er offentliggjort.

Efter en gennemgang af organisationstyper, grupperinger, kriminalitetsformer og kriminalitetsmønstre samt de retshåndhævende myndigheders indsats på området afsluttes rapporten med 10 anbefalinger.

Rapporten anbefaler således blandt andet, at medlemslandene i samarbejde med de relevante institutioner og organer formulerer en dækkende strategi for prioritering, samarbejde og gennemførelse af relevante programmer, initiativer og forslag med henblik på forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet. Endvidere anbefales det, at den gensidige evaluering af medlemslandenes indsats på området fortsættes. Det anbefales ligeledes, at problemerne med græn-

seoverskridende organiseret kriminalitet tages op i forhold til relevante tredjelande såvel bilaterale som i multilaterale fora.

Endvidere anbefales det, at der i særlig grad fokuseres på forskellige former for smugleri, herunder narkotika-, våben- og menneskesmugling. Endvidere opfordrer rapporten til, at det overvejes at gøre øget brug af fælles efterforskningshold. Det påpeges desuden, at det i forbindelse med indførelsen af Euroen vil være nødvendigt med øget opmærksomhed i forhold til hvidvaskning og falskmøntneri.

Herudover peges der på behovet for at udforme retningslinjer for indsamling, analyse og formidling af oplysninger om kriminelle grupperinger og deres aktiviteter, ligesom udvekslingen af oplysninger mellem medlemslandene bør forbedres.

3. Europa-Parlamentet.

Situationsrapporten har ikke været forelagt Europa-Parlamentet.

4. Høring.

Situationsrapporten har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Situationsrapporten har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Situationsrapporten er ikke i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Sagen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Situationsrapporten for 2000 har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg eller Folketingets Retsudvalg.

Vedrørende: Rammeafgørelse om oprettelse af fælles efterforskningshold.

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 29. maj 2001 blev konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater (2000-konventionen) vedtaget og efterfølgende undertegnet af medlemsstaterne. Konventionen er endnu ikke trådt i kraft.

2000-konventionen indeholder i artikel 13 en bestemmelse om oprettelse af fælles efterforskningshold mellem medlemsstaterne.

Med henblik på at lette etableringen af fælles efterforskningshold har Belgien, Spanien, Frankrig og Storbritannien fremlagt et udkast til en rammeafgørelse, der indebærer, at artikel 13 i 2000-konventionen sættes i kraft og bringes i anvendelse.

I konklusionerne fra det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 er det anført, at der bør etableres fælles efterforskningshold vedrørende terrorisme, og at der med henblik herpå bør vedtages en rammeafgørelse som foreslået af Belgien, Spanien, Frankrig og Storbritannien.

Forslaget til rammeafgørelse var ikke på den endelige dagsorden for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001. Det forventes derfor, at udkastet til rammeafgørelse vil forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6.- 7. december 2001 med henblik på at opnå politisk enighed om forslaget.

2. Indhold

Forslaget til rammeafgørelse, der er fremsat i medfør af artikel 34 i Traktaten om Den Europæiske Union, indebærer, at artikel 13 i 2000-konventionen sættes i kraft og bringes i anvendelse.

Artikel 13 i 2000-konventionen vedrører etablering af fælles efterforskningshold. Bestemmelsen indebærer, at to eller flere medlemslande kan aftale at etablere et fælles efterforskningshold med det formål at koordinere efterforskning og strafforfølgning i sager, der vedrører grænseoverskridende kriminalitet. Bestemmelsen er fakultativ, hvorfor medlemslandene ikke er forpligtede til at nedsætte eller at deltage i et fælles efterforskningshold.

Det er hensigten, at et fælles efterforskningshold navnlig kan etableres, når efterforskningen i en straffesag eller et straffesagskompleks viser, at der er behov for efterforskning i flere medlemslande. Efterforskningsholdene kan afhængig af national lovgivning og det konkrete behov bestå af polititjenestemænd, anklagere, undersøgelsesdommere samt repræsentanter for internationale organisationer f.eks. Europol eller OLAF.

Et efterforskningshold skal ledes af en repræsentant fra de kompetente myndigheder i det land, hvor holdet er etableret, og holdet skal følge national lovgivning i dette land. Efterforskningsholdet har ikke selvstændigt udøvende beføjelser, men de udpegede medlemmer af efterforskningsholdet, herunder de udenlandske medlemmer, har ret til at være tilstede i forbindelse med efterforskningen.

Forslaget indeholder endvidere bestemmelser om strafferetligt og civilretligt ansvar for de medlemmer af efterforskningsholdet, der er udpeget af en anden medlemsstat end den stat, hvor holdet opererer. Bestemmelserne indebærer, at sådanne medlemmer skal sidestilles med medlemmer fra den medlemsstat, hvor efterforskningsholdet opererer for så vidt angår eventuelle strafbare handlinger, der begås mod eller af dem.

For så vidt angår civilretligt ansvar indebærer forslaget, at den medlemsstat, der har udpeget polititjenestemænd m.v. til at deltage i et efterforskningshold på en anden medlemsstats område, er ansvarlig for de skader, som de pågældende måtte forvolde i forbindelse med deltagelsen i efterforskningsholdet, i overensstemmelse med national ret i den medlemsstat, hvor holdet opererer. Den medlemsstat, hvor holdet opererer skal erstatte disse skader efter samme regler, som gælder for deres egne medlemmer af holdet. Den medlemsstat, der har udpeget de medlemmer af holdet, som har forvoldt skader, skal godtgøre sådanne erstatningsbeløb.

Bestemmelserne er i øvrigt identiske med artikel 42 og artikel 43 i Schengen-konventionen og artikel 15 og artikel 16 i 2000-konventionen.

3. Europa-Parlamentet

Forslaget til rammeafgørelse er forelagt for Europa-Parlamentet, der imidlertid endnu ikke har afgivet udtalelse.

4. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Forslaget har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

5. Høring

Forslaget er ikke sendt i høring.

6. Subsidiaritetsprincippet

Forslaget til rammeafgørelse ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Den del af forslaget, der vedrører oprettelsen af fælles efterforskningshold, skønnes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

For så vidt angår bestemmelserne om strafferetligt ansvar bemærkes, at det er almindeligt antaget, at bestemmelserne i straffelovens kapitel 14 og 16 om henholdsvis forbrydelser mod den offentlige myndighed og forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv ikke omfatter udenlandske myndigheder, medmindre andet udtrykkeligt er fastsat. I forbindelse med Schengen-konventionens gennemførelse i dansk ret blev der således ved lov fastsat særskilte bestemmelser om strafferetligt ansvar i relation til de polititjenestemænd, der efter Schengen-konventionens artikel 40 og artikel 41 udfører opgaver på en anden medlemsstats område, jf. herved lov nr. 418 af 10. juni 1997.

For så vidt angår bestemmelserne om civilretligt ansvar bemærkes, at Schengen-konventionen i artikel 43 indeholder tilsvarende bestemmelser, og at det i forbindelse med gennemførelsen af Schengen-konventionen i dansk ret blev anset for rigtigst at optage en udtrykkelig bestemmelse om erstatningsansvaret i loven, da der var tale om en rettighed for borgerne over for den danske stat.

På denne baggrund skønnes bestemmelserne om strafferetlig og civilretlig ansvar i forslaget til rammeafgørelse at nødvendiggøre lovændringer i Danmark.

Forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

Det bemærkes i øvrigt, at justitsministeren inden udgangen af 2001 påtænker at fremsætte et lovforslag, hvis formål er at gennemføre 2000-konventionen. Dette forslag vil indeholde bestemmelser om strafferetligt og civilretligt ansvar, der tillige finder anvendelse i forhold til personer, der er udpeget til at deltage i fælles efterforskningshold i overensstemmelse med artikel 13 i konventionen. Hvis lovforslaget vedtages, vil det således ikke være nødvendigt at gennemføre særskilt lovgivning i forbindelse med rammeafgørelsen.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg

Forslaget til rammeafgørelse har været forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg forud for den fælles samling i Rådet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse/økonomi og finans) den 16. oktober 2001. Aktuelle notater er oversendt til udvalgene den 9. oktober 2001. *Endvidere har forslaget været forelagt for udvalgene forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001. Aktuelle notater er oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg henholdsvis den 2. og 5. november 2001.*

Konventionen af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater er senest forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 29. maj 2000. Et aktuelt notat blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 17. og 18. maj 2000. Konventionen blev i øvrigt forud for rådsmødet den 27. marts 2000 forelagt for Folketingets Retsudvalg til orientering og for Folketingets Europaudvalg med henblik på forhandlingsoplæg. Et aktuelt notat blev ved den lejlighed oversendt til udvalgene henholdsvis den 16. og den 17. marts 2000.

Vedrørende: Rammeafgørelse om gennemførelse i Den Europæiske Union af kendelser om indefrysning af aktiver eller bevismidler.

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

På sit møde i december måned 1998 godkendte Det Europæiske Råd en handlingsplan udarbejdet af Rådet og Kommissionen med henblik på gennemførelse af Amsterdam-traktatens bestemmelser om et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Et af formålene med planen er, at der gennem fælles handling inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde skal iværksættes en intensiveret indsats for bl.a. at forebygge og bekæmpe organiseret kriminalitet, navnlig terrorisme, menneskehandel, overgreb mod børn, ulovlig våbenhandel, korruption samt svig.

Målet skal bl.a. nås gennem et tættere samarbejde mellem medlemslandenes politimyndigheder og de retlige myndigheder. Det fremgår af handlingsplanen, at der inden to år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden bør iværksættes en proces med henblik på at forenkle procedurerne for gensidig anerkendelse af kendelser og domme i straffesager.

I forbindelse med Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. - 16. oktober 1999 blev rammerne for det fremtidige arbejde med henblik på gensidig anerkendelse af kendelser og domme i straffesager fastlagt, jf. konklusionernes pkt. 33, 36 og 37, der har følgende indhold:

”33. En øget gensidig anerkendelse af retsafgørelser og domme vil sammen med den nødvendige indbyrdes tilnærmelse af lovgivningen kunne lette samarbejdet mellem myndighederne og fremme den retlige beskyttelse af den enkeltes rettigheder. Det Europæiske Råd støtter derfor princippet om gensidig anerkendelse, der efter dets mening bør være hjørnестenen i det retlige samarbejde inden for EU på både det civilretlige og det strafferetlige område. Princippet bør gælde for såvel domme som andre afgørelser truffet af retlige myndigheder.”

”36. Princippet om gensidig anerkendelse bør også gælde kendelser, der afsiges under straffesagens forberedelse, især når de giver de kompetente myndigheder mulighed for hurtigt at sikre bevismateriale og beslaglægge aktiver, der let kan flyttes; bevismateriale, der på lovlig vis er indsamlet af myndighederne i en medlemsstat, bør kunne fremlægges for domstolene i de øvrige medlemsstater under hensyn til de dér gældende regler.”

”37. Det Europæiske Råd anmoder Rådet og Kommissionen om inden december 2000 at vedtage et program med foranstaltninger med henblik på gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse. I forbindelse med dette program bør der også sættes et arbejde i gang med hensyn til et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument og de aspekter af retsplejen, som det skønnes nødvendigt at vedtage fælles minimumsstandarder for, således at princippet om gensidig anerkendelse lettere kan gennemføres under overholdelse af medlemsstaternes grundlæggende retsprincipper.”

Rådet vedtog den 29. november 2000 i overensstemmelse med konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tampere et program for foranstaltninger med henblik på gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse af afgørelser i straffesager. Programmet har som første prioritet vedtagelse af et instrument, der gennemfører princippet om gensidig anerkendelse i forhold til indefrysning af bevismidler og aktiver.

På denne baggrund har Frankrig, Sverige og Belgien fremsat et forslag til en rammeafgørelse om gennemførelse i Den Europæiske Union af kendelser om indefrysning af aktiver og bevismidler.

På baggrund af terrorangrebene i USA den 11. september 2001 blev der afholdt et ekstraordinært rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 med henblik på at drøfte mulighederne for at styrke bekæmpelsen af terrorisme.

På mødet vedtog Rådet en række konklusioner. Punkt 22 i konklusionerne har følgende ordlyd:

”22. Rådet vil snarest efter høring af Europa-Parlamentet vedtage udkastet til rammeafgørelse om gennemførelse i Den Europæiske Union af kendelser om indefrysning af aktiver eller bevismateriale, hvis anvendelsesområde skal udvides til også at omfatte terrorismerelaterede lovovertrædelser, samt udkastet til direktiv om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvaskning af penge.”

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse/økonomi og finans) den 16. oktober 2001 bekræftede rådet på ny, at det er fast besluttet på snarest muligt efter at have modtaget og drøftet Europa-Parlamentets udtalelse at vedtage udkastet til rammeafgørelse om fuldbyrdelse i Den Europæiske Union af kendelser om indefrysning af aktiver eller bevismateriale, hvis anvendelsesområde må udvides til også at omfatte terrorismerelateret kriminalitet. I konklusionerne på Det Europæiske Råds møde i Gent den 19. oktober 2001 bekræftede Det Europæiske Råd på grundlag af fremskridtene i sagen, at Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 skal nå til enighed om detaljerne i forbindelse med rammeafgørelsen.

Forslaget til rammeafgørelse var ikke på den endelige dagsorden for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001. Det forventes, at formandskabet på rådsmødet den 6. – 7. december 2001 vil forelægge forslaget til rammeafgørelse med henblik på at opnå politisk enighed herom.

2. Indhold.

Forslaget, der er udarbejdet med hjemmel i artikel 31, litra a, og artikel 34, stk. 2, litra b, i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU), indebærer, at kendelser om indefrysning afsagt i en medlemsstat - under forudsætning af at visse formaliteter er overholdt - skal anerkendes af den medlemsstat, der skal gennemføre kendelsen, uden yderligere formaliteter og gennemføres omgående på samme måde, som hvis der havde været tale om en national indefrysningkendelse. Forslaget bygger på den forenkledte procedure for eksekvatur, som er fastlagt i Rådets forordning af 1. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (Bruxelles I – forordningen).

Forslagets artikel 1 indeholder definitioner af de begreber, der anvendes i rammeafgørelsen. Udstedelsesstaten defineres således som den medlemsstat, der har afsagt en kendelse om indefrysning i forbindelse med en straffesag. Gennemførelsesstaten er den medlemsstat, hvor formuegode befinder sig. Efter bestemmelsen er en indefrysningkendelse enhver foranstaltning, der er truffet af en kompetent judiciel myndighed i udstedelsesstaten med henblik på midlertidigt at forhindre enhver destruktion, ændring, flytning, overførsel eller afhændelse af et formuegode, der vil kunne konfiskeres af udstedelsesstaten og/eller udgør et bevismiddel. Et formuegode defineres som et formuegode af enhver art, fast ejendom, løsøre samt juridiske dokumenter, der beviser adkomst til eller rettigheder over formuegoder, der af den myndighed, der anmoder om indefrysning, anses for at være udbyttet af én af de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 2 eller et aktiv, der helt eller delvis svarer til værdien af dette udbytte, eller redskaber eller genstande fra en sådan lovovertrædelse. Endelig defineres bevismiddel som genstande, dokumenter og data, der kan anvendes som bevis i en *straffesag vedrørende en lovovertrædelse omfattet af artikel 2..*

Ifølge artikel 2 finder rammeafgørelsen anvendelse på indefrysningkendelser vedrørende forhold, der i henhold til udstedelsesstatens lovgivning udgør en eller flere af følgende lovovertrædelser:

- terrorisme
- ulovlig handel med narkotika,
- EU-svig,
- hvidvaskning af udbyttet fra strafbart forhold,
- falskmøntneri i forbindelse med euroen,

- bestikkelse
- menneskehandel
- våbensmugling
- seksuel udnyttelse
- miljøkriminalitet

Artikel 3 – 10 vedrører proceduren for gennemførelse af indefrysningsskendelser.

Efter artikel 3 skal enhver indefrysningsskendelse af den retlige myndighed, der har afsagt kendelsen, fremsendes direkte til den retlige myndighed i gennemførelseslandet, der har kompetence til at gennemføre kendelsen. Ved fremsendelsen skal der vedlægges det i artikel 7 omhandlede certifikat, jf. nedenfor. Det er således klart, at bestemmelsen omfatter kendelser truffet af judicielle myndigheder, mens de afgørelser, som politiet efter national lovgivning i visse medlemsstater kan træffe, ikke er omfattet.

Storbritannien og Irland kan afgive en erklæring om, at indefrysningsskendelser skal fremsendes til en central myndighed, dog således at eventuelle erklæringer ophører, når Schengenkonventionens bestemmelser om gensidig bistand i straffesager måtte træde i kraft i forhold til Storbritannien og Irland

Artikel 4 indebærer, at de kompetente judicielle myndigheder i gennemførelsesstaten skal anerkende en indefrysningsskendelse, der er fremsendt i overensstemmelse med artikel 3, og gennemførelsesstatens kompetente myndigheder skal omgående på samme måde, som hvis der havde været tale om en national indefrysningsskendelse, beslutte at gennemføre kendelsen, medmindre myndighederne finder, at der i medfør af artikel 6 er grundlag for at ikke at anerkende eller ikke at gennemføre kendelsen eller der i medfør af artikel 6a er grundlag for at udskyde gennemførelsen af kendelsen.

Formuleringen af bestemmelsen svarer i et vist omfang til de relevante bestemmelser i Bruxelles I-forordningen.

Hvis kendelsen gennemføres, skal gennemførelsesstatens kompetente myndigheder omgående orientere udstedelsesstaten herom.

Ethvert yderligere tvangsindgreb, som kendelsen kan give anledning til, skal gennemføres i overensstemmelse med national lovgivning i gennemførelseslandet.

Efter artikel 5 skal indefrysningen af formuegodet opretholdes i gennemførelsesstaten, indtil denne har besvaret den anmodning, som udstedelsesstaten skal fremsende i medfør af artikel 8,

jf. nedenfor. Gennemførelsesstaten kan dog efter høring af udstedelsesstaten opstille betingelser med henblik på at begrænse indefrysningens varighed. Forinden gennemførelsesstaten ophæver indefrysningen, skal den underrette udstedelsesstaten herom og samtidig give denne stat mulighed for at fremkomme med sine bemærkninger.

I det tilfælde, hvor kendelsen om indefrysning ophæves af udstedelsesstatens myndigheder, efter at anmodning om gennemførelse er fremsendt til gennemførelsesstaten, eller efter at gennemførelsesstaten har gennemført kendelsen, skal udstedelsesstatens myndigheder omgående underrette gennemførelsesstaten herom.

Artikel 6 omhandler de tilfælde, hvor gennemførelsesstaten kan afslå anerkendelse eller gennemførelse af en indefrysningkendelse. Det fremgår af bestemmelsen, at gennemførelsesstaten kan afslå at anerkende eller gennemføre indefrysningkendelsen, hvis det i artikel 7 omhandlede certifikat ikke foreligger, eller hvis det er mangelfuldt udfærdiget.

Endvidere kan gennemførelsesstaten afslå at anerkende eller gennemføre kendelsen, hvis den person, som indefrysningkendelsen vedrører nyder immunitet eller privilegier, der efter lovgivningen i gennemførelseslandet gør det umuligt at gennemføre kendelsen. Denne bestemmelse vil således finde anvendelse, hvis der anmodes om indefrysning af dokumenter hos en advokat, og disse dokumenter må anses for at være omfattet af reglerne om advokaters tavshedspligt, eller hvis der anmodes om indefrysning af aktiver tilhørende statsoverhoveder eller andre personer, der nyder immunitet.

I de tilfælde, hvor udstedelseslandet ikke har fremsendt det i artikel 7 nævnte certifikat, kan gennemførelseslandet i stedet for at afslå gennemførelsen af kendelsen, fastsætte en frist, inden for hvilken certifikatet skal foreligge, eller hvor de manglende oplysninger i certifikatet skal være fremsendt. Gennemførelsesstaten kan endvidere vælge at acceptere et dokument svarende til certifikatet eller give udstedelsesstaten dispensation.

Hvis gennemførelsesstaten vil afslå at anerkende eller gennemføre kendelsen, skal det besluttes omgående og straks meddeles udstedelsesstaten.

I de tilfælde, hvor det i praksis er umuligt at gennemføre en indefrysningkendelse, fordi aktivet eller bevismidlet er forsvundet, destrueret eller ikke kan lokaliseres, skal udstedelsesstaten ligeledes straks underrettes herom.

Artikel 6a vedrører de tilfælde, hvor gennemførelsesstaten kan udsætte gennemførelsen af kendelsen. Dette kan ske, hvis gennemførelsen af kendelsen vil skade igangværende efterforskning i

gennemførelseslandet, eller hvis aktivet eller bevismidlet allerede er beslaglagt i forbindelse med en strafferetlig efterforskning.

Udstedelseslandet skal straks underrettes om en beslutning om at udskyde gennemførelsen af kendelsen, og gennemførelseslandet skal sørge for straks at gennemføre kendelsen, når der ikke længere er grundlag for at udsætte gennemførelsen.

Artikel 7 omhandler det certifikat, der skal udfærdiges i forbindelse med en anmodning om gennemførelse af en indefrysningkendelse. Efter bestemmelsen skal den kompetente myndighed i udstedelsesstaten, der har afsagt kendelsen om indefrysning, undertegne certifikatet og attestere, at oplysningerne er korrekte. Certifikatet skal oversættes til gennemførelsesstatens officielle sprog. Certifikatet indeholder bl.a. oplysninger om den lovovertrædelse, efterforskningen vedrører, kendelsens formål, hvilket aktiv eller bevismiddel kendelsen omhandler og den foranstaltning, som gennemførelsesstaten skal træffe som følge af kendelsen.

Artikel 8 vedrører den efterfølgende behandling af det indefrosne formuegode. Bestemmelsen indebærer, at fremsendelsen af indefrysningkendelsen i medfør af artikel 3 ligeledes skal omfatte af en anmodning om overførsel af formuegodet til udstedelsesstaten med henblik på anvendelse som bevis, en anmodning om konfiskation, eller en anmodning om, at aktivet forbliver i gennemførelsesstaten, indtil der foreligger en anmodning fra udstedelsesstaten om fuldbyrdelse af en kendelse om konfiskation.

Det følger af bestemmelsen, at en anmodning om overførsel af formuegodet skal behandles i gennemførelsesstaten i overensstemmelse med reglerne for gensidig retshjælp i straffesager, mens en anmodning om konfiskation skal behandles efter de internationale regler om fuldbyrdelse af udenlandske straffedomme.

Efter artikel 9 skal medlemsstaterne gennemføre regler, der gør det muligt for den sigtede, tiltalte eller tredjeparter uden opsættende virkning at klage over en kendelse om indefrysning. Klagen skal behandles af de kompetente myndigheder i enten udstedelsesstaten eller gennemførelsesstaten i overensstemmelse med national ret. Der er dog ikke adgang til at indgive klage over indefrysningkendelsens substans i gennemførelsesstaten. De retlige myndigheder i udstedelsesstaten skal orienteres om, at der er indgivet en klage og de fremsatte anbringender med henblik på at fremkomme med bemærkninger. Udstedelsesstaten orienteres endvidere om klagens udfald. *De kompetente myndigheder i udstedelses- og gennemførelsesstaten skal tage de nødvendige skridt for at lette adgangen for sigtede tiltalte eller tredjeparter til at indgive klage over en kendelse om indefrysning.*

Hvis gennemførelsesstaten efter lovgivningen i det pågældende land er ansvarlig over for en sigtet, en mistænkt eller en tredjepart, skal udstedelsesstaten efter artikel 10 refunderer ethvert beløb, som gennemførelseslandet har udbetalt i erstatning, hvis erstatningsansvaret er begrundet i, at udstedelsesstaten ikke rettidigt har underrettet gennemførelsesstaten om, at kendelsen er ophævet, eller at oplysningerne i certifikatet ikke var korrekte på tidspunktet for fremsendelsen af certifikatet.

Artikel 11 og artikel 12 omhandler iværksættelse og ikrafttræden. Efter bestemmelsen skal medlemsstaterne senest den 31. december 2002 træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme rammeafgørelsen. Rammeafgørelsen træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i EF-Tidende.

3. Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har den 20. september 2001 afgivet udtalelse vedrørende forslaget til rammeafgørelse. Europa-Parlamentet har i sin udtalelse godkendt forslaget med visse ændringsforslag.

4. Høring.

Forslaget har været sendt til høring hos berørte myndigheder og organisationer. Det bemærkes, at høringssvarene er afgivet på grundlag af det oprindelige forslag til rammeafgørelse, der imidlertid i løbet af forhandlingerne har undergået visse ændringer. De høringssvar, der vedrører bestemmelser eller dele af bestemmelser, der ikke længere indgår i forslaget, er derfor udeladt.

Justitsministeriet har bl.a. modtaget høringssvar fra Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Den Danske Dommerforening, Foreningen af Politimestre i Danmark, Landsforeningen HK Politiet og Politiforbundet i Danmark.

Rigspolitichefen, Den Danske Dommerforening og Landsforeningen HK Politiet har svaret, at de ikke har bemærkninger til forslaget.

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret og Præsidenten for Københavns Byret har svaret, at de ikke finder anledning til at udtale sig om forslaget.

Rigsadvokaten har svaret, at forslaget efter Rigsadvokatens opfattelse kan være af væsentlig betydning for en mere effektiv forfølgning af lovovertrædelser i sager, hvor flere medlemsstater

myndigheder er involveret. Forslaget giver imidlertid anledning til en række principielle overvejelser, navnlig da danske domstole ikke vil være berettigede til at foretage en prøvelse af, om gennemførelsen af en udenlandsk kendelse om beslaglæggelse vil være forenelig med dansk ret.

Foreningen af Politimestre i Danmark har tilkendegivet, at foreningen – uagtet det hensigtsmæssige i at gennemføre en forenklet procedure for gennemførelse her i landet af kendelser om beslaglæggelse afsagt i et andet medlemsland – finder, at det ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt er betænkeligt at afskære domstolene her i landet fra at afprøve om de materielle betingelser for en beslaglæggelse er opfyldt og dermed også afskære den person, der har rådighed over det beslaglagte, fra at gøre indsigelser gældende. Efter foreningens opfattelse indeholder retsplejelovens § 806, stk. 3, den fornødne hjemmel til hurtig indskriden ved henvendelser fra udenlandske myndigheder, og med moderne kommunikationsteknik vil det ikke være en uoverstigelig hindring inden 24 timer at fremskaffe den fornødne dokumentation, som kan muliggøre en domstolsprøvelse.

Politiforbundet i Danmark har ingen indvendinger mod forslaget. Forbundet betragter forslaget som et vigtigt og nødvendigt led i bestræbelserne for forebyggelse og bekæmpelse af den organiserede kriminalitet og kan kun anbefale, at der fra dansk side lægges op til en vedtagelse af rammeafgørelsen, og at der fastsættes særlige regler herom i dansk ret, der gør reglerne anvendelige i Danmark.

Det Danske Center for Menneskerettigheder har bl.a. svaret, at det af det fremsendte grundnotat fremgår, at de omhandlede lovovertrædelser anses for strafbare i alle medlemsstater. Efter centrets opfattelse er det ikke klart, om definitionerne for de omfattede lovovertrædelser er nogenlunde ensartede i alle medlemsstater. Det er derfor centrets opfattelse, at grundlaget for at kunne gennemføre den foreslåede pligt om gensidig anerkendelse er, at kravet om dobbelt strafbarhed er opfyldt. Der kan imidlertid være nuanceforskelle mellem de respektive staters lovgivninger, og det kan i givet fald nødvendiggøre en fortsat prøvelse af, om kravet om dobbelt strafbarhed er opfyldt. Centret peger derfor på nødvendigheden af at gennemføre en komparativ undersøgelse af retstilstanden i medlemsstaterne for så vidt angår det materielle indhold af de omhandlede lovovertrædelser og procedurereglerne for gennemførelse af indefrysning af aktiver og bevismidler.

Centret har endvidere vedrørende klageadgang og erstatningsansvar anført, at Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 stiller krav om overholdelse af en række retssikkerhedsgarantier i forbindelse med sagsbehandlingen ved domstolene, og i tilknytning hertil kræver artikel 13, at der skal være adgang til effektive retsmidler i fald en persons rettigheder eller friheder er blevet krænket. På denne baggrund finder centret, at formuleringen af reglerne for kla-

geadgang samt udstedelsesstatens erstatningsansvar i rammeafgørelsens artikel 9 og 10 forekommer uklar på nogle, for retssikkerheden, væsentlige områder.

Advokatrådet har svaret, at det af forslaget til rammeafgørelse fremgår, at gennemførelsen her i landet af en udenlandsk kendelse om indefrysning som udgangspunkt skal ske omgående og uden yderligere formaliteter. Dette indebærer, at der ikke ved danske domstole kan ske prøvelse af, om tvangsindgrebet er foreneligt med dansk ret. Allerede på denne baggrund kan Advokatrådet ikke anbefale, at man fra dansk side tilslutter sig det pågældende forslag.

For så vidt angår artikel 7 anfører Advokatrådet, at rammeafgørelsen bør indeholde udtrykkelige regler om, hvilke oplysninger certifikatet som minimum skal indeholde. Efter Advokatrådets opfattelse bør der altid gives oplysninger, som kan sætte gennemførelsesstaten i stand til at vurdere, om indefrysningen er nødvendig, eller om et mindre indgreb er tilstrækkelig. Endvidere bør certifikatets oplysninger være af en sådan karakter, at gennemførelsesstaten kan vurdere, om indefrysningen antager en mere indgribende karakter end den eventuelle senere sanktion.

Med hensyn til forslagets artikel 9 anfører Advokatrådet, at rammeafgørelsen bør indeholde en egentlig appeladgang, som indebærer, at udstedelsesstatens kendelse om indefrysning kan bringes frem til særskilt prøvelse hos en overordnet domstol i gennemførelsesstaten, således at klageretten ikke er begrænset til ikke at omfatte kendelsens substans. Endvidere finder Advokatrådet, at rammeafgørelsen bør åbne op for, at de nationale domstole kan tillægge en klage opsættende virkning.

Landsforeningen af Beskikkede Advokater har svaret, at forslaget til rammeafgørelse kan give anledning til de samme betænkeligheder, som foreningen anførte i forbindelse med protokollen til konventionen af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater. Landsforeningen rejste i den forbindelse bl.a. spørgsmålet om dobbelt strafbarhed, ligesom landsforeningen tilkendegav, at det vil være vanskeligt med de foreslåede regler at sikre den nødvendige retsbeskyttelse af herboende personer i forhold til udenlandske afgørelser om beslaglæggelse. Foreningen har tilkendegivet, at disse betænkeligheder bliver så meget større derved, at den, som indgrebet rammer, efter artikel 9, stk. 1, i forslaget, ikke kan påklage afgørelsen i gennemførelsesstaten, men er henvist til at klage vedrørende substansen i kendelsen til udstedelsesstaten.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Forslaget til rammeafgørelse har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Retsplejeloven indeholder ikke bestemmelser om indefrysning, men det må antages, at begrebet indefrysning, der er anvendt i udkastet til rammeafgørelse, omfatter beslaglæggelse, som er reguleret i retsplejeloven.

Efter retsplejelovens § 801 kan der foretages beslaglæggelse til sikring af bevismidler, til sikring af det offentliges krav på sagsomkostninger, konfiskation og bøde, til sikring af forurettedes krav på tilbagelevering eller erstatning, og når tiltalte har unddraget sig sagens videre forfølgning. Ifølge § 802, stk. 1, kan genstande, som en mistænkt har rådighed over, beslaglægges, såfremt den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og der er grund til at antage, at genstande kan tjene som bevis eller bør konfiskeres, eller ved lovovertrædelsen er fravendt nogen, som kan kræve den tilbage. Efter § 802, stk. 2, kan gods, som en mistænkt ejer, beslaglægges, såfremt den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og beslaglæggelse anses for nødvendig for at sikre det offentliges krav på sagsomkostninger, krav på konfiskation efter straffelovens § 75, stk. 1, 1. pkt., 2. led, og 2. pkt., og stk. 3, og § 76 a, stk. 5, bødekraft eller forurettedes krav på erstatning i sagen.

Efter § 802, stk. 3, kan beslaglæggelse af en mistænks hele formue eller en del af denne, herunder formue, som den mistænkte senere måtte erhverve, foretages, såfremt tiltale er rejst for en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, og tiltalte har unddraget sig videre forfølgning i sagen.

Ifølge retsplejelovens § 803, stk. 1, kan genstande, som en person, der ikke er mistænkt, har rådighed over, beslaglægges som led i efterforskningen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, hvis der er grund til at antage, at genstanden kan tjene som bevis, bør konfiskeres eller ved lovovertrædelse er fravendt nogen, som kan kræve den tilbage.

Afgørelse om beslaglæggelse træffes i alle tilfælde efter politiets begæring, og afgørelsen træffes af retten ved kendelse, jf. retsplejelovens § 806. Såfremt den, som indgrebet retter sig imod, har givet samtykke til indgrebet, træffes afgørelse om beslaglæggelse dog af politiet. Efter retsplejelovens § 807 c iværksætter politiet beslaglæggelsen. Beslaglæggelsen sker indtil videre, men indtil sagens afgørelse kan begæring om hel eller delvis ophævelse af beslaglæggelse fremsættes over for retten af den, der har interesse heri.

Det fremgår af § 807 d, at rådighedsberøvelse som følge af beslaglæggelse efter § 802, stk. 1, og § 803, stk. 1, bortfalder senest, når sagen er endeligt sluttet ved dom, påtaleopgivelse eller tiltalefrafald, medmindre det beslaglagte konfiskeres. Gods, der er beslaglagt efter § 802, stk. 2, anvendes først til fyldestgørelse af forurettedes krav på erstatning, dernæst det offentliges krav på sagsomkostninger, dernæst krav på konfiskation efter straffelovens § 75, stk. 1, 1. pkt., 2. led, og 2. pkt., og stk. 3, og § 76 a, stk. 5, og dernæst bødekrav.

Beslaglæggelse efter § 802, stk. 3, bortfalder, når tiltalte ikke længere unddrager sig forfølgning, medmindre der er bestemte grunde til at antage, at tiltalte på ny vil unddrage sig forfølgningen.

Byrettens afgørelse om beslaglæggelse kan indbringes for landsretten.

Gennemførelse af beslaglæggelse her i landet forudsætter bl.a. som minimum, at efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der efter dansk ret er undergivet offentlig påtale. I visse tilfælde forudsætter beslaglæggelse, at lovovertrædelsen kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover.

Retsplejeloven indeholder ikke særlige bestemmelser om gennemførelse af udenlandske kendelser om beslaglæggelse.

Danmark har imidlertid tiltrådt den europæiske konvention af 20. april 1959 om gensidig retshjælp i straffesager (Retshjælpskonventionen), og det følger af artikel 1 i konventionen, at de kontraherende parter forpligter sig til i overensstemmelse med konventionens bestemmelser i videst muligt omfang at yde hinanden bistand med henblik på retsforfølgning af forbrydelser. Efter artikel 3 i konventionen skal den anmodede stat i overensstemmelse med national lovgivning efterkomme retsanmodninger, der vedrører en straffesag, og som fremsættes af den begærende stats judicielle myndigheder med henblik på fremskaffelse af beviser, herunder f.eks. beslaglæggelse eller udlevering af bevismateriale, akter eller dokumenter. Danmark har endvidere tiltrådt den europæiske konvention af 8. november 1990 om hvidvaskning, efterforskning samt beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold (Hvidvaskkonventionen). Det følger af konventionens artikel 11, at en part på anmodning fra en anden part, der har iværksat strafferetlig forfølgning eller retlige skridt med henblik på konfiskation, skal træffe de nødvendige foreløbige foranstaltninger som f.eks. fastfrysning eller beslaglæggelse med henblik på at forhindre handel med, overførsel af eller råden over formuegoder, der kan gøres til genstand for en anmodning om konfiskation, eller som ville kunne tjene til at efterkomme anmodningen.

Uanset at retsplejeloven ikke indeholder særlige bestemmelser om gennemførelse af udenlandske kendelser om beslaglæggelse, antages det med støtte i retspraksis, at udenlandske kendelser om beslaglæggelse kan gennemføres her i landet, hvis den kompetente myndighed i det land, hvor

kendelsen er afsagt, fremsender en anmodning herom til de kompetente danske myndigheder. Anmodningen gennemføres i givet fald efter en analogi af retsplejelovens regler, herunder reglerne om kompetencen til at træffe beslutning om beslaglæggelse. En udenlandsk anmodning om beslaglæggelse kan kun imødekommes, hvis beslaglæggelse ville kunne gennemføres i forbindelse med en tilsvarende national strafferetlig efterforskning. Gennemførelse af udenlandske anmodninger om beslaglæggelse er endvidere betinget af, at det forhold, som efterforskningen vedrører, er strafbart efter dansk lovgivning (krav om dobbelt strafbarhed).

Der gælder ikke efter de internationale konventioner en absolut pligt for det anmodede land til at gennemføre en anmodning om beslaglæggelse. Efter Retsplejlovens artikel 2 kan anmodninger om retshjælp afslås, hvis anmodningen vedrører en forbrydelse, der af den anmodede stat betragtes som en politisk forbrydelse eller en forbrydelse, der har forbindelse med en politisk forbrydelse. Endvidere kan en anmodning afslås, hvis den anmodede stat finder, at imødekomme af anmodningen vil kunne krænke den pågældende stats suverænitet, bringe dens sikkerhed i fare, stride mod dens almindelige retsprincipper eller skade andre livsvigtige interesser. Efter artikel 51 i Schengen-konventionen kan den anmodede stat endvidere afslå at imødekomme en anmodning om beslaglæggelse, hvis gennemførelsen af anmodningen ikke er forenelig med denne stats lovgivning. Ifølge artikel 18 i Hvidvaskkonventionen gælder der tilsvarende muligheder for at afslå at imødekomme en anmodning om beslaglæggelse.

Retsplejelovens kapitel 93 a indeholder regler om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning. Efter § 1018 b kan der tillægges en sigtet, der som led i strafferetlig forfølgning har været udsat for andre straffeprocessuelle indgreb end anholdelse og varetægtsfængsling, herunder beslaglæggelse, erstatning, hvis påtale opgives eller pågældende frifindes, uden at dette er begrundet i, at den pågældende findes utilregnelig. Erstatning ydes for økonomisk skade samt for lidelse, tort, ulempe og forstyrrelse eller ødelæggelse af stilling og forhold. Ifølge § 1018 c kan erstatning ydes, hvis det findes rimeligt, i de tilfælde, hvor der over for en person, der ikke har været sigtet, har været iværksat indgreb som led i en strafferetlig forfølgning.

Bestemmelserne finder anvendelse i forhold til indgreb, der gennemføres her i landet, samt i forhold til indgreb, der gennemføres i udlandet på begæring af danske myndigheder.

Retsplejeloven indeholder ikke særlige bestemmelser om gennemførelse af udenlandske kendelser om beslaglæggelse. Som nævnt ovenfor antages det imidlertid med støtte i retspraksis, at udenlandske kendelser om beslaglæggelse på visse betingelser kan gennemføres her i landet efter en analogi af retsplejelovens regler om beslaglæggelse.

Det vil imidlertid ikke efter dansk ret være muligt at anerkende og foretage direkte gennemførelse af udenlandske kendelser om beslaglæggelse i overensstemmelse med de regler, der følger af forslaget til rammeafgørelse.

Gennemførelse her i landet af en udenlandsk kendelse om beslaglæggelse forudsætter, at der forinden indgrebet iværksættes – og i overensstemmelse med retsplejelovens kompetenceregler – foretages en prøvelse af, om gennemførelsen af beslaglæggelsen er forenelig med dansk ret. Forslaget til rammeafgørelse indebærer imidlertid en forpligtelse til at træffe beslutning om at gennemføre en udenlandsk kendelse om beslaglæggelse, hvis det i rammeafgørelsen nævnte certifikat er fremsendt og korrekt udfyldt. En dansk domstol vil derfor som udgangspunkt ikke være berettiget til at foretage en prøvelse af, om gennemførelsen af en udenlandsk kendelse om beslaglæggelse vil være forenelig med dansk ret.

Den ordning, som forslaget til rammeafgørelse lægger op til, vil derfor kræve, at der fastsættes særlige regler herom i dansk ret.

Det bemærkes, at det heller ikke efter forslaget til rammeafgørelse vil være muligt for domstolene at foretage en prøvelse af, om kravet vedrørende dobbelt strafbarhed er opfyldt. Rammeafgørelsens anvendelsesområde er imidlertid begrænset til de forbrydelser, der er nævnt i artikel 2, og som må antages at være strafbare i alle medlemsstater, herunder i Danmark.

Den procedure vedrørende klageadgang, der er foreslået i artikel 9, og bestemmelsen i artikel 10 om udstedelsesstatens ansvar vil kræve, at der fastsættes særlige regler herom i dansk ret.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget til rammeafgørelse har været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering forud for den fælles samling i Rådet (økonomi og finans/retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. oktober 2001. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene den 8. oktober 2001. *Forslaget har endvidere været forelagt for udvalgene forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001. Aktuelle notater er oversendt den 2. november 2001.*

Programmet for foranstaltninger med henblik på gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse af afgørelser i straffesager har været forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 30. november – 1. december 2000. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene den 16. november 2000. Gensidig anerkendelse af strafferetlige afgørelser om beslaglæggelse har været forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender)

den 29. maj 2000. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 17. maj og den 18. maj 2000.

Forslaget til rammeafgørelse er tillige med et grundnotat om forslaget er oversendt til udvalgene den 31. maj 2001. Forslaget til rammeafgørelse har endvidere været forelagt for udvalgene forud for den fælles samling i Rådet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse/økonomi og finans) den 16. oktober 2001. Aktuelt notat er oversendt til udvalgene den 9. oktober 2001.

Gennemførelsen af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. – 16. oktober 1999, herunder de dele af konklusionerne, der vedrører gensidig anerkendelse af strafferetlige afgørelser, har været forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmøderne (retlige og indre anliggender) den 29. oktober og den 2. december 1999. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 20. oktober og den 18. november 1999.

Vedrørende: Rådets afgørelse om oprettelse af Eurojust

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Indledning.

På sit møde i Wien i december måned 1998 godkendte Det Europæiske Råd en handlingsplan udarbejdet af Rådet og Kommissionen med henblik på gennemførelse af Amsterdam-traktatens bestemmelser om et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Et af formålene med handlingsplanen er, at der gennem fælles handling inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde skal ske en intensiveret indsats for bl.a. at forebygge og bekæmpe organiseret kriminalitet, navnlig terrorisme, menneskehandel, overgreb mod børn, ulovlig våbenhandel, korruption samt svig.

Målet skal bl.a. nås gennem et tættere samarbejde mellem medlemslandenes politimyndigheder og de retlige myndigheder.

Igennem de seneste år er der opbygget et stadig mere intensiveret samarbejde mellem de nationale politimyndigheder, herunder Europol. Der er imidlertid ikke sket den samme udvikling i samarbejdet mellem medlemslandenes anklagemyndigheder.

Derfor har man i EU-regi drøftet etableringen af et mere formaliseret samarbejde mellem medlemslandenes anklagemyndigheder, og der er i den forbindelse præsenteret forskellige modeller for dette samarbejde.

I forbindelse med Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. - 16. oktober 1999 blev det fremtidige samarbejde mellem de nationale anklagemyndigheder konkretiseret, jf. pkt. 46 i konklusionerne fra mødet:

”For at styrke bekæmpelsen af grov organiseret kriminalitet har Det Europæiske Råd besluttet at oprette en enhed (Eurojust) bestående af nationale offentlige anklagere, retsbedsmænd eller polititjenestemænd med tilsvarende kompetence, der udstationeres af hver enkelt medlemsland i henhold til dennes retssystem. Eurojust skal have til opgave at lette den passende koordinering mellem medlemslandenes retsforfølgende myndigheder og støtte efterforskningen i kriminalsager vedrørende organiseret kriminalitet, især med udgangspunkt i Europolis analyser, og Eurojust skal endvidere arbejde tæt sammen med det europæiske retlige netværk, specielt om forenkling af efterkommelse af retsanmodninger.”

På denne baggrund har Portugal, Frankrig, Sverige og Belgien fremsat et forslag om oprettelse af Eurojust og Tyskland har fremsat et forslag til oprettelse af en Eurojust-stab. Forslagene er under de foreløbige forhandlinger sammenskrevet til et udkast til Rådets afgørelse om oprettelse af Eurojust.

Forslaget om oprettelse af en midlertidig Eurojust-enhed, der blev fremsat samtidig med de to forslag om oprettelse af Eurojust, blev vedtaget af Rådet den 14. december 2000, og den midlertidige enhed påbegyndte sin virksomhed den 1. marts 2001.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 27. – 28. september 2001 blev der opnået politisk enighed om artiklerne 1 – 8. *Forslaget til rådsafgørelse om oprettelse af Eurojust var ikke på den endelige dagsorden for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001. Det forventes derfor, at formandskabet på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6.- 7. december 2001 vil forelægge udkastet til Rådets afgørelse om oprettelse af Eurojust med henblik på at opnå politisk enighed om de resterende bestemmelser i forslaget til rådsafgørelse.*

2. Indhold.

Udkastet til Rådets afgørelse om oprettelse af Eurojust, der er fremsat med hjemmel i artikel 31 og 34, stk. 2, litra c, i Traktaten om Den Europæiske Union, indeholder bl.a. bestemmelser om sammensætningen af Eurojust, Eurojusts kompetence, opgaver, organisation samt bestemmelser om databeskyttelse og finansiering.

Efter artikel 1 er formålet med afgørelsen at etablere en europæisk retlig koordinations enhed, der benævnes Eurojust.

Det fremgår af artikel 2, at Eurojust - under hensyn til forfatningsretlige regler, retlige traditioner og interne strukturer i medlemslandene - skal sammensættes af repræsentanter for de nationale anklagemyndigheder (nationale medlemmer). Medlemslandene kan udpege en suppleant for det nationale medlem.

Artikel 4 vedrører Eurojusts formål. Efter bestemmelsens stk. 1 har Eurojust tre formål, idet Eurojust som led i efterforskning og retsforfølgning af grov kriminalitet, herunder navnlig grov organiseret kriminalitet, der berører to eller flere medlemslande, skal:

- fremme og forbedre samordningen mellem medlemslandenes kompetente myndigheder

- forbedre samarbejdet mellem medlemslandenes kompetente myndigheder, navnlig ved at gøre det lettere at yde gensidig retshjælp i straffesager og efterkomme udleveringsbegæringer
- yde anden støtte til de kompetente myndigheder i medlemslandene med henblik på at gøre deres efterforskning og retsforfølgning mere effektiv.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan Eurojust endvidere på anmodning af et medlemsland yde støtte til efterforskning og retsforfølgning vedrørende dette ene medlemsland og et tredjeland, hvis der mellem Eurojust og det pågældende land er indgået en samarbejdsaftale i medfør af artikel 16 eller hvis det i en konkret sag er af afgørende betydning, at Eurojust yder bistand. Efter stk. 3 kan Eurojust efter anmodning enten fra et medlemsland eller Fællesskabet (Kommissionen) yde støtte til efterforskning og retsforfølgning vedrørende dette ene medlemsland og Fællesskabet.

I artikel 5, stk. 1, fastlægges Eurojusts kompetence, idet Eurojust for det første skal have kompetence på de områder, der er omfattet af Europols mandat, herunder de udvidelser der efterfølger de gennemføres af Europols mandat. I medfør af Europol-konventionens artikel 2, stk. 2, har Europol mandat til at beskæftige sig med bekæmpelse af ulovlig narkotikahandel, ulovlig handel med nukleare og radioaktive materialer, organiseret illegal indvandring (menneskesmugling), menneskehandel og ulovlig handel med stjålne køretøjer. Ved Rådets afgørelse af 3. december 1998 blev det endvidere pålagt Europol at beskæftige sig med strafbare handlinger, som er blevet begået, eller som det må antages vil blive begået i forbindelse med terroristiske aktiviteter, der er rettet mod personers liv og legeme, mod den personlige frihed eller mod ejendom. Desuden er Europols mandat ved Rådets afgørelse af 29. april 1999 blevet udvidet til at omfatte bekæmpelse af falskmøntneri og forfalskning af betalingsmidler. Endelig er Europols mandat ved Rådets afgørelse af 30. november 2000 blevet udvidet til at omfatte ulovlig hvidvaskning af penge generelt.

Udover de forbrydelser, der er omfattet af Europols mandat, skal Eurojusts kompetence omfatte datakriminalitet, svig og bestikkelse samt enhver strafbar handling, der skader EU's finansielle interesser, hvidvaskning af udbyttet fra strafbart forhold samt miljøkriminalitet. Endvidere omfatter Eurojusts kompetence andre former for lovovertrædelser, der er begået i forbindelse med de strafbare handlinger, der er nævnt i stk. 1.

Herudover kan Eurojust på anmodning fra en kompetent myndighed i et medlemsland, og hvis det er i overensstemmelse med Eurojusts formål, yde bistand til efterforskning og retsforfølgning af andre former for strafbare handlinger.

Efter artikel 6 kan Eurojust både udføre sine opgaver gennem et eller flere af de nationale medlemmer af Eurojust og gennem et kollegium bestående af alle de nationale medlemmer af Euro-

just. Eurojust udfører sine opgaver gennem et kollegium, når et eller flere af de nationale medlemmer, der er berørt af en sag, anmoder herom. Endvidere udfører Eurojust sine opgaver som kollegium, hvis en sag vedrører efterforskning og retsforfølgning, som har implikationer på EU-plan, eller som vil kunne berøre andre medlemslande end dem, der er direkte involveret, samt hvis der er tale om et generelt spørgsmål om gennemførelsen af Eurojusts opgaver.

Eurojust skal altid ved udførelsen af sine opgaver, herunder i forbindelse med anmodninger til medlemslande, angive, om Eurojust handler gennem et eller flere nationale medlemmer eller som et kollegium.

Artikel 6a vedrører de Eurojust-opgaver, der udføres gennem nationale medlemmer, mens artikel 6b vedrører de Eurojust-opgaver, der udføres gennem kollegiet. Der er en række Eurojust-opgaver, som kan udføres af såvel et eller flere nationale medlemmer som kollegiet.

Efter artikel 6a og artikel 6b kan bl.a. følgende Eurojust-opgaver udføres gennem både de nationale medlemmer og kollegiet:

- Eurojust kan anmode et medlemsland om at iværksætte efterforskning eller retsforfølgning i konkrete sager.
- Eurojust kan anmode de berørte medlemslande om at foretage samordning af retsforfølgning og efterforskning
- Eurojust kan anmode de berørte medlemslande om at nedsætte et fælles efterforskningshold
- Eurojust kan anmode de berørte medlemslande om at videregive de oplysninger, der er nødvendige for, at Eurojust kan udføre sine opgaver.

Anmodninger fra Eurojust er i intet tilfælde bindende for medlemslandene.

Endvidere skal Eurojust sikre, at medlemslandenes kompetente myndigheder underrettes om efterforskning og retsforfølgning, som Eurojust har kendskab til, og som berører medlemslandene. Eurojust skal endvidere på anmodning fra medlemslandene bistå med samordning af efterforskning og retsforfølgning. Herudover skal Eurojust yde støtte til forbedring af samarbejdet mellem medlemslandenes kompetente myndigheder.

Hvis Eurojust handler som et kollegium, skal Eurojust efter artikel 6b tillige sikre, at medlemslandene modtager underretning om efterforskning og retsforfølgning, som Eurojust har kendskab til, og som har implikationer på EU-plan. Endvidere kan Eurojust som kollegium i visse tilfælde beslutte at yde logistisk støtte i forbindelse med efterforskning og retsforfølgning af lovovertrædelser. Denne støtte omfatter bl.a. hjælp til oversættelse og tilrettelæggelse af koordineringsmøder.

Efter artikel 6c skal de kompetente myndigheder i medlemslandene underrette Eurojust, hvis man beslutter ikke at imødekomme en anmodning fra kollegiet. De kompetente myndigheder skal endvidere som udgangspunkt underrette Eurojust om begrundelsen for beslutningen, med mindre dette vil være til skade for væsentlige nationale interesser eller bringe verserende efterforskning eller personers sikkerhed i fare.

Ifølge artikel 7 er de nationale medlemmer af Eurojust undergivet national ret i det medlemsland, der har udpeget dem. Varigheden af det nationale medlems embedsperiode fastsættes af medlemslandene. Udveksling af oplysninger mellem medlemslandene og Eurojust skal ske gennem det nationale medlem af Eurojust. Hvert medlemsland fastsætter selv karakteren og omfanget af de beføjelser, som tilkommer det nationale medlem. Medlemslandene fastsætter endvidere det nationale medlems ret til at handle i forhold til udenlandske judicielle myndigheder. De øvrige medlemslande skal acceptere og anerkende disse beføjelser. Det nationale medlem skal i overensstemmelse med reglerne i national ret have adgang til oplysninger, herunder registeroplysninger i det land, der har udpeget medlemmet. Et medlemslands nationale medlem kan kontakte sit medlemslands kompetente myndigheder direkte i overensstemmelse med reglerne i national ret.

Artikel 7a vedrører Eurojusts kollegium. Efter bestemmelsen består kollegiet af samtlige nationale medlemmer, der hver har én stemme. Kollegiet fremlægger forslag til Eurojusts forretningsorden, der godkendes af Rådet. Kollegiet vedtager forslaget til forretningsorden med enstemmighed, mens kollegiet træffer afgørelser med to tredjedeles flertal, når kollegiet i henhold til artikel 6b fremsætter anmodninger til berørte medlemslande. Kollegiets øvrige afgørelser træffes i overensstemmelse med de bestemmelser, der er fastsat i forretningsordenen.

Artikel 7b (tidligere artikel 16) fastlægger Kommissionens tilknytning til Eurojust. Efter bestemmelsen skal Kommissionen tilknyttes Eurojusts virksomhed i overensstemmelse med TEU artikel 36, stk.2, hvorefter Kommissionen fuldt ud tilknyttes det politimæssige og strafferetlige samarbejde.

Efter artikel 8 kan hvert medlemsland udpege en eller flere nationale Eurojust-korrespondenter, som arbejder i det medlemsland, der har udpeget den eller de nationale korrespondenter. Hvis medlemsstaterne vælger at udpege nationale korrespondenter, skal det tillægges høj prioritet at udpege en national korrespondent for så vidt angår terrorismespørgsmål. De nationale korrespondenter kan samtidig være kontaktpunkt i det europæiske retlige netværk. Medlemslandene fastlægger selv de nationale korrespondenters opgaver.

Efter artikel 9 kan medlemslandene udveksle oplysninger med Eurojust, hvis disse oplysninger er nødvendige for Eurojusts arbejde. De nationale medlemmer af Eurojust skal endvidere være

bemyndiget til at udveksle oplysninger med hinanden eller med deres nationale myndigheder, hvis disse oplysninger er nødvendige for udførelsen af Eurojust arbejde.

Artikel 9a (bestemmelsen er flyttet til artikel 16 b).

Artikel 10 – 15 b vedrører behandling og beskyttelse af personoplysninger.

I henhold til artikel 10 kan Eurojust, hvis det er nødvendigt for at opfylde Eurojusts formål i artikel 4 og inden for Eurojusts kompetence i artikel 5 og for at udføre sine opgaver efter artikel 6 – 6b behandle personoplysninger ved hjælp af elektronisk databehandling eller i strukturerede manuelle registre.

Eurojust skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at beskyttelsesniveauet for personoplysninger mindst svarer til det, som kræves i henhold til Europarådets konvention af 28. januar 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger.

De personoplysninger, som Eurojust behandler, skal være relevante og tilstrækkelige og må ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil de behandles. Personoplysningerne skal endvidere behandles rimeligt og lovligt. Endelig skal de personoplysninger, der videregives til Eurojust fra de kompetente nationale myndigheder, være nøjagtige og ajourførte.

Eurojust opretter i overensstemmelse med bestemmelserne i Rådets afgørelse om oprettelse af Eurojust en efterforskningsfortegnelse (index), jf. nedenfor vedrørende artikel 10b, og Eurojust kan oprette midlertidige sagsmapper (temporary work files) med personoplysninger.

Artikel 10a vedrører restriktioner for Eurojusts behandling af personoplysninger. Bestemmelsen fastlægger, hvilke typer personoplysninger, som Eurojust må behandle *manuelt* eller ved hjælp af elektronisk databehandling.

For så vidt angår personer, der er genstand for en strafferetlig efterforskning eller strafferetlig forfølgning vedrørende de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 5, må Eurojust behandle oplysninger vedrørende navn, fødselsdato, nationalitet, køn, bopæl, CPR-nummer, pasoplysninger, kørekortoplysninger, bankkonti samt en beskrivelse af de formodede lovovertrædelser.

For så vidt angår vidner eller ofre *i tilknytning til de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 5*, må Eurojust behandle oplysninger vedrørende navn, fødselsdato, nationalitet, køn, bopæl samt en beskrivelse af de formodede lovovertrædelser, som den pågældende enten har været vidne til eller offer for.

Eurojust kan i undtagelsestilfælde i et begrænset tidsrum behandle andre personoplysninger, når disse oplysninger er af umiddelbar betydning for og indgår i den løbende efterforskning i en sag, som Eurojust koordinerer, og behandlingen af disse oplysninger er i overensstemmelse med artikel 10.

Den databeskyttelsesansvarlige i Eurojust underrettes straks, hvis Eurojust behandler andre personoplysninger. Hvis sådanne personoplysninger vedrører vidner eller ofre, skal beslutningen om at behandle disse oplysninger træffes af mindst to nationale medlemmer af Eurojust i fællesskab.

Elektronisk eller manuel behandling af personlige oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold, helbredsmæssige og seksuelle forhold er kun tilladt for Eurojust, hvis sådanne oplysninger er nødvendige for den relevante nationale efterforskning og for koordineringen i Eurojust. Hvis sådanne oplysninger vedrørende vidner eller ofre behandles af Eurojust, skal beslutningen om behandlingen træffes af kollegiet. Den databeskyttelsesansvarlige i Eurojust skal underrettes straks, hvis der finder behandling af sådanne oplysninger sted. Disse særligt følsomme personoplysninger må ikke indgå i den efterforskningsfortegnelse, som Eurojust opretter, jf. artikel 10 og artikel 10b nedenfor.

Efter artikel 10b fører Eurojust i overensstemmelse med sit formål en elektronisk efterforskningsfortegnelse, der kan indeholde oplysninger om sagen, herunder personoplysninger vedrørende bl.a. den sigtede eller et vidnes navn, fødested, nationalitet, køn samt bopæl. Fortegnelsen skal støtte forvaltningen og samordningen af den efterforskning og retsforfølgning, der gennemføres med bistand af Eurojust, lette adgangen til oplysninger om verserende efterforskning og lette overvågningen af, at behandlingen af personoplysninger er lovlige og i overensstemmelse med reglerne i Rådets afgørelse om oprettelse af Eurojust. Fortegnelsen skal indeholde henvisninger til midlertidige sagsmapper, der behandles inden for rammerne af Eurojust.

Artikel 10c indebærer, at Eurojust udpeger en af sine ansatte til at være særlig databeskyttelsesansvarlig. Den databeskyttelsesansvarlige er uafhængig og må ikke være underlagt instrukser fra andre personer, herunder de nationale medlemmer af Eurojust. Den databeskyttelsesansvarlige har til opgave at sikre, at behandlingen af personoplysninger er lovlige og i overensstemmelse med reglerne i rådsafgørelsen.

Efter artikel 11 har enhver ret til at få adgang til personoplysninger om den pågældende selv (egenaces). En anmodning om egenaces fremsættes til Eurojust, der efter lovgivningen i det land, der har videregivet oplysningerne til Eurojust, eller efter de regler, der finder anvendelse i den internationale organisation, der har videregivet oplysningerne, afgør om anmodningen skal

imødekommes. Retten til egenaces kan altid nægtes, hvis adgangen kan bringe Eurojusts aktiviteter i fare, hvis adgangen kan skade en national efterforskning, der gennemføres med bistand fra Eurojust, og hvis adgangen kan skade tredjepersoner, herunder vidner.

De nationale medlemmer fra de berørte medlemsstater behandler anmodningen på Eurojusts vegne. Afgørelsen skal træffes inden tre måneder fra modtagelsen. Hvis de nationale medlemmer ikke er enige om afgørelsen, træffes afgørelsen af kollegiet med 2/3-flertal.

Eurojust underretter den person, der har anmodet om egenaces, hvis egenaces nægtes, eller hvis Eurojust ikke behandler oplysninger om den pågældende. Underretningen gives, uden at Eurojust tilkendegiver, om den pågældende er registreret.

Forinden Eurojust træffer afgørelse, høres de kompetente nationale myndigheder.

Afgørelsen kan i givet fald indbringes for den fælles kontrolinstans, der nedsættes i medfør af artikel 15a.

Artikel 12 vedrører rettelse og sletning af personoplysninger. Enhver registreret person har ret til at anmode Eurojust om at rette, blokere eller slette oplysninger om den pågældende, som er urigtige eller ufuldstændige, eller hvis registrering eller opbevaring er i strid med bestemmelserne i afgørelsen. Hvis den pågældende ikke er tilfreds med den foretagne rettelse m.v., kan sagen indbringes for den fælles kontrolinstans.

Eurojust skal endvidere på anmodning fra et medlemslands kompetente myndigheder, de nationale medlemmer eller de nationale korrespondenter rette eller slette personoplysninger, der er videregivet til Eurojust, og som Eurojust behandler.

Artikel 13 er flyttet til artikel 15c.

Efter artikel 13a har alene nationale medlemmer og deres stedfortrædere samt autoriseret Eurojust personale adgang til personoplysninger.

Efter artikel 14 må Eurojust ikke opbevare elektronisk behandlede oplysninger længere, end det er nødvendigt for gennemførelsen af Eurojusts formål. De personoplysninger, som behandles i Eurojusts databaser, kan ikke opbevares længere end

- datoen for udløbet af forældelsesfristen for påtalen i det medlemsland, hvor fristen er længst
- den dato, på hvilken retsafgørelsen i den sidste af de medlemslande, der er berørt af den efterforskning og retsforfølgning, som Eurojust har samordnet, har fået retskraft

- den dato, på hvilken Eurojust og de berørte medlemslande har konstateret eller i fællesskab besluttet, at det ikke længere er nødvendigt, at efterforskningen og retsforfølgningen samordnes af Eurojust

Personoplysninger, der behandles og opbevares af Eurojust, skal i alle tilfælde kontrolleres hvert tredje år efter udløbet af ovennævnte frister eller tre år efter indlæggelsen, hvis ingen af de ovennævnte frister er indtrådt.

Artikel 15 vedrører datasikkerhed og indebærer, at Eurojust skal beskytte personoplysninger mod hændelig eller ulovlig tilintetgørelse, hændeligt tab eller ubeføjet udbredelse, ændring og adgang eller enhver form for uautoriseret behandling. Dette gælder endvidere medlemslandene i de tilfælde, hvor Eurojust videregiver personoplysninger til medlemslandene. Der fastsættes nærmere bestemmelser om databeskyttelse i forretningsordenen for Eurojust. Bestemmelserne samt de praktiske og de tekniske foranstaltninger, der iværksættes, skal navnlig tage sigte på at forhindre uautoriseret adgang til personoplysninger samt forhindre uautoriseret kopiering og ændring af personoplysninger. Endvidere skal reglerne bl.a. sikre, at autoriseret personale kun har adgang til de oplysninger, der er omfattet af de pågældendes tilladelse.

Efter artikel 15a kontrolleres Eurojusts behandling af personoplysninger af en fælles kontrolinstans. Kontrolinstansen har fuld adgang til alle registre, og Eurojust giver kontrolinstansen alle de oplysninger, som kontrolinstansen anmoder om. Kontrolinstansen skal som nævnt oven for behandle klagesager, hvor Eurojust har truffet afgørelse, samt gennemføre kontrol efter artikel 13. Hvis den fælles kontrolinstans finder, at Eurojusts behandling af personoplysninger er i strid med reglerne i rådsafgørelsen, skal Eurojust acceptere afgørelsen.

Kontrolinstansen skal mødes mindst en gang hvert halvår. Med henblik på at etablere den fælles kontrolinstans skal hvert medlemsland i overensstemmelse med national ret udpege en dommer eller en person med tilsvarende uafhængighed, der kan optages på den liste over dommere, som kan have sæde i den fælles kontrolinstans som medlem eller ad hoc medlem. Den fælles kontrolinstans skal bestå af tre permanente medlemmer og i visse tilfælde af et ad hoc medlem.

Den dommer, der er udpeget af formandskabslandet, skal være formand for den fælles kontrolinstans. Et eller flere ad hoc medlemmer skal have sæde i kontrolinstansen i forbindelse med behandlingen af en klage over personoplysninger fra det medlemsland, som har udpeget den pågældende.

Hvert medlem og ad hoc dommer har en stemme. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende.

Kontrolinstansen udarbejder en årlig rapport vedrørende kontrolinstansens virksomhed. Rapporten forelægges for Rådet.

Ifølge artikel 15b er Eurojust i overensstemmelse med den nationale lovgivning i det land, hvor Eurojust har hjemsted, ansvarlig for enhver skade, der tilføjes en person, og som er forårsaget af uautoriseret eller ukorrekt behandling af oplysninger, der skyldes Eurojust. Enhvert medlemsland er i henhold til national lovgivning ansvarlig for enhver skade, der tilføjes en person, og som er forårsaget af uautoriseret eller ukorrekt behandling af oplysninger, som skyldes medlemslandet, og som er blevet videregivet til Eurojust.

Ifølge artikel 15c er medarbejderne hos Eurojust, de nationale medlemmer samt de nationale korrespondenter pålagt tavshedspligt i forhold til oplysninger, der er behandlet af Eurojust. Tavshedspligten omfatter tillige alle personer og alle organer, der samarbejder med Eurojust.

Artikel 16 (nu artikel 7)

Efter artikel 16a (tidligere artikel 16) skal Eurojust etablere et tæt samarbejde med Europol. Elementerne i dette samarbejde fastlægges i en aftale, der godkendes af Rådet efter indstilling fra den fælles kontrolinstans for så vidt angår aftalens bestemmelser om databeskyttelse. Eurojust skal endvidere etablere et tæt samarbejde med det europæiske retlige netværk, idet bl.a. de nationale medlemmer af Eurojust kan deltage i møderne i det europæiske retlige netværk.

Herudover skal Eurojust etablere og opretholde et tæt samarbejde med Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF). OLAF kan bidrage til Eurojusts arbejde i forbindelse med sager om beskyttelse af Fællesskabets økonomiske interesser. Med henblik på udveksling af oplysninger mellem Eurojust og OLAF skal medlemsstaterne sikre at de nationale medlemmer af Eurojust anses som kompetente myndigheder i forhold til OLAF.

Endelig kan Eurojust med Rådets godkendelse efter indstilling fra den fælles kontrolinstans vedrørende bestemmelser om databeskyttelse indgå samarbejdsaftaler med tredjelande.

Artikel 16b vedrører udveksling af oplysninger med Eurojusts partnere. Efter bestemmelsen kan Eurojust udveksle oplysninger, der er nødvendige for udførelsen af Eurojusts opgaver, med f.eks. Europol og Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF), andre internationale organisationer og tredjelande. Det nationale medlem fra det medlemsland, der har videregivet oplysningerne til Eurojust, skal give sit samtykke til videregivelse af oplysninger, inden der foretages udveksling med internationale organisationer og tredjelande. For så vidt angår personoplysninger kan der alene ske udveksling af oplysninger, hvis der er indgået en aftale mellem Eurojust og den

pågældende organisation eller det pågældende tredjeland. Rådet skal efter indstilling fra den fælles kontrolinstans godkende sådanne aftaler, inden aftalen træder i kraft.

Artikel 17 – 22 omhandler Eurojusts organisation, finansiering, underretning af Rådet og Europa-Parlamentet samt en række praktiske forhold.

Efter artikel 18 er kollegiet ansvarlig for Eurojusts organisation og funktion. Kollegiet vælger en formand, og hvis det skønnes nødvendigt en eller to næstformænd. Resultatet af valget forelægges Rådet til godkendelse. Formanden udøver sine beføjelser på vegne af kollegiet og efter kollegiets bemyndigelse. Formandens valgperiode er tre år, der kan forlænges én gang. Eurojust skal bistås af en administrativ direktør.

Artikel 18a indebærer, at den administrative direktør ansættes af kollegiet ved enstemmighed. Ansættelsesperioden er fem år. Den administrative direktør er ansvarlig for den daglige administration af Eurojust, herunder personalespørgsmål.

Eurojusts personale skal efter artikel 18b bestå af permanent, midlertidigt og lokalt personale. Embedsmænd ved EU's institutioner kan udpeges til at gøre tjeneste hos Eurojust som midlertidigt personale. Medlemsstaterne kan udpege nationale eksperter til Eurojust. I øvrigt rekrutteres personalet efter de almindelige regler for rekruttering af personale ved EU's institutioner.

Ifølge artikel 20 forelægger formanden hvert år på kollegiets vegne Rådet en skriftlig redegørelse for forvaltningen af Eurojust og Eurojusts virksomhed. Formandskabet sender én gang om året en særlig rapport til Europa-Parlamentet om Eurojusts arbejde.

I henhold til artikel 21 skal de nationale medlemmer aflønnes af de enkelte medlemslande, mens de øvrige udgifter finansieres over Fællesskabets budget. Artikel 21a – artikel 21d vedrører budgetspørgsmål og budgetprocedure, herunder decharge.

3. Europa-Parlamentet.

Forslaget fremsat af Portugal, Frankrig, Sverige og Belgien om oprettelse af Eurojust er forelagt for Europa-Parlamentet, der den 17. maj 2001 har godkendt forslaget med en række ændringsforslag.

4. Høring.

Forslagene tillige med et grundnotat herom har været sendt i høring hos:

Rigsadvokaten, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, Datatilsynet, Erhvervsministeriet, Økonomiministeriet, Finansministeriet, Indenrigsministeriet, Skatteministeriet, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Udenrigsministeriet, Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Amnesty International, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Landsforeningen HK Politiet, Politiforbundet i Danmark og Dansk Told- og Skatteforbund.

Justitsministeriet har bl.a. modtaget høringssvar fra Rigsadvokaten, Politidirektøren i København, Datatilsynet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Politifuldmægtigforeningen og Politiforbundet i Danmark.

Det bemærkes, at visse høringssvar ikke længere er aktuelle, da forslagene om oprettelse af Eurojust i forbindelse med de efterfølgende forhandlinger har undergået store ændringer i forhold til de forslag, der blev sendt i høring. I det følgende vil der ikke blive redegjort for de dele af høringssvarene, som ikke længere anses for aktuelle.

Foreningen af Politimestre i Danmark, Dommerfuldmægtigforeningen og Advokatrådet har svaret, at de ikke har bemærkninger til forslagene.

Den Danske Dommerforeningen har svaret, at foreningen ikke finder at burde udtale sig om forslaget.

Rigsadvokaten tilslutter sig, at der oprettes en permanent Eurojust-enhed, men at det må anses for væsentligt, at det nøje overvejes, hvilke beføjelser der tillægges henholdsvis enheden som sådan og de nationale repræsentanter i enheden. Rigsadvokaten finder således ikke, at den danske repræsentant bør tillægges operative anklagerbeføjelser.

Politidirektøren i København finder, at forslagene skønnes at kunne styrke samarbejdet mellem medlemslandenes retsforfølgende myndigheder.

Politifuldmægtigforeningen anser etableringen af Eurojust som endnu et meget vigtigt skridt på vejen i EU-landenes fælles bestræbelser på bekæmpelse af den grænseoverskridende kriminalitet. Foreningen går ud fra, at Justitsministeriet ikke overfører kompetence fra den nuværende anklagemyndighed til de nationale medlemmer af Eurojust. Hvis Justitsministeriet finder, at der bør udpeges en eller flere nationale korrespondenter, bemærker foreningen, at disse bør udpeges blandt de af foreningens medlemmer, der er ansat i politiet, idet det er denne gruppe af foreningens medlemmer, som har den daglige tætte kontakt med efterforskningen, ligesom det er denne

gruppe medlemmer, som bl.a. gennem udfærdigelse af diverse retsanmodninger muliggør tværnationale efterforskningskridt. Foreningen kan forestille sig, at der udpeges 2 - 3 nationale korrespondenter, fordelt jævnt over landet, som tillige samtidigt kunne være udpeget som kontaktpunkter i det europæiske retlige netværk.

Politifuldmægtigforeningen bemærker endelig, at foreningen er af den opfattelse, at den nationale repræsentant i Eurojust bør søges rekrutteret fra samme personkreds som de nationale korrespondenter.

Datatilsynet finder, at det tyske forslag om oprettelse af en Eurojust-stab ikke forekommer særlig gennearbejdet. Der mangler efter tilsynets opfattelse bl.a. bestemmelser om, hvilke former for oplysninger der kan udveksles inden for Eurojust, hvem der har adgang til disse oplysninger, hvordan det sikres, at oplysninger, der f.eks. er behæftet med fejl, ændres, rettes eller slettes, hvilke frister for opbevaring af oplysninger der gælder, samt hvilke øvrige databeskyttelsesregler der finder anvendelse, herunder hvem der skal føre tilsyn med Eurojust.

Datatilsynet anfører for så vidt angår forslaget fra Portugal, Frankrig, Sverige og Belgien om oprettelse af Eurojust, at dette forslag klart er at foretrække som grundlag for de videre drøftelser, om end forslaget på visse punkter er utilstrækkeligt. Efter Datatilsynets opfattelse mangler der således bestemmelser, som regulerer tilsynet med databehandlingen i Eurojust. Der bør derfor i forslaget indarbejdes nærmere bestemmelser vedrørende nationale tilsynsmyndigheder, en fælles tilsynsmyndighed samt de pågældende myndigheders og organers opgaver i relation til Eurojust.

For så vidt angår artikel 15 anfører Datatilsynet, at denne bestemmelse om datasikkerhed bør præciseres, således at det f.eks. fremgår, at der skal etableres totallogning, benyttelsesstatistik, registrering af uautoriserede adgangsforsøg og stikprøvevis kontrol af forespørgsler m.v.

Politiforbundet i Danmark støtter etableringen af Eurojust.

Det Danske Center for Menneskerettigheder anfører for så vidt angår forslaget fra Portugal, Frankrig, Sverige og Belgien om oprettelse af Eurojust bl.a., at Eurojust og de enkelte medlemsstater efter artikel 15, stk. 2, (nu artikel 10, stk. 2) i forslaget skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre et niveau for beskyttelse af personoplysninger, der mindst svarer til det niveau, der følger af anvendelsen af principperne i Europarådets konvention af 28. januar 1981. Et grundlæggende princip for beskyttelsen af personoplysninger i Europarådets konvention er, at individet skal have adgang til indsigt i egne registrerede data og adgang til at få rettet eller slettet sådanne data, hvis de er registreret uretmæssigt, jf. konventionens artikel 8 (b) og (c). Der kan gøres undtagelse herfra, hvis det sker ved lov og er nødvendigt i et demokratisk samfund bl.a. for

at bekæmpe kriminalitet, jf. artikel 9, stk. 2 (a). Efter centerets opfattelse fremgår det ikke klart, om Eurojusts behandling af personoplysninger generelt er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i Europarådskonventionens artikel 9, stk. 2 (a), eller om individets adgang til indsigt i egne data er beskyttet ved den indsigt, som gælder i forhold til en medlemsstats kompetente myndigheder m.v. Centeret finder derfor, at en præcisering af dette spørgsmål er ønskelig.

Landsforeningen af Beskikkede Advokater anfører bl.a., at der uanset fordelene ved et tættere samarbejde mellem medlemslandenes anklagemyndigheder også er betænkeligheder forbundet med at lade et centralt organ få beføjelser til at iværksætte efterforskning eller retsforfølgning og at forenkle gennemførelsen af anmodninger om gensidig retshjælp.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget vedrørende politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Det foreliggende udkast til Rådets afgørelse om oprettelse af Eurojust skønnes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser. For så vidt angår efterforskning og strafforfølgning indebærer udkastet, at Eurojust alene skal have til opgave at bistå medlemslandene, ligesom Eurojust ikke kan rette bindende anmodninger til medlemslandene som led i efterforskningen og retsforfølgningen i straffesager. Endelig vil det enkelte medlemsland i overensstemmelse med national lovgivning skulle definere de nationale repræsentanters beføjelser. Medlemslandene vil således ikke være forpligtet til at tillægge de nationale medlemmer kompetence for så vidt angår efterforskning og strafforfølgning.

Med hensyn til videregivelse af oplysninger til Eurojust vil dette skulle ske i overensstemmelse med national ret.

For så vidt angår de statsfinansielle konsekvenser bemærkes, at Eurojust efter udkastet skal være fællesskabsfinansieret, idet de nationale repræsentanter dog skal aflønnes af de enkelte medlemslande. Derudover vurderes forslagene ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget til rådsafgørelse om oprettelse af Eurojust har været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering forud for rådsmødet den 27. – 28. september 2001 og forud for rådsmødet den 16. november 2001. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 13. september 2001 og den 2. november 2001.

Gennemførelsen af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. – 16. oktober 1999, herunder de dele af konklusionerne, der vedrører oprettelse af Eurojust, har været forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmøderne (retlige og indre anliggender) den 29. oktober og den 2. december 1999. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 20. oktober og 18. november 1999.

Herudover har forslaget om oprettelse af en midlertidig Eurojust-enhed været forelagt for udvalgene til orientering forud for rådsmøderne (retlige og indre anliggender) den 28. september og 30. november – 1. december 2000. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 14. september og den 16. november 2000.

Forslagene om oprettelse af Eurojust og den midlertidige Eurojust-enhed er den 22. september 2000 oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg tillige med et grundnotat om forslagene.

Vedrørende: Rammeafgørelse om den europæiske arrestordre og overgivelsesprocedurerne mellem Den Europæiske Unions medlemsstater (Kom(2001)522).

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund

Det følger af artikel 29 i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU), at Unionen har som mål at give borgerne et højt trykniveau i et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Det følger endvidere af artikel 29, at dette mål skal nås både ved at forebygge og bekæmpe organiseret og anden kriminalitet, især terrorisme, menneskehandel og overgreb mod børn, ulovlig narkotikahandel og ulovlig våbenhandel, korruption og svig, gennem tættere samarbejde mellem medlemsstaternes retlige og andre kompetente myndigheder.

Efter TEU artikel 31, litra a og b, omfatter det strafferetlige samarbejde bl.a. initiativer til fremme af samarbejdet vedrørende retspleje og fuldbyrdelse af afgørelser samt lettelse af udlevering mellem medlemsstaterne.

Endelig følger det af TEU artikel 34, stk. 2, litra b, at Rådet på initiativ af en medlemsstat eller Kommissionen med enstemmighed kan vedtage rammeafgørelser om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser. Rammeafgørelser er bindende for medlemsstaterne med hensyn til de tilsigtede mål, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen. Rammeafgørelser indebærer ikke umiddelbar anvendelighed.

Den 10. marts 1995 vedtog Rådet en konvention om forenklet udleveringsprocedure mellem medlemsstaterne i EU (1995-konventionen), ligesom Rådet den 27. september 1996 vedtog en konvention om udlevering mellem EU's medlemsstater (1996-konventionen). Formålet med konventionerne er bl.a. at supplere og lette anvendelsen mellem medlemsstaterne af den europæiske konvention af 13. december 1957 om udlevering (1957-konventionen) samt de to tillægsprotokoller til konventionen af henholdsvis 15. oktober 1975 (1975-protokollen) og 17. marts 1978 (1978-protokollen). Endvidere skal EU-udleveringskonventionerne lette anvendelsen af Schengen-konventionen, der i artikel 59 - 66 indeholder bestemmelser om udlevering.

På sit møde i december måned 1998 godkendte Det Europæiske Råd en handlingsplan udarbejdet af Rådet og Kommissionen med henblik på gennemførelse af Amsterdam-traktatens bestemmelser om et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Et af formålene med planen er, at der gennem fælles handling inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde skal iværksættes

en intensiveret indsats for bl.a. at forebygge og bekæmpe organiseret kriminalitet, navnlig terrorisme, menneskehandel, overgreb mod børn, ulovlig våbenhandel, korruption samt svig.

Målet skal bl.a. nås gennem et tættere samarbejde mellem medlemslandenes politimyndigheder og de retlige myndigheder.

I forbindelse med Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. - 16. oktober 1999 blev rammerne for det fremtidige arbejde med henblik på gensidig anerkendelse af retsafgørelser i straffesager fastlagt, jf. konklusionernes pkt. 35, der har følgende indhold:

”35. På det strafferetlige område opfordrer Det Europæiske Råd medlemsstaterne til snarest at ratificere EU-udleveringskonventionerne fra 1995 og 1996. Det finder, at den formelle udleveringsprocedure bør afskaffes medlemsstaterne imellem for så vidt angår personer, der unddrager sig straffuldbydelse efter at være blevet endeligt domfældt, og erstattes af en overførelse af sådanne personer under overholdelse af artikel 6 i TEU. Der bør ligeledes overvejes hurtige udleveringsprocedurer, uden at dette berører princippet om retten til en retfærdig rettergang. Det Europæiske Råd opfordrer Kommissionen til at fremsætte forslag herom på baggrund af konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen.”

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 20. november 2000 godkendte Rådet et program for foranstaltninger med henblik på gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse af afgørelser i straffesager.

Det følger af programmet, at medlemsstaterne skal undersøge mulighederne for – i det mindste for så vidt angår de groveste lovovertrædelser – at indføre en udleveringsordning, som skal bygge på princippet om anerkendelse og øjeblikkelig fuldbyrdelse af den arrestordre, som den begærende retsmyndighed har afgivet. Ordningen skal især fastsætte, på hvilke betingelser arrestordren vil udgøre et tilstrækkeligt grundlag for, at de anmodede kompetente myndigheder kan udlevere den pågældende person, således at der kan skabes et fælles retsområde for udlevering.

Endvidere har EU-landenes stats- og regeringschefer i en fælles erklæring af 14. september 2001 på baggrund af terrorangrebene i USA den 11. september 2001 opfordret til en styrkelse af samarbejdet om bekæmpelse af terrorisme, herunder ved vedtagelsen af foranstaltninger med henblik på gensidig anerkendelse af anholdelsesbeslutninger.

På denne baggrund har Kommissionen den 19. september 2001 fremsat et forslag til en rammeafgørelse om den europæiske arrestordre og overgivelsesprocedurerne mellem medlemsstaterne (KOM(2001) 522).

På det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 orienterede Kommissionen om forslaget til rammeafgørelse. I konklusionerne fra det ekstraordinære rådsmøde er det anført, at forhandlingerne om rammeafgørelsen skal fremskyndes mest muligt, således at Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 kan nå til betydelig politisk enighed om forslaget.

Herudover er det i konklusionerne fra det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001 anført, at Det Europæiske Råd i tråd med konklusionerne fra Tampere tilslutter sig indførelsen af en europæisk arrestordre. Det fremgår endvidere af konklusionerne, at arrestordren skal træde i stedet for den nuværende ordning for udlevering mellem medlemsstaterne.

Endelig har Det Europæiske Råd på sit møde i Gent den 19. oktober 2001 for så vidt angår forslaget om indførelse af en europæisk arrestordre på ny bekræftet, at det er fast besluttet på at ophæve princippet om dobbelt strafbarhed for en lang række forhold, der giver anledning til en anmodning om umiddelbar udlevering, navnlig terrorhandlinger.

På det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. oktober 2001 orienterede det belgiske formandskab om status for forhandlingerne om forslaget til rammeafgørelse. Endvidere drøftede Rådet anvendelsesområdet for rammeafgørelsen.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001 *fortsatte Rådet drøftelsen af anvendelsesområdet for rammeafgørelsen. Endvidere drøftede Rådet den nationale procedure i fuldbyrdslandet, herunder tidsfrister for gennemførelse af en europæisk arrestordre.*

Det forventes, at formandskabet på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 vil forelægge udkastet til rammeafgørelse med henblik på at opnå politisk enighed om hovedelementerne i forslaget.

2. Indhold.

Kommissionens forslag til rammeafgørelse, der er fremsat i medfør af TEU artikel 29, artikel 31, litra a og b, og artikel 34, stk. 2, litra b, har til formål at gennemføre princippet om gensidig anerkendelse inden for udleveringsområdet med henblik på at smidiggøre og effektivisere udleveringsprocedurerne mellem medlemslandene. Der foreslås derfor indført en europæisk arrestordre, som skal erstatte de traditionelle anmodninger om udlevering mellem medlemslandene.

Grundtanken i forslaget er, at når en judiciel myndighed i et medlemsland anmoder om at få overgivet en person med henblik på strafforfølgning eller straffuldbyrdelse, skal denne afgørelse

automatisk kunne anerkendes og fuldbyrdes i alle medlemsstater. Det vil efter forslaget kun i begrænset omfang være muligt at nægte at fuldbyrde en europæisk arrestordre, og forslaget til rammeafgørelse giver ikke mulighed for, at medlemsstaterne kan tage forbehold over for udlevering af egne statsborgere.

Kommissionens forslag til rammeafgørelse har under forhandlingerne gennemgået betydelige forandringer, herunder i form af en væsentlig forenkling af forslaget til rammeafgørelse. Nedenfor gennemgås bestemmelserne i det foreliggende forslag til rammeafgørelse.

Forslaget til rammeafgørelse er nu opdelt i følgende fire kapitler:

Kapitel 1 (artikel 1 – 9): Almindelige principper, herunder anvendelsesområde.

Kapitel 2 (artikel 10 – 20): Overgivelsesprocedure

Kapitel 3 (artikel 21 – 23): Virkninger af overgivelsen

Kapitel IV (artikel 24 – 28): Afsluttende bestemmelser

Efter artikel 1 forpligter medlemsstaterne sig til på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse og i overensstemmelse med reglerne i rammeafgørelsen at fuldbyrde en europæisk arrestordre, der er udstedt med henblik på strafforfølgning eller straffuldbyrdelse.

Som nævnt ovenfor er det hensigten med forslaget at gennemføre princippet om gensidig anerkendelse inden for udleveringsområdet med henblik på at smidiggøre og effektivisere udleveringsprocedurerne mellem medlemslandene.

I artikel 2 fastlægges anvendelsesområdet for den europæiske arrestordre. Arrestordren kan således udstedes med henblik på:

- a) fuldbyrdelse af en endelig dom i en straffesag eller en udeblivelsesdom, der medfører frihedsberøvelse, eller en sikkerhedsforanstaltning af mindst fire måneders varighed i udstedelsesstaten (straffuldbyrdelse)
- b) fuldbyrdelse af andre eksigible retsafgørelser i straffesager, der medfører frihedsberøvelse og vedrører en lovovertrædelse, der straffes med frihedsberøvelse eller en sikkerhedsforanstaltning af mindst tolv måneders varighed i udstedelsesstaten (strafforfølgning).

Bestemmelsen indebærer således, at en europæiske arrestordre kan udstedes både med henblik på fuldbyrdelse af en dom og med henblik på strafforfølgning på samme måde som udlevering i dag kan ske med henblik på strafforfølgning og straffuldbyrdelse.

Efter 1957-konventionen som suppleret med 1996-konventionen gælder der både for så vidt angår udlevering til strafforfølgning og udlevering til straffuldbyrdelse et strafferammekrav på et år i den begærende medlemsstat. Herudover er der et krav om, at udlevering til straffuldbyrdelse kun kan ske, hvis der er idømt en frihedsstraf på mindst fire måneders varighed. Forslaget til rammeafgørelse indebærer, at det for så vidt angår straffuldbyrdelse alene er den idømte straf, der har betydning for, om der kan udstedes en europæisk arrestordre.

Herudover er anvendelsesområdet fastlagt i form af en liste over lovovertrædelser. Hvis den lovovertrædelse, der ligger til grund for den europæiske arrestordre, efter udstedelsesstatens lovgivning er omfattet af listen, skal gennemførelsen finde sted uden kontrol af kravet om dobbelt strafbarhed. Listen omfatter bl.a. terrorisme, menneskehandel, seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi, ulovlig handel med narkotika, ulovlig handel med våben, bestikkelse, svig, hvidvaskning, falskmøntneri, medlemskab af en kriminel organisation, miljøkriminalitet, manddrab, røveri, bortførelse, racisme, tyveri og forfalskning af betalingsmidler. Listen er udarbejdet med udgangspunkt i de lovovertrædelser, som er omfattet af Europol-konventionen og bilaget til denne konvention. Endvidere fremgår en række af de lovovertrædelser, der er omfattet af listen, direkte af artikel 29 i Traktaten om Den Europæiske Union

Hvis en lovovertrædelse ikke er omfattet af listen, vil kravet om dobbelt strafbarhed fortsat finde anvendelse. Der lægges imidlertid op til en fleksibel anvendelse af kravet om dobbelt strafbarhed, således at det understreges, at kravet om dobbelt strafbarhed er opfyldt, hvis de handlinger, der er beskrevet i arrestordren, helt eller delvist svarer til en lovovertrædelse i fuldbyrdelseslandet.

Rådet kan med enstemmighed beslutte at tilføje yderligere lovovertrædelser på listen.

Artikel 3 omfatter en udtømmende liste over obligatoriske grunde til at afslå gennemførelsen af en europæisk arrestordre. Fuldbyrdelseslandet skal således afvise at gennemføre en europæisk arrestordre, hvis den lovovertrædelse, der ligger til grund for arrestordren, er begået på fuldbyrdelseslandets område og i det pågældende land er omfattet af en beslutning om amnesti.

Herudover skal fuldbyrdelse af en arrestordre afslås, hvis fuldbyrdelseslandet er bekendt med, at den person, der er omfattet af arrestordren, er blevet endelig dømt af en medlemsstat, og straffen er fuldbyrdet, er ved at blive fuldbyrdet eller ikke længere kan fuldbyrdes efter lovgivningen i domslandet, samt hvis der i en medlemsstat er truffet en anden endelig afgørelse, der er til hinder for yderligere retsforfølgning.

Endelig skal fuldbyrdelsen afslås, hvis den person, der er omfattet af arrestordren, er under den kriminelle lavalder efter fuldbyrdelseslandets lovgivning.

I artikel 4 er der opstillet en udtømmende liste over fakultative grunde til at afslå gennemførelsen af en europæisk arrestordre. Gennemførelsen af arrestordren kan således for det første afslås, hvis den lovovertrædelse, der ligger til grund for arrestordren, ikke er omfattet den liste, der fremgår af artikel 2, og lovovertrædelsen ikke er strafbar efter lovgivningen i fuldbyrdelseslandet (kravet om dobbelt strafbarhed). Endvidere kan gennemførelsen afslås, hvis den person, der er omfattet af arrestordren, allerede retsforfølges i fuldbyrdelseslandet for det forhold, der ligger til grund for arrestordren. Endelig kan gennemførelsen afslås, hvis de judicielle myndigheder i gennemførelsesstaten har besluttet ikke at indlede eller at afslutte retsforfølgning for den lovovertrædelse, der ligger til grund for arrestordren.

Artikel 5 omfatter de garantier, som udstedelsesstaten skal give i visse særlige tilfælde. Hvis arrestordren er udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en udeblivelsesdom, kan overgivelse betinges af, at udstedelseslandet garanterer, at sagen kan genoptages, og at der gennemføres en ny domsforhandling, hvor den tiltalte er tilstede. I de tilfælde, hvor arrestordren er udstedt for en lovovertrædelse, der kan straffes med fængsel på livstid, kan overgivelsen betinges af, at udstedelseslandets lovgivning tillader regelmæssig prøvelse af, om der fortsat er grundlag for at fortsætte fuldbyrdelsen af dommen.

Hvis arrestordren er udstedt med henblik på retsforfølgning af en person, der er statsborger i fuldbyrdelseslandet, kan overgivelsen betinges af, at den pågældende kan tilbageføres til fuldbyrdelseslandet med henblik på fuldbyrdelsen af en eventuel straf.

Efter artikel 6 skal medlemsstaterne udpege de judicielle myndigheder, som er kompetente til at udstede og gennemføre en europæisk arrestordre.

Udpegningen af kompetente nationale myndigheder sker i overensstemmelse med national ret.

Artikel 7 indebærer, at en europæisk arrestordre fremsendes direkte mellem de kompetente judicielle myndigheder.

I henhold til artikel 8 kan medlemsstaterne udpege en eller flere centrale myndigheder til at bistå de judicielle myndigheder. Medlemsstaterne kan pålægge den centrale myndighed at forestå modtagelse og fremsendelse af en europæisk arrestordre.

Efter forslaget vil det således ikke være den centrale myndighed, der træffer afgørelse vedrørende fuldbyrdelsen af en europæisk arrestordre.

Artikel 9 fastlægger indholdet og formen af en europæisk arrestordre, og der er som bilag til forslaget udarbejdet et udkast til arrestordren. En europæisk arrestordre skal indeholde følgende oplysninger:

- den eftersøgte persons identitet
- angivelse af den judicielle myndighed i udstedelseslandet
- angivelse af, hvorvidt arrestordren omfatter overgivelse med henblik på strafforfølgning eller straffuldbyrdelse
- lovovertrædelsens art og de relevante lovbestemmelser
- en beskrivelse af sagens omstændigheder, herunder den eftersøgte persons deltagelse i lovovertrædelsen
- den idømte straf, hvis arrestordren er udstedt med henblik på straffuldbyrdelse, eller den foreskrevne strafferamme, hvis arrestordren er udstedt med henblik på strafforfølgning
- eventuelle andre konsekvenser af lovovertrædelsen

En række af de oplysninger, som en europæisk arrestordre skal indeholde, er identiske med de oplysninger, der efter artikel 95 i Schengen-konventionen skal fremgå af en efterlysning med henblik på optagelse i Schengen-informationssystemet (SIS).

Artikel 10 vedrører anholdelse af den eftersøgte person. Bestemmelsen indebærer, at når en judicial myndighed i udstedelseslandet udsteder en arrestordre, og den pågældende persons opholdssted er ukendt, kan den pågældende eftersøges via Schengen-informationssystemet eller Interpol. Når den eftersøgte person er anholdt, underretter den myndighed, der har foretaget anholdelsen, straks den judicielle myndighed i udstedelseslandet.

Efter artikel 11 fremsendes den europæiske arrestordre til den judicielle myndighed i fuldbyrdeslandet senest 24 timer efter anholdelsen af den eftersøgte person.

Artikel 12 indebærer, at den judicielle myndighed i fuldbyrdeslandet skal anerkende en europæisk arrestordre og træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at varetægtsfængsle eller opretholde varetægtsfængslingen af den eftersøgte person i overensstemmelse med reglerne i national ret.

Det er grundtanken i forslaget, at fuldbyrdeslandet på grundlag af de oplysninger, der fremgår af en europæisk arrestordre, skal kunne træffe afgørelse om anholdelse, varetægtsfængsling og overgivelse af den eftersøgte person. Fuldbyrdeslandet vil således i almindelighed ikke have behov for yderligere oplysninger fra udstedelseslandet.

Efter de nuværende regler vil en udleveringssag i almindelighed blive indledt ved, at den mistænkte person efterlyses via Interpol eller Schengen Informationssystemet (SIS), idet der samtidig anmodes om foreløbig anholdelse af den eftersøgte person med henblik på udlevering. Når den eftersøgte person er blevet anholdt, skal der indenfor en nærmere angiven frist fremsendes en udleveringsbegæring. Forslaget til rammeafgørelse indebærer, at den europæiske arrestordre får karakter af såvel efterlysning som anmodning om pågribelse, frihedsberøvelse og overgivelse af den eftersøgte person.

Efter den europæiske arrestordre er fuldbyrdeslandet således forpligtet til eftersøge og anholde den pågældende person. Derimod skal en judiciel myndighed som hidtil træffe afgørelse om varetægtsfængsling med henblik på overgivelse til udstedelseslandet, ligesom en judiciel myndighed skal træffe afgørelse om overgivelse, medmindre den eftersøgte person giver samtykke til overgivelsen.

Efter artikel 13 skal fuldbyrdeslandet underrette den anholdte om arrestorden og indholdet heraf. Endvidere skal den anholdte underrettes om muligheden for at meddele samtykke til overgivelsen, jf. artikel 16 nedenfor. Den anholdte skal endvidere have ret til at få beskikket en advokat og om nødvendigt at få stillet en tolk til rådighed.

Hvis den anholdte giver samtykke til overgivelsen, skal dette samtykke efter artikel 14 meddeles til den judicielle myndighed i overensstemmelse med national ret. Samtykket kan ikke tilbagekaldes, og samtykket indebærer, at overgivelsen kan finde sted uden yderligere prøvelse.

Forslaget til rammeafgørelse indebærer, at der skal anvendes en forenklet procedure, hvis den anholdte giver samtykke til overgivelsen, mens der anvendes en mere omfattende procedure, hvis den anholdte ikke meddeler samtykke til overgivelsen. Proceduren adskiller sig fra de regler, der følger af 1995-konventionen, for så vidt angår tilfælde hvor den anholdte meddeler samtykke til udleveringen.

Efter artikel 15 afgør den judicielle myndighed i fuldbyrdeslandet, om den europæiske arrestordre skal fuldbyrdes. Den judicielle myndighed kan anmode om yderligere oplysninger fra udstedelseslandet, og den kan fastsætte en tidsfrist for fremsendelse af disse supplerende oplysninger.

Medlemsstaterne kan beslutte, at den afgørelse, som den judicielle myndighed træffer, kan appelleres i henhold til national ret.

Artikel 16 vedrører de situationer, hvor der foreligger konkurrerende anmodninger. Hvis flere medlemsstater har udstedt en europæisk arrestordre i forhold til den samme person, skal de ju-

dicielle myndigheder i fuldbyrdslandet afgøre, hvilken anmodning der skal imødekommes. Afgørelsen skal træffes under hensyntagen til alle de foreliggende oplysninger, herunder lov-overtrædelsernes grovhed, gerningsstederne samt tidspunktet for udstedelsen af arrestordrerne

Hvis der foreligger en europæisk arrestordre og tillige en udleveringsbegæring fra et tredjeland, skal det anmodede land træffe afgørelse om, hvilken anmodning der skal imødekommes under hensyn til samtlige foreliggende omstændigheder, herunder de omstændigheder, der følger af den relevante konvention eller udleveringsaftale.

Artikel 17 indebærer, at den endelige afgørelse om fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre bør træffes så hurtigt som muligt og under alle omstændigheder senest 10 dage efter, at den anholdte har givet samtykke til overgivelsen. I andre tilfælde bør afgørelsen træffes senest 60 dage efter anholdelsen af den pågældende. Denne frist kan dog i særlige tilfælde forlænges med 30 dage. Fuldbyrdslandet skal sikre, at den pågældende forbliver i fuldbyrdslandet, indtil der er truffet en endelig afgørelse.

Artikel 17a og 17b indebærer, at i de tilfælde, hvor en arrestordre er udstedt med henblik på strafforfølgning, kan fuldbyrdslandets judicielle myndigheder indvilge i, at der gennemføres afhøring af den eftersøgte person, eller hvis den pågældende ikke giver samtykke til overgivelsen, i overensstemmelse med national ret beslutte, at den eftersøgte midlertidigt overføres til udstedelseslandet.

Efter artikel 18 overgives den eftersøgte person hurtigst muligt efter aftale mellem de berørte medlemsstater. Overgivelsen skal dog finde sted senest ti dage efter, at den anholdte har givet samtykke til overførelsen, eller der er truffet afgørelse om fuldbyrdelse af arrestordren. Overgivelsen kan midlertidigt udsættes, hvis den anholdtes alder, helbred eller andre humanitære grunde taler for udsættelse af overgivelsen. Hvis overgivelsen ikke kan finde sted inden den angivne frist, løslades den pågældende. Bestemmelsen er inspireret af artikel 11 i 1995-konventionen.

I medfør af artikel 19 kan den judicielle myndighed i fuldbyrdslandet efter at have besluttet at fuldbyrde arrestordren træffe afgørelse om, at overgivelsen udsættes med henblik på, at den pågældende kan retsforfølges i fuldbyrdslandet eller fuldbyrde en straf, der er idømt i fuldbyrdslandet.

Efter artikel 20 skal medlemsstaterne tillade transit gennem dets område af en eftersøgt person, der skal overgives, hvis de har modtaget oplysning om identiteten på den pågældende person og kopi af arrestordren.

I henhold til artikel 21 skal udstedelseslandet fratække enhver frihedsberøvelse, herunder frihedsberøvelsen i fuldbyrdeslandet, i den samlede straf.

Artikel 22 indebærer, at den såkaldte specialitetsregel ophæves i forholdet mellem medlemsstaterne. En person, der er blevet udleveret på grundlag af en europæisk arrestordre, kan således i udstedelseslandet retsforfølges, dømmes og tilbageholdes for andre lovovertrædelser, end den lovovertrædelse, for hvilken den europæiske arrestordre var udstedt. Det gælder dog ikke lovovertrædelser, som ikke er omfattet af listen i artikel 2, og som er begået i fuldbyrdesstaten. Retsforfølgning for sådanne lovovertrædelser kræver samtykke fra fuldbyrdeslandet.

Efter artikel 23 skal fuldbyrdeslandet give samtykke, før udstedelseslandet kan videreovergive den anholdte person til en tredje medlemsstat, hvis den lovovertrædelse, der ligger til grund for denne arrestordre, ikke er omfattet af listen i artikel 2, og lovovertrædelsen er begået i det land, der har fuldbyrdet den første arrestordre. For så vidt angår videreudlevering til et tredjeland gælder tilsvarende regler. Fuldbyrdeslandet skal imidlertid tillige give samtykke til videreudlevering til et tredjeland, hvis lovovertrædelsen kan straffes med dødsstraf i dette land.

Artikel 24 indeholder en beskyttelsesklausul, der indebærer, at medlemsstaterne ved at afgive en erklæring til Rådet og Kommissionen kan beslutte midlertidigt at suspendere anvendelsen af rammeafgørelsen i forhold til en anden medlemsstat, hvis der i denne medlemsstat sker grove og vedvarende krænkelse af de grundlæggende menneskerettigheder, som er omhandlet i TEU artikel 6, stk. 1.

Da rammeafgørelsens regler skal erstatte de gældende regler om udlevering af lovovertrædere mellem medlemsstaterne, indebærer rammeafgørelsen efter artikel 25, at bestemmelserne i rammeafgørelsen på datoen for dens gennemførelse træder i stedet for de gældende konventioner om udlevering mellem medlemsstaterne. Bestemmelsen indebærer således, at 1957-konventionen og de tilhørende protokoller samt 1995-konventionen og 1996-konventionen ikke længere finder anvendelse mellem medlemsstaterne. Derimod berører rammeafgørelsen ikke anvendelsen af forenklede procedurer eller betingelser, der måtte findes i bilaterale eller multilaterale aftaler, eller som er aftalt mellem medlemsstaterne på grundlag af ensartet eller gensidig lovgivning, herunder de særlige regler for udlevering mellem de nordiske lande.

Artikel 26 indebærer, at de gældende konventioner om udlevering fortsat finder anvendelse på anmodninger, der er fremsat, før de foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelsen af denne rammeafgørelse, er trådt i kraft.

Artikel 27 og 28 vedrører rammeafgørelsens ikrafttræden og iværksættelse.

3. Europa-Parlamentet.

Forslaget til rammeafgørelse er forelagt for Europa-Parlamentet, der imidlertid endnu ikke har afgivet udtalelse vedrørende forslaget.

4. Høring.

Forslaget er tillige med et grundnotat om forslaget sendt i høring hos relevante myndigheder og organisationer.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Forslaget har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet. Det er i præamblen til Kommissionens *oprindelige forslag* anført, at rammeafgørelsen ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at smidiggøre udleveringsprocedurerne mellem medlemslandene.

7. Dansk ret

7.1. Udlevering af lovovertrædere fra Danmark til andre EU-lande

Efter § 1 i lovbekendtgørelse nr. 110 af 18. februar 1998 om udlevering af lovovertrædere, som ændret ved lov nr. 280 af 25. april 2001, kan den, der i udlandet er sigtet, tiltalt eller dømt for en strafbar handling, udleveres efter lovens regler.

Loven omfatter ikke udlevering fra Danmark til de øvrige nordiske lande, idet udlevering mellem de nordiske lande sker på grundlag af ensartet lovgivning, jf. lov nr. 27 af 3. februar 1960 om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige, som ændret ved lov nr. 251 af 12. juni 1975 og lov nr. 433 af 31. maj 2000. Forslaget til rammeafgørelse om indførelse af den europæiske arrestordre m.v. vil som nævnt oven for ikke i sig selv nødvendiggøre ændringer i samarbejdet mellem de nordiske lande om udlevering af lovovertrædere.

De to EU-udleveringskonventioner (1995- og 1996-konventionerne) er gennemført i dansk ret ved ændringer af udleveringsloven henholdsvis ved lov nr. 291 af 24. april 1996 og lov nr. 417

af 10. juni 1997. Udleveringsloven indeholder således allerede en række særlige regler om udlevering fra Danmark til de øvrige EU-lande.

8.1.1. Betingelser for udlevering

Danske statsborgere

Efter udleveringslovens § 2 kan en dansk statsborger ikke udleveres fra Danmark til strafforfølgning eller straffuldbyrdelse i de øvrige medlemsstater. Dette gælder dog ikke udlevering til Sverige og Finland, idet udlevering af danske statsborgere i visse tilfælde kan ske til de øvrige nordiske lande efter reglerne i lov nr. 27 af 3. februar 1960 om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige, som ændret ved lov nr. 251 af 12. juni 1975 og lov nr. 433 af 31. maj 2000.

Strafferammekrav

Udlevering til et EU-land kan i henhold til § 3 ske, hvis en handling, der svarer til den lovovertrædelse, for hvilken der søges udlevering, efter dansk ret kan medføre frihedsstraf i mindst 6 måneder.

Udlevering til straffuldbyrdelse kan kun ske, hvis dommen lyder på frihedsstraf i mindst 4 måneder, eller hvis den dømte i henhold til dommen eller en beslutning, der er truffet med hjemmel i dommen, skal anbringes i anstalt, og opholdet her kan blive af 4 måneders varighed.

Fængslingskendelse

Udlevering til strafforfølgning kan efter § 3 kun ske, hvis der i det medlemsland, der anmoder om udlevering, er truffet beslutning om, at den eftersøgte person, skal anholdes eller fængsles for den pågældende handling.

Dobbelt strafbarhed

Det følger af § 3 i udleveringsloven, at der efter udleveringsloven gælder et krav om dobbelt strafbarhed, idet det forhold, der ligger til grund for udleveringsanmodningen, skal være strafbart efter dansk ret.

Flere lovovertrædelser

Efter § 3 kan udlevering til strafforfølgning eller straffuldbyrdelse for flere strafbare forhold finde sted, selv om betingelserne vedrørende strafferammekravet, anholdelsesbeslutningen og varigheden af en frihedsstraf i en endelig dom, alene er opfyldt med hensyn til et af de strafbare forhold.

Bevismæssigt grundlag

Hvis det på grund af særlige omstændigheder må antages, at sigtelsen eller dommen vedrørende en handling, for hvilken der søges udlevering, savner tilstrækkeligt bevismæssigt grundlag, må udlevering for handlingen ikke finde sted, jf. § 3.

Hovedreglen efter 1957-konventionen er, at det anmodede lands myndigheder er forpligtet til uden nærmere bevismæssig prøvelse at lægge den udenlandske dom eller beslutning om anholdelse eller fængsling til grund ved udleveringssagens afgørelse.

Det følger således af artikel 12 i 1957-konventionen, at en anmodning om udlevering skal være ledsaget af bl.a. udskrift af en retskraftig straffedom eller beslutning om sikkerhedsforanstaltning eller af en arrestordre eller anden beslutning med samme virkning og udstedt i overensstemmelse med den i den begærende stats lovgivning foreskrevne fremgangsmåde.

Danmark har i forbindelse med ratifikationen af 1957-konventionen afgivet en erklæring om, at danske myndigheder, når særlige omstændigheder skønnes at gøre det påkrævet, kan anmode det land, der fremsætter en udleveringsbegæring, om at tilvejebringe bevismateriale, der sandsynliggør, at den pågældende er skyldig, og afslå begæringen, hvis materialet findes utilstrækkeligt.

Det fremgår af bemærkningerne til udleveringsloven, jf. Folketingstidende Tillæg A, 1966-1967, 2. samling, sp. 2546 ff.

”Den omstændighed, at den, som søges udleveret, over for danske myndigheder nægter sig skyldig vil således isoleret betragtet ikke berettige danske myndigheder til at stille krav om tilvejebringelse af (yderligere) bevismateriale. Hvis den pågældende derimod til støtte for sin påstand kan henvise til særlige omstændigheder, hvorefter der foreligger rimelig tvivl om hans skyld, vil der kunne fremsættes begæring om tilvejebringelse af bevismateriale til sandsynliggørelse af skylden, og hvis dette materiale ikke tilvejebringes, eller hvis det findes utilstrækkeligt, vil anmodningen om udlevering kunne afslås”.

Det fremgår endvidere:

”... at udlevering efter denne bestemmelse kun udelukkes, hvis det på grund af særlige omstændigheder må antages, at den sigtelse eller dom, der ligger til grund for

udleveringsanmodningen, savner det bevismæssige grundlag, som en sigtelse eller en dom bør bygge på. Bestemmelsen medfører således ikke, at der som led i undersøgelsen af, om betingelserne for udlevering er opfyldt...skal foretages nogen almindelig prøvelse af skyldsspørgsmålet, men alene, at myndighederne, navnlig i forbindelse med afhøring af den pågældende, skal have opmærksomheden henledt på, om der foreligger sådanne særlige omstændigheder, at det må anses for betænkeligt uden videre at lægge de afgørelser (fængslingskendelse, dom), der er modtaget sammen med anmodningen om udlevering, til grund.”

Politiske overtrædelser

Efter udleveringslovens § 5 må udlevering for en politisk lovovertrædelse ikke finde sted. Der kan dog ske udlevering for en politisk lovovertrædelse til et andet EU-land, når handlingen er omfattet af artikel 1 og artikel 2 i den europæiske konvention om bekæmpelse af terrorisme.

Særlige tilfælde

I henhold til udleveringslovens § 7 må udlevering ikke finde sted, hvis det i særlige tilfælde, navnlig under hensyn til den pågældendes alder, helbredstilstand eller andre personlige forhold, må antages, at udlevering vil være uforenelig med humanitære hensyn.

Ne bis in idem

Efter udleveringslovens § 8 kan udlevering ikke ske, når den, der søges udleveret, her i landet er dømt eller frifundet for den pågældende strafbare handling. Hvis tiltale mod den pågældende er frafaldet kan udlevering kun finde sted, hvis retsplejelovens betingelser for omgørelse af bestemmelsen om tiltalefrafald er opfyldt.

Forældelse

Udleveringslovens § 9 indebærer, at der kan ske udlevering til et andet EU-land, selv om strafansvaret eller adgangen til at fuldbyrde straf for den pågældende handling ville være forældet efter dansk ret.

Specialitetsreglen

Udleveringslovens § 10 vedrører den såkaldte specialitetsregel. Bestemmelsen indebærer, at udlevering kun kan ske på vilkår af, at den udleverede ikke må drages til ansvar eller udleveres videre til tredjeland for nogen anden strafbar handling begået før udleveringen end den, han er udleveret for. Specialitetsreglen kan dog fraviges, hvis justitsministeren giver tilladelse hertil.

Der gælder efter udleveringslovens § 10a særlige regler vedrørende specialitetsreglen i forbindelse med udlevering til andre EU-lande. Efter § 10a kan specialitetsreglen fraviges i to tilfælde ved udlevering til et andet EU-land uden justitsministerens tilladelse. Den udleverede kan således drages til ansvar for andre strafbare handlinger begået før udleveringen end den, der er sket udlevering for, hvis strafforfølgningen eller straffuldbyrdelsen ikke indebærer, at den udleverede skal frihedsberøves. Endvidere kan den udleverede drages til ansvar uden justitsministerens tilladelse, hvis den pågældende har meddelt samtykke hertil i et retsmøde i den medlemsstat, hvortil udleveringen er sket.

Bestemmelsen indebærer, at der i den medlemsstat, hvortil udleveringen er sket, kan ske strafforfølgning af lovovertrædelser, der straffes med f.eks. bøde, og at der kan iværksættes fuldbyrdelse af tidligere idømte bødestrafte, uden at der indhentes tilladelse fra justitsministeren. Endvidere kan der ske strafforfølgning eller straffuldbyrdelse i alle tilfælde uden tilladelse fra justitsministeren, hvis den pågældende har meddelt samtykke hertil.

Den udleverede kan videreudleveres fra en anden medlemsstat uden justitsministerens tilladelse, hvis den pågældende i forbindelse med samtykke til udlevering til den medlemsstat, hvortil udlevering er sket, har meddelt samtykke til at blive draget til ansvar og blive udleveret videre til en tredje medlemsstat for andre strafbare handlinger begået før udleveringen end den, der er sket udlevering for. Videreudlevering kan også ske uden justitsministerens tilladelse, hvis den udleverede har meddelt samtykke til videreudlevering i et retsmøde i den medlemsstat, hvortil udlevering er sket.

Videreudlevering til en anden medlemsstat forudsætter således i alle tilfælde enten samtykke fra justitsministeren, eller at den udleverede har meddelt samtykke til videreudlevering.

Efter 1995-konventionen er udgangspunktet, at et samtykke til afkald på specialitetsreglen og samtykke til videreudlevering ikke kan tilbagekaldes. Danmark har imidlertid i forbindelse med ratifikationen af konventionen afgivet en erklæring om, at samtykke kan tilbagekaldes i overensstemmelse med reglerne i dansk ret.

8.1.2. Behandling af sager om udlevering

Efter § 11 i udleveringsloven kan udlevering som udgangspunkt kun ske på baggrund af en anmodning, der indeholder oplysninger om tid og sted for den strafbare handling, om handlingens beskaffenhed og de anvendelige straffebestemmelser. Der skal samtidig med anmodningen fremsendes en udskrift af den beslutning om anholdelse eller fængsling eller af den dom, der danner grundlag for anmodningen.

En anmodning om udlevering sendes efter § 12 til politiet på det sted, hvor den, som søges udleveret, har ophold, medmindre justitsministeren allerede på grundlag af anmodningen og de oplysninger, der foreligger, finder at burde nægte udlevering. Efter modtagelsen af anmodningen iværksætter politiet uden ophold den undersøgelse, der er nødvendig for at afgøre, om betingelserne for udlevering er opfyldt. Undersøgelsen foretages i overensstemmelse med retsplejelovens regler.

De retsmidler, der er omtalt i retsplejelovens kapitel 69 om anholdelse, kapitel 70 om varetægtsfængsling, kapitel 72 om legemsindgreb, kapitel 73 om ransagning og kapitel 74 om beslaglæggelse kan anvendes i samme omfang som i sager vedrørende lovovertrædelser af tilsvarende art, der forfølges her i landet, jf. § 13 i udleveringsloven. I forbindelse med udleveringssager vil det navnlig være bestemmelserne om anholdelse og varetægtsfængsling, som vil skulle anvendes med henblik på at sikre den pågældendes fortsatte tilstedeværelse under udleveringssagens behandling.

Når undersøgelsen iværksættes, skal der efter § 14 beskikkes en forsvarer for den, som søges udleveret.

Efter afslutningen af undersøgelsen, forelægges spørgsmålet om udlevering efter § 15 for justitsministeren til afgørelse. Hvis der træffes beslutning om udlevering, skal den pågældende samtidig med, at han gøres bekendt med afgørelsen, gøres bekendt med adgangen til domstolsprøvelse og med fristen for at fremsætte begæring herom.

Efter § 16 kan den, der skal udleveres, således forlange, at spørgsmålet om beslutningens lovlighed indbringes for retten. En anmodning om domstolsprøvelse skal fremsættes inden tre dage efter, at beslutningen er meddelt den pågældende. Rettens afgørelse kan indbringes for landsretten inden tre dage efter afgørelsen.

Hvis beslutningen ikke indbringes for retten, gennemføres udleveringen snarest muligt, jf. § 17. For at sikre udleveringens gennemførelse kan den pågældende anholdes og varetægtsfængsles. Varetægtsfængslingen skal dog ophæves, hvis udlevering ikke har fundet sted inden 30 dage efter, at det er blevet klart, at den pågældende ikke ønsker spørgsmålet om udlevering prøvet for retten.

8.1.3. Forenklet behandling af sager om udlevering til EU's medlemsstater

1995-konventionen indeholder regler om en forenklet behandling af sager om udlevering mellem medlemsstaterne i de tilfælde, hvor den, der kræves udleveret, har givet samtykke til udleveringen.

Reglerne om forenklet behandling af sager om udlevering er gennemført i udleveringslovens kapitel 3a.

Efter § 18 a kan udlevering til et andet EU-land ske på grundlag af en eftersøgning i overensstemmelse med reglerne i kapitel 3a. Eftersøgningen skal indeholde oplysning om den eftersøgte identitet, tid og sted for den strafbare handling, dennes beskaffenhed og de anvendelige straffebestemmelser samt den beslutning om anholdelse eller fængsling eller den dom, der danner grundlag for eftersøgningen med henblik på udlevering.

Bestemmelsen indebærer, at der ikke skal foreligge den i § 11 nævnte udleveringsbegæring, når den forenkledede udleveringsprocedure anvendes.

Når eftersøgningen er modtaget, iværksætter politiet i henhold til § 18b uden ophold den undersøgelse, der er nødvendig for at afgøre, om betingelserne for udlevering er opfyldt. Bestemmelserne i § 13, herunder om anholdelse og varetægtsfængsling, og i § 14 om beskikkelse af forsvarer, finder også anvendelse i forbindelse med den forenkledede udleveringsprocedure.

Efter § 18c kan udlevering på grundlag af en eftersøgning kun ske, hvis den, der begæres udleveret, i et retsmøde meddeler samtykke til udlevering. Hvis den pågældende ikke meddeler samtykke til udlevering, finder de almindelige regler anvendelse.

Det bemærkes i den forbindelse, at Danmark i forbindelse med ratifikationen af 1995-konventionen har tilkendegivet, at samtykke til udlevering kan tilbagekaldes efter reglerne i dansk ret.

Den, som begæres udleveret, kan endvidere give afkald på specialitetsreglen, ligesom vedkommende kan give samtykke til videreudlevering til et tredje EU-land. Et sådant samtykke kan ligeledes tilbagekaldes efter reglerne i dansk ret, jf. herved Danmarks ovennævnte erklæring afgivet i forbindelse med ratifikationen af 1995-konventionen.

Hvis den, som begæres udleveret, meddeler samtykke til udlevering, forelægges spørgsmålet om udlevering for justitsministeren til afgørelse. Finder justitsministeren, at betingelserne for udlevering utvivlsomt er opfyldt, kan udlevering iværksættes af politiet.

I henhold til § 18d kan der iværksættes anholdelse og varetægtsfængsling med henblik på at sikre udleveringens gennemførelse. Varetægtsfængsling skal som udgangspunkt ophæves, hvis udleveringen ikke har fundet sted inden 20 dage efter justitsministerens beslutning om udlevering.

8.1.4. Foreløbige foranstaltninger

Efter udleveringslovens § 19 kan bl.a. de retsmidler, der omtales i retsplejelovens kapitel 69 om anholdelse og kapitel 70 om varetægtsfængsling anvendes i samme omfang, som hvis en anmodning om udlevering forelå, hvis en person er efterlyst af myndighederne i et andet land som sigtet, tiltalt eller dømt for en strafbar handling, der må antages at kunne begrunde udlevering efter udleveringsloven. Foranstaltninger, der er iværksat efter retsplejelovens regler, skal som udgangspunkt ophæves, hvis en anmodning om udlevering ikke er modtaget senest 30 dage efter anholdelsen.

7.2. Udlevering fra de øvrige EU-lande til Danmark

Udleveringsloven indeholder ikke regler om de tilfælde, hvor danske myndigheder over for andre lande fremsætter begæring om udlevering af personer med henblik på strafforfølgning eller straffuldbyrdelse her i landet.

Det er anklagemyndigheden, der træffer afgørelse om, hvorvidt der er grundlag for at anmode en domstol om at varetægtsfængsle en person, der er mistænkt for at have begået en forbrydelse. I tilfælde, hvor en mistænkt persons opholdssted er ukendt, og der er formodning om, at personen opholder sig i udlandet, vil der blive afsagt en kendelse om varetægtsfængsling in absentia. Efterfølgende anmoder politiet om, at den pågældende under henvisning til den afsagte kendelse efterlyses i udlandet via Interpol eller Schengen Informationssystemet med henblik på udlevering til Danmark.

For så vidt angår personer, der ved endelig dom er idømt en frihedsstraf her i landet, og efterfølgende ikke er mødt til afsoning eller er undvejet, vil det ligeledes være politiet, der anmoder om, at den pågældende efterlyses, hvis der er formodning om, at den pågældende opholder sig i udlandet.

Hvis den efterlyste person anholdes, skal der inden for en vis tidsfrist fremsendes en anmodning om udlevering. Udleveringsbegæringen udarbejdes af Justitsministeriet efter indstilling fra anklagemyndigheden. Det afgøres efter national ret i det land, hvor personen er anholdt, om udleveringsbegæringen kan imødekommes.

Hvis den person, der er anholdt, har givet samtykke til udleveringen efter reglerne i 1995-konventionen, vil den udsendte efterlysning samtidig udgøre udleveringsbegæringen, og der er derfor ikke behov for, at Justitsministeriet inddrages yderligere i sagen.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Formålet med forslaget til rammeafgørelse er at gennemføre princippet om gensidig anerkendelse inden for udleveringsområdet med henblik på at smidiggøre og effektivisere udleveringsprocedurerne mellem medlemsstaterne.

Grundtanken i forslaget er, at når en judiciel myndighed i en medlemsstat anmoder om, at en person pågribes og overgives til den pågældende medlemsstat med henblik på strafforfølgning eller straffuldbyrdelse, skal denne afgørelse automatisk kunne anerkendes og fuldbyrdes i de øvrige medlemsstater.

Forslaget til rammeafgørelse indeholder en række bestemmelser, der, hvis forslaget vedtages i den foreliggende form, vil nødvendiggøre lovændringer i Danmark.

Forslaget indebærer således, at kravet om dobbelt strafbarhed afskaffes i forbindelse med udlevering mellem medlemsstaterne, hvilket vil nødvendiggøre en ændring af udleveringsloven, idet det efter loven er en betingelse for udlevering, at det forhold, der ligger til grund for anmodningen, er strafbart i Danmark.

Efter forslaget vil det ikke længere være muligt at opretholde et absolut forbud med udlevering af egne statsborgere til de øvrige medlemsstater. Gennemførelsen af rammeafgørelsen vil således kræve en ændring af udleveringslovens § 2, der indeholder et forbud mod udlevering af danske statsborgere til andre lande end de nordiske. Efter forslaget kan det dog som betingelse for udlevering af bl.a. egne statsborgere, kræves, at den pågældende tilbageføres til det land, hvor vedkommende er statsborger med henblik på fuldbyrdelse af den idømte straf. Det er derimod efter forslaget ikke muligt at tage forbehold for, at udlevering af egne statsborgere alene kan finde sted for særligt alvorlige forbrydelser.

Efter forslaget til rammeafgørelse vil en medlemsstat, der modtager en europæisk arrestordre, kun i meget begrænsede tilfælde have mulighed for at afvise fuldbyrdelsen af arrestordren. Den pågældende medlemsstat vil således heller ikke have mulighed for at foretage en bevisvurdering af den sag, der ligger til grund for arrestordren. Der vil heller ikke være mulighed for at afslå fuldbyrdelse under henvisning til, at den lovovertrædelse, der ligger til grund for arrestordren, er en politisk lovovertrædelse. Endvidere vil særlige humanitære grunde alene give mulighed for at udsætte fuldbyrdelsen af arrestordren.

Efter udleveringslovens § 3, stk. 5, kan en udleveringsbegæring afslås, hvis det på grund af særlige omstændigheder må antages, at sigtelsen eller dommen vedrørende den handling, for hvilken der søges udlevering, savner tilstrækkeligt bevismæssigt grundlag. Denne mulighed for i særlige tilfælde at foretage en bevismæssig bedømmelse af sagen, vil ikke kunne opretholdes, hvis rammeafgørelsen vedtages i sin nuværende form. Endvidere vil rammeafgørelsen nødvendiggøre ændring af udleveringslovens § 5 om politiske forbrydelser og udleveringslovens § 7 om humanitære grunde, der kan begrunde afslag på en udleveringsbegæring.

For så vidt angår behandlingen af begæringer om udlevering træffes afgørelse om udlevering efter de gældende regler af Justitsministeriet med mulighed for at indbringe denne afgørelse for domstolene. Forslaget til rammeafgørelse vil ikke nødvendigvis forudsætte ændringer af disse regler, idet afgørelsen om fuldbyrdelsen af en europæisk arrestordre også efter forslaget skal træffes af de judicielle myndigheder.

For så vidt angår danske udleveringsbegæringer over for de øvrige EU-lande, skønnes forslaget til rammeafgørelse alene at give anledning til mindre ændringer i behandlingen af sådanne anmodninger.

Forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

9. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget til rammeafgørelse har være forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering forud for det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. oktober 2001. Et aktuelt notat er oversendt til udvalgene den 11. oktober 2001. *Endvidere har forslaget være forelagt for udvalgene forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001. Et aktuelt notat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. november 2001 og til Folketingets Retsudvalg den 5. november 2001.*

Sagen har endvidere været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene den 18. september 2001. De konklusioner, der blev vedtaget på det ekstraordinære rådsmøde, er oversendt til udvalgene den 21. september 2001.

Gennemførelsen af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. – 16. oktober 1999, herunder de dele af konklusionerne, der vedrører gensidig anerkendelse af retsafgø-

relser, har været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering forud for rådsmøderne (retlige og indre anliggender) den 29. oktober og den 2. december 1999. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 20. oktober og 18. november 1999.

Programmet for foranstaltninger med henblik på gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse af afgørelser i straffesager har været forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 30. november – 1. december 2000. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene den 16. november 2000.

Vedrørende: Rammeafgørelse om strafferetlige foranstaltninger med henblik på bekæmpelse af terrorisme.

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

Det følger af artikel 29 i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU), at Unionen har som mål at give borgerne et højt tryghedsniveau i et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Det følger endvidere af artikel 29, at dette mål skal nås ved at forebygge og bekæmpe organiseret og anden kriminalitet, herunder særligt terrorisme.

Efter TEU artikel 31, litra e, omfatter det strafferetlige samarbejde mellem EU-landene bl.a. gradvis vedtagelse af foranstaltninger til fastsættelse af mindsteregler for, hvad der udgør kriminelle handlinger, og for straffene for organiseret kriminalitet, terrorisme og ulovlig narkotika-handel.

Endelig følger det af TEU artikel 34, stk. 2, litra b, at Rådet på initiativ af en medlemsstat eller Kommissionen med enstemmighed kan vedtage rammeafgørelser om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser. Rammeafgørelser er bindende for medlemsstaterne med hensyn til de tilsigtede mål, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelse. De indebærer ikke umiddelbar anvendelighed.

På det Europæiske Råds møde i Wien i december måned 1998 godkendte stats- og regeringscheferne en handlingsplan for gennemførelsen af Amsterdam-traktatens bestemmelser om indførelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Det fremgår af punkt 18 i handlingsplanen, at bl.a. terrorisme bør være omfattet af et mindstemål af regler for, hvad der udgør en strafbar handling, og at retsforfølgelsen bør foregå med samme intensitet overalt i EU.

På denne baggrund har Kommissionen den 19. september 2001 afgivet et forslag til en rammeafgørelse om strafferetlige foranstaltninger med henblik på bekæmpelse af terrorisme (KOM(2001) 521 endelig).

På det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 orienterede Kommissionen om forslaget til rammeafgørelse om strafferetlige foranstaltninger med henblik på bekæmpelse af terrorisme. Rådet nåede i den forbindelse til enighed om, at Rådets forhandlinger om forslaget til rammeafgørelse skal fremskyndes mest muligt, således at Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6.-7. december 2001 kan nå til betydelig politisk enighed om forslaget.

Herudover er det i konklusionerne fra det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001 anført, at Det Europæiske Råd i tråd med konklusionerne fra Tampere tilslutter sig fastlæggelse af en fælles definition af terrorisme.

På det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. oktober 2001 blev spørgsmålet om udformningen af rammeafgørelsens bestemmelser om sanktioner og straffemyndighed drøftet, uden at der i den forbindelse blev opnået endelig enighed herom.

I konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Gent den 19. oktober 2001 har Det Europæiske Råd på grundlag af fremskridtene i sagen bekræftet, at Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6.- 7. december 2001 skal nå til enighed om detaljerne i forbindelse med forslaget til rammeafgørelse.

Forslaget til rammeafgørelse om strafferetlige foranstaltninger med henblik på bekæmpelse af terrorisme blev forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001 med henblik på Rådets drøftelse af en række udestående spørgsmål.

Forslaget til rammeafgørelse om strafferetlige foranstaltninger med henblik på bekæmpelse af terrorisme forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6.- 7. december 2001 med henblik på at opnå politisk enighed om rammeafgørelsen.

2. Indhold.

Retsgrundlaget for forslaget til rammeafgørelse er artikel 29, artikel 31, litra e) og artikel 34, stk. 2, litra b), i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Artikel 1 forpligter medlemsstaterne til at træffe de nødvendige foranstaltninger for sikre at *for-sætlige handlinger, der i kraft af deres natur eller sammenhængen kan tilføje et land eller en international organisation alvorlig skade, er strafbare, når de begås med henblik på i alvorlig grad at intimidere en befolkning, uretmæssigt at tvinge offentlige myndigheder eller en international organisation til at foretage eller undlade at foretage en handling eller i alvorlig grad at destabilisere eller ødelægge et lands eller en international organisations fundamentale politiske, forfatningsmæssige, økonomiske eller sociale strukturer.*

Blandt de opregnede handlinger er *angreb på en persons liv, der kan have døden til følge, alvorlige fysiske angreb mod en person samt bortførelse eller gidseltagning.* Herudover er blandt de opregnede handlinger bl.a. *omfattende ødelæggelser af regeringsbygninger eller andre offentlige*

bygninger, transportsystemer, infrastrukturer, herunder edb-systemer, boreplatforme på kontinentalsoklen, offentlige steder eller privat ejendom, der bringer menneskeliv i fare eller som kan forårsage betydelige økonomiske tab.

Blandt de opregnede handlinger er desuden kapring af luftfartøjer, skibe eller andre kollektive transportmidler eller godstransportmidler samt fremstilling, besiddelse, erhvervelse, transport, levering eller brug af skydevåben, sprængstoffer eller atomare, biologiske og kemiske våben samt forskning og udvikling af biologiske og kemiske våben.

Blandt de opregnede handlinger er endvidere spredning af farlige stoffer, brandstiftelse, fremkaldelse af eksplosioner eller oversvømmelser, der bringer menneskeliv i fare, samt forstyrrelse eller afbrydelse af vand- eller elforsyningen eller andre grundlæggende naturressourcer, der bringer menneskeliv i fare.

Endelig er fremsættelse af trusler om at ville foretage ovennævnte handlinger omfattet af bestemmelsen i artikel 1.

Efter artikel 1a skal medlemsstaterne ligeledes sikre, at tyveri af særlig grov beskaffenhed samt afpresning, der begås med henblik på terrorhandlinger som omfattet af artikel 1 anses for at være handlinger med forbindelse til terroraktiviteter. Det samme gælder fremstilling af falske administrative dokumenter med det formål at begå terrorhandlinger jf. artikel 1, eller at deltage i eller støtte en terroristgruppe, jf. artikel 2.

I artikel 2 defineres en terrorist-gruppe som en struktureret sammenslutning bestående af mere end to personer, som har bestået i et vist tidsrum, og som handler i forening med henblik på at begå terrorhandlinger. En struktureret sammenslutning defineres i artikel 2 som en sammenslutning, der ikke er vilkårligt dannet med henblik på umiddelbart at begå en strafbar handling, og hvis medlemmers rolle ikke nødvendigvis er formelt defineret, hvis sammensætning ikke nødvendigvis er fast, og hvis struktur ikke nødvendigvis er nærmere fastlagt.

Efter artikel 2 forpligtes medlemsstaterne til at kriminalisere ledelse af en terroristgruppe, deltagelse i en terroristgruppes aktiviteter vel vidende, at deltagelsen bidrager til de kriminelle aktiviteter, som gruppen udfører, samt støtte til en terroristgruppe gennem tilvejebringelse af informationer eller materielle midler eller gennem finansiering af dens aktiviteter eller hvidvaskning af penge, der sker med henblik på at begå terrorhandlinger.

Efter artikel 3 forpligtes medlemsstaterne til at sikre, at også medvirken til de i artiklerne 1, 1a og 2 nævnte handlinger er strafbart og at forsøg på at begå de i artikel 1, og 1a opregnede

handlinger er strafbart, bortset fra handlinger, der består i besiddelse af våben og fremsættelse af trusler.

Artikel 4 forpligter medlemsstaterne til at sikre, at de i artikel 1, 2, og 3 nævnte handlinger kan straffes med strafferetlige sanktioner, der kan medføre udlevering. Herudover forpligtes medlemsstaterne til at sikre, at medlemsstaterne for de i artikel 1 opregnede handlinger samt medvirken hertil, fastsætter strafferammer, der er strengere end de strafferammer, der finder anvendelse, når de i artikel 1 opregnede handlinger begås uden et terroristisk formål. Dette gælder efter artikel 4 ikke i de situationer, hvor strafferammen for den pågældende lovovertrædelse allerede er den højeste strafferamme i henhold til national ret.

Endelig fremgår det af artikel 4, at medlemsstaterne skal sikre, at ledelse af en terrorist-gruppe samt medvirken hertil som minimum er undergivet en strafferamme på fængsel indtil 20 år, og at strafferammen for de øvrige i artikel 2 opregnede handlinger samt medvirken hertil som minimum er fængsel indtil 8 år.

Det fremgår af artikel 5, at medlemsstaterne skal sikre, at de i artikel 4 omhandlede straffe kan skærpes, hvis de i artikel 1, 2 og 3 nævnte handlinger er af særlig grusom karakter, er begået mod flere personer, under anvendelse af grov vold eller med særdeles alvorlig skade til følge for ofre, eller er begået mod en eller flere personer, der som følge af deres offentlige hverv er særligt udsatte for at blive ofre for de i artikel 1 nævnte handlinger.

Medlemsstaterne skal efter artikel 6 overveje at sikre, at de i artikel 4 opregnede sanktioner kan nedsættes, hvis gerningsmanden opgiver sin *terroristvirksomhed* og giver de administrative eller retlige myndigheder en række oplysninger, som de ikke kunne have skaffet sig på anden vis, der kan hjælpe dem under efterforskningen af den strafbare handling, eller som kan forebygge yderligere terrorhandlinger.

Artikel 7 indeholder nærmere regler for juridiske personers strafansvar. Bestemmelsen forpligter medlemsstaterne til at sikre, at juridiske personer kan gøres ansvarlige med hensyn til de handlinger, der er beskrevet i rammeafgårelsen, i det omfang handlingerne er begået for at skaffe den juridiske person vinding og er begået af en person, der handler enten individuelt eller som medlem af et organ under den juridiske person.

Endvidere forpligtes medlemsstaterne til at sikre, at juridiske personer også kan straffes i tilfælde, hvor f.eks. utilstrækkelig kontrol eller tilsyn fra den juridiske persons side har gjort det muligt for en person, der er underlagt den juridiske persons myndighed, at begå de nævnte lovovertrædelser.

Ifølge artikel 8 er medlemslandene forpligtede til at sikre, at der overfor juridiske personer kan iværksættes sanktioner, der er effektive, proportionelle og har afskrækkende virkning, herunder bødestraf eller andre sanktioner som f.eks. udelukkelse fra offentlige ydelser og tilskud og forbud mod at udøve kommerciel virksomhed.

Artikel 9 indeholder bestemmelser om straffemyndighed, og forpligter bl.a. hver medlemsstat til at etablere straffemyndighed, når lovovertrædelsen er begået helt eller delvist *på den pågældende medlemsstats territorium, når handlingen er begået på et skib, der fører dens flag eller et på luftfartøj, der er indregistreret i den pågældende medlemsstat. Herudover er hver medlemsstat forpligtet til at etablere straffemyndighed, når gerningsmanden er statsborger eller bosat i medlemsstaten, eller når handlingen er begået med henblik på at skaffe en juridisk person, der har sit hjemsted på medlemsstatens territorium, vinding. Endelig skal hver medlemsstat etablere straffemyndighed, når handlingen er begået mod den pågældende medlemsstats institutioner eller befolkning, eller mod en EU-institution, der har hjemsted på den pågældende medlemsstats territorium.*

Artikel 9, stk. 2, forpligter medlemsstaterne til at samarbejde med hinanden med henblik på at afgøre, hvilken medlemsstat der skal foretage retsforfølgning i tilfælde, hvor flere medlemsstater måtte have strafmyndighed. Med henblik herpå kan medlemsstaterne *benytte sig af ethvert organ eller enhver mekanisme, der er oprettet med henblik på at lette samarbejdet mellem deres retlige myndigheder og koordinationen af deres indsats. Det fremgår endvidere af artikel 9, stk. 2, at der ved afgørelsen af spørgsmål om straffemyndighed vil blive lagt vægt på tilknytningen mellem den strafbare handling og de lande, der har straffemyndighed, således at den medlemsstat, på hvis territorium handlingen er begået, vil få forrang i tilfælde af konkurrerende straffemyndighed. Dernæst kommer den medlemsstat, hvor gerningsmanden er statsborger, efterfulgt af den medlemsstat, hvor et eventuelt offer er statsborger, og endelig den medlemsstat, hvor gerningsmanden befinder sig. Det fremgår endvidere, at artikel 9 ikke udelukker udøvelse af straffemyndighed, der er etableret af en medlemsstat i henhold til national ret.*

Endelig er medlemsstaterne forpligtede til at etablere straffemyndighed i de tilfælde, hvor en anmodning om udlevering i forbindelse med de af rammeafgørelsen omfattede lovovertrædelser afslås, medmindre afslaget er begrundet i formelle mangler ved udleveringsbegæringen.

I henhold til artikel 10 skal medlemsstaterne sikre, at efterforskning eller strafforfølgning, i det mindste i de tilfælde, hvor der er territorial straffemyndighed, ikke er betinget af, at den forurettede har indgivet anmeldelse.

Medlemsstaterne skal efter artikel 11 senest den 31. december 2002 have gennemført de nødvendige foranstaltninger for at gennemføre rammeafgørelsen i national ret, og rammeafgørelsen træder efter artikel 12 i kraft på dagen for offentliggørelsen i EF-Tidende.

I en rådserklæring, som vil blive optaget i mødeprotokollen i forbindelse med vedtagelsen af rammeafgørelsen, anføres det, at rammeafgørelsen omfatter handlinger, som alle medlemsstater anser for alvorlige overtrædelser af deres straffelovgivning, og som begås af personer, hvis motiver udgør en trussel mod medlemsstaternes demokratiske samfund, mod lov og orden og mod den civilisation, som disse samfund bygger på. Af erklæringen fremgår det endvidere, at rammeafgørelsen ikke skal fortolkes således, at personer, der har handlet med henblik på at bevare eller genoprette disse demokratiske værdier, som det bl.a. var tilfældet i visse medlemsstater under 2. verdenskrig, nu anses for at være terrorister.

Det fremgår endvidere af rådserklæringen, at rammeafgørelsen heller ikke skal fortolkes således, at personer, der udøver deres legitime ret til at give deres mening til kende, anses for terrorister, selv hvis disse personer under udøvelsen af denne ret begår lovovertrædelser.

Endvidere er der i forslaget til rammeafgørelse tilføjet en præambelbetragtning, der fastslår, at rammeafgørelsen respekterer de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, der anerkendes i artikel 6, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union, og som afspejles i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Af præambelbetragtningen fremgår endvidere, at intet i rammeafgørelsen kan fortolkes på en måde, som krænker de grundlæggende frihedsrettigheder som f.eks. forsamlings-, forenings- eller ytringsfrihed.

Endelig er der i forslaget til rammeafgørelse tilføjet en præambelbetragtning, der fastslår, at rammeafgørelsen ikke finder anvendelse på væbnede styrkers aktiviteter under en væbnet konflikt, som disse udtryk defineres i den humanitære folkeret, eller aktiviteter foretaget af en stats væbnede styrker under udførelse af deres officielle hverv, for så vidt andre bestemmelser i folkeretten gælder herfor.

3. Europa-Parlamentet.

Forslaget til rammeafgørelse er forelagt for Europa-Parlamentet, der imidlertid endnu ikke har afgivet udtalelse.

4. Høring.

Forslaget er tillige med et grundnotat om forslaget sendt i høring hos relevante myndigheder og organisationer.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget til rammeafgørelse ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

De i artikel 1 opregnede handlinger må efter omstændighederne allerede i dag anses for strafbare efter dansk ret, *dog vil artikel 1, litra g), formentlig nødvendiggøre en ændring af våbenlovgivningen, navnlig for så vidt angår transport af våben med det i rammeafgørelsen nævnte sigte.*

Straffeloven indeholder ikke en særskilt bestemmelse vedrørende terrorisme. I det omfang rammeafgørelsens artikel 1 må antages at indebære en forpligtelse for medlemsstaterne til at råde over en sådan særskilt terrorismebestemmelse i national ret, vil artikel 1 således kræve ændringer af straffeloven.

Efter artikel 2 forpligtes medlemsstaterne til at kriminalisere ledelse af en terroristgruppe, deltagelse i en terroristgruppes aktiviteter vel vidende, at deltagelsen bidrager til de kriminelle aktiviteter, som gruppen udfører, samt støtte til en terroristgruppe gennem tilvejebringelse af informationer eller materielle midler eller gennem finansiering af dens aktiviteter eller hvidvaskning af penge, der sker med henblik på at begå terrorhandlinger.

En terroristgruppe defineres som en struktureret sammenslutning bestående af mere end to personer, som har bestået i et vist tidsrum, og som handler i forening med henblik på at begå terrorhandlinger.

For så vidt angår forpligtelsen i artikel 2 til at kriminalisere ledelse af samt støtte til og deltagelse i en terroristgruppe er det vurderingen, at denne efter omstændighederne vil kunne nødvendiggøre lovændringer.

Artikel 4 i rammeafgørelsen om sanktioner indeholder visse krav til medlemsstaternes strafferammer for så vidt angår de i artiklerne 1, 1a, 2 og 3 opregnede lovovertrædelser. En gennemførelse af denne bestemmelse i dansk ret vil nødvendiggøre lovændringer. F.eks. vil kravet om en strafferamme på fængsel indtil 20 år for ledelse af en terroristgruppe kræve lovændringer, i det

omfang de lovovertrædelser, som den pågældende må anses for at have medvirket til, ikke efter gældende dansk ret straffes med fængsel på livstid.

For så vidt angår artikel 5 om skærpende omstændigheder er det uklart, om bestemmelsen forpligter medlemsstaterne til fastsætte særlige strafferammer med henblik på de tilfælde, hvor de i artikel 1 og 2 nævnte handlinger begås under skærpende omstændigheder, eller om bestemmelsen alene indeholder en forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre, at domstolene i forbindelse med den konkrete strafudmåling og inden for de relevante strafferammer har mulighed for anse de i artikel 5 opregnede omstændigheder for at være skærpende.

På samme måde er det uklart, om bestemmelsen i artikel 6 indebærer, at der vil skulle fastsættes særlige strafferammer med henblik på tilfælde, hvor de i artikel 6 opregnede formildende omstændigheder foreligger, eller om bestemmelsen alene forpligter medlemsstaterne til at sikre, at domstolene i forbindelse med den konkrete strafudmåling og inden for de relevante strafferammer har mulighed for at anse de i artikel 6 opregnede omstændigheder for at være formildende.

Henset til bestemmelsernes uklarhed kan det ikke afvises, at *en gennemførelse af bestemmelserne i dansk ret vil kunne nødvendiggøre lovændringer. Det bemærkes, at bestemmelsen i artikel 6 i sin nuværende udformning er fakultativ.*

Der kan efter straffelovens § 306 pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i 5. kapitel for overtrædelse af straffeloven, hvorfor forslagets bestemmelser om strafansvar for juridiske personer ikke vil nødvendiggøre lovændringer.

Efter straffelovens § 8, nr. 5, hører handlinger, der foretages i udlandet under dansk straffemyndighed, når handlingen er omfattet af en mellemløbet overenskomst, ifølge hvilken Danmark er forpligtet til at foretage retsforfølgning. Det må antages, at bestemmelsen ikke blot omfatter tilfælde, hvor den konventionsmæssige jurisdiktionspligt er formuleret som en pligt til at ”foretage retsforfølgning”, men også tilfælde, hvor pligten er formuleret som en pligt til at ”have straffemyndighed”.

Med hensyn til konventionsbestemte jurisdiktionspligter indeholder straffeloven således hjemmel til dansk straffemyndighed, selv om jurisdiktionspligten rækker ud over den danske straffemyndighed, der er hjemlet i straffelovens § 6 (territorialprincippet), § 7 (personalprincippet) og § 8, nr. 1-4 og 6, herunder når udlevering af sigtede til retsforfølgning i et andet land afslås.

Det er på denne baggrund vurderingen, at en opfyldelse af de jurisdiktionspligter, der er indeholdt i den foreslåede bestemmelse i artikel 9 i udkastet til rammeafgørelse ikke vil nødvendiggøre lovændringer.

Endelig vil artikel 10 i udkastet til rammeafgørelse ikke nødvendiggøre lovændringer, idet det af retsplejelovens § 742, stk. 2, fremgår, at politiet iværksætter efterforskning efter anmeldelse eller af egen drift, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået.

Forslaget til rammeafgørelse skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget har været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering forud for det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001. Aktuelt notat blev oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg den 18. september 2001.

Forslaget har endvidere været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering forud for det ekstraordinære rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. oktober 2001. Aktuelt notat blev oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg den 11. oktober 2001.

Endelig har forslaget været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001. Aktuelt notat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. november 2001 og til Folketingets Retsudvalg den 5. november 2001.

Forslaget til rammeafgørelse tillige med et grundnotat herom blev oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 16. november 2001.

Vedrørende: Rådets rammeafgørelse om seksuel udnyttelse af børn.

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund

I en meddelelse af 21. december 2000 til Rådet og Europa-Parlamentet (Kom(2000)854 endelig) er Kommissionen fremkommet med to forslag til rammeafgørelser om henholdsvis bekæmpelse af handel med mennesker og bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn samt børnepornografi.

Formålet med de to forslag til rammeafgørelser er bl.a. på baggrund af konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Tampere den 15.- 16. oktober 1999 og Det Europæiske Råd i Santa Maria de Feira den 19.- 20. juni 2000 at sikre, at der sker en tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning for så vidt angår bekæmpelse af menneskehandel og seksuel udnyttelse af børn samt børnepornografi.

Forslagene til rammeafgørelser tager udgangspunkt i den fælles aktion af 24. februar 1997 om bekæmpelse af menneskehandel og seksuel udnyttelse af børn, men går på en række punkter videre, idet forslaget til rammeafgørelse om bekæmpelse af menneskehandel i modsætning til den fælles aktion tillige omfatter menneskehandel med henblik på udnyttelse af ofrenes arbejdskraft, ligesom forslaget til rammeafgørelse om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn samt børnepornografi tillige udtrykkeligt omfatter børnepornografi på Internettet.

Endelig har Kommissionen ved udarbejdelsen af de to forslag til rammeafgørelser taget højde for de resultater, der er opnået i FN-sammenhæng i forbindelse med udarbejdelsen af en FN-konvention om grænseoverskridende, organiseret kriminalitet, herunder særligt den tilhørende protokol om bekæmpelse af menneskehandel, samt den netop udarbejdede Europarådskonvention om bekæmpelse af IT-kriminalitet.

Forslaget til rammeafgørelse om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn blev forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 27.- 28. september 2001 med henblik på Rådets drøftelse af visse udestående spørgsmål.

Forslaget til rammeafgørelse om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6.- 7. december 2001 med henblik på at opnå politisk enighed om de strafbare handlinger.

2. Indhold

Retsgrundlaget for forslaget til rammeafgørelse er artikel 29, artikel 31, litra e), og artikel 34, stk. 2, i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Artikel 1 indeholder definitioner af visse udtryk i rammeafgørelsen. Det fremgår således af artikel 1, litra a), at udtrykket "barn" i rammeafgørelsen omfatter enhver person, der er under 18 år. Herudover defineres udtrykket "børnepornografi" som pornografisk materiale, der visuelt afbilder et barn, der er involveret i seksuelt eksplicit adfærd, herunder pirrende fremstilling af barnets kønsorganer eller pubesområde. Endvidere omfatter udtrykket "børnepornografi" realistiske billeder af et barn, uanset om barnet er virkeligt eller ej, samt billeder af virkelige personer, der fremstår som børn.

Efter artikel 2, litra a) forpligtes medlemsstaterne til at gøre det strafbart, at tvinge et barn til prostitution eller til deltagelse i pornografiske optrædender. Medlemsstaterne forpligtes endvidere til at gøre det strafbart at opnå vinding ved eller på anden måde udnytte et barn til prostitution eller deltagelse i pornografiske optrædender. Herudover forpligtes medlemsstaterne efter artikel 2, litra b), til at gøre det strafbart at rekruttere et barn til prostitution eller pornografiske optrædender.

Efter artikel 2, litra c), forpligtes medlemsstaterne til at kriminalisere seksuel omgang med børn, der er opnået ved tvang, vold eller trusler, ved betaling som modydelse eller ved misbrug af en anerkendt tillidsposition, myndighed eller indflydelse over barnet.

Efter artikel 3, stk. 1, litra a)- c), skal medlemsstaterne bl.a. kriminalisere forsætlig produktion, distribution, transmission, udbydelse og anden udbredelse af børnepornografi. Medlemsstaterne skal endvidere efter artikel 3, stk. 1, litra d), kriminalisere anskaffelse og besiddelse af børnepornografi.

Kriminaliseringsforpligtelsen består også i tilfælde, hvor de nævnte handlinger begås ved hjælp af et computersystem.

Det fremgår af artikel 3, stk. 2, at medlemsstaterne kan undlade at kriminalisere de i artikel 3 nævnte handlinger i tilfælde, hvor den person, der fremstår som et barn faktisk var 18 år eller derover på tidspunktet for afbildningen. Medlemsstaterne kan endvidere undlade at kriminalisere produktion og besiddelse af børnepornografi, når den afbildede person er over den seksuelle lavalder, og det pornografiske materiale produceres og besiddes med afbildedes samtykke og med henblik på privat brug.

Endelig kan medlemsstaterne undlade at kriminalisere produktion og besiddelse af ”fiktiv børnepornografi”, når det pornografiske materiale produceres og besiddes med henblik på privat brug.

Herudover følger det af artikel 4, at medlemsstaterne skal kriminalisere medvirken til de i artikel 2 og 3 opregnede lovovertrædelser samt forsøg på de i artikel 2 og 3, litra a) og b), nævnte lovovertrædelser.

I artikel 5 fastslås det, at medlemsstaterne skal sikre, at de i artikel 2,3 og 4 opregnede lovovertrædelser straffes med effektive, afskrækkende og proportionale sanktioner, der kan medføre udlevering.

Herudover skal medlemsstaterne efter artikel 5, stk. 2, træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at strafferammen for at tvinge et barn til prostitution eller pornografiske optrædender samt at opnå vinding ved eller på anden måde udnytte et barn til prostitution eller deltagelse i pornografiske optrædender som minimum fastsættes til fængsel indtil 8 år. Medlemsstaterne forpligtes endvidere til at sikre, at strafferammen for adfærd, der består i at opnå kønslig omgængelse med et barn ved tvang, vold eller trusler samt misbrug af en anerkendt tillidsposition, myndighed eller indflydelse over barnet som minimum fastsættes til fængsel indtil 8 år.

Endelig fremgår det af artikel 5, stk. 3, at medlemsstaterne som minimum skal fastsætte en strafferamme på fængsel indtil 8 år for rekruttering af børn til prostitution og pornografiske optrædender samt for produktion, distribution, transmission og andre former for tilgængeliggørelse af børnepornografi, når de pågældende handlinger er begået under skærpende omstændigheder.

Skærpende omstændigheder foreligger efter artikel 5, stk. 3, når lovovertræderen forsætligt eller ved grov uagtsomhed har bragt barnets liv i fare, når barnet er under den seksuelle lavalder, når handlingen er begået under udøvelse af grov vold eller har forårsaget særlig alvorlig skade på barnet, eller når handlingen er begået af en kriminel organisation.

Artikel 6 indeholder nærmere regler for juridiske personers strafansvar. Bestemmelsen forpligter medlemsstaterne til at sikre, at juridiske personer kan gøres ansvarlige med hensyn til de handlinger, der er beskrevet i rammeafgørelsen, i det omfang handlingerne er begået for at skaffe den juridiske person vinding og er begået af en person, der handler enten individuelt eller som medlem af et organ under den juridiske person.

Endvidere forpligtes medlemsstaterne til at sikre, at juridiske personer også kan straffes i tilfælde, hvor f.eks. utilstrækkelig kontrol eller tilsyn fra den juridiske persons side har gjort det mu-

ligt for en person, der er underlagt den juridiske persons myndighed, at begå de nævnte lovovertrædelser.

Ifølge artikel 7 er medlemsstaterne forpligtede til sikre, at der overfor juridiske personer kan iværksættes sanktioner, der er effektive, proportionelle og har afskrækkende virkning, herunder bødestraf eller andre sanktioner som f.eks. udelukkelse fra offentlige ydelser og tilskud og forbud mod at udøve kommerciel virksomhed.

Artikel 8 indeholder bestemmelser om straffemyndighed og forpligter bl.a. medlemsstaterne til at etablere straffemyndighed, når lovovertrædelser er begået helt eller delvist på medlemsstatens territorium. For så vidt angår de i artikel 3 nævnte lovovertrædelser (produktion, udbredelse m.v. af børnepornografi) fremgår det af artikel 8, at en lovovertrædelse begået ved hjælp af et edb-system skal anses for at være begået på territoriet i den medlemsstat, hvorfra lovovertræderen har opnået adgang til edb-systemet, uanset om selve edb-systemet befinder sig i denne medlemsstat eller ej.

I henhold til artikel 9 skal medlemsstaterne sikre, at efterforskning eller strafforfølgning, i det mindste i de tilfælde, hvor der er territorial straffemyndighed, ikke er betinget af, at den forurettede har indgivet anmeldelse. Af artikel 9 fremgår endvidere, at børn, som er ofre for menneskehandel, bør anses for at være særligt sårbare ofre i relation til artiklerne 2, stk. 2, 8, stk. 4, og 14, stk. 1, i rammeafgørelsen af 15. marts 2001 om ofres stilling i straffesager. Endelig fremgår det af artikel 9, at medlemsstaterne, når ofret er et barn, skal sikre passende hjælp til ofrets familie. Medlemsstaterne skal, når det er passende, også i relation til ofrets familie anvende ovennævnte rammeafgørelses artikel 4 om retten til at modtage oplysninger.

Artikel 10 om samarbejde mellem medlemsstater er udgået.

I artikel 10 a fastslås det, at den fælles aktion af 24. februar 1997 ophæves ved rammeafgørelsen, mens det i artikel 11 fastslås, at medlemsstaterne senest den 31. december 2002 skal have gennemført de nødvendige foranstaltninger for at gennemføre rammeafgørelsen i national ret.

Af artikel 12 fremgår, at rammeafgørelsen træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i EF-Tidende.

3. Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet har den 12. juni 2001 afgivet udtalelse vedrørende forslaget til rammeafgørelse. Europa-Parlamentet har i den forbindelse fremsat en række ændringsforslag og i øvrigt støttet forslaget til rammeafgørelse.

4. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget vedrørende politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos Advokatrådet, Amnesty International, Arbejdsministeriet, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Finansministeriet, Foreningen af Politimestre i Danmark, Indenrigsministeriet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Landsklubben HK Politiet, Politiforbundet i Danmark, By- og Boligministeriet, Ligestillingsafdelingen, Politifuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitchefen, Politidirektøren i København, Præsidenterne for Vestre og Østre Landsret, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Udenrigsministeriet, Det Internationale Ligestillingsudvalg, Dansk Kvindesamfund, Dansk Kvinderåd, Pro-Centret, Børnerådet, Red Barnet og Foreningen Sex og Samfund.

Præsidenterne for Østre Landsret og Københavns Byret, Den Danske Dommerforening, Politiforbundet i Danmark, og Dommerfuldmægtigforeningen har ikke bemærkninger til forslaget til rammeafgørelse.

Rigspolitchefen oplyser, at de kriminalitetsproblemer, der har givet anledning til udarbejdelsen af forslaget til rammeafgørelse, må betegnes som reelle kriminalitetsproblemer, såvel internationalt som i dansk sammenhæng. Rigspolitchefen henviser i den forbindelse til Situationsrapporten om organiseret kriminalitet i Danmark i 2000.

Det Danske Center for Menneskerettigheder finder det positivt, at Rådet tager skridt til at styrke bekæmpelsen af seksuel udnyttelse af børn. Centret anfører, at disse forbrydelser udgør alvorlige krænkelse af menneskerettigheder og menneskelig værdighed. Forslaget til rammeafgørelse sigter mod at styrke den fælles retshåndhævelse, og det retlige samarbejde er væsentligt i denne henseende. Centret finder dog, at dette retshåndhævelsessigte ikke har ganske samme rækkevidde som protokollen om salg af børn mv. til FN-konventionen om Barnets rettigheder og protokollen om forebyggelse, bekæmpelse og straf for handel med personer og børn, som knytter sig til FN-konventionen om grænseoverskridende, organiseret kriminalitet.

Centret anfører, at man finder, at anvendelsesområdet for den foreslåede rammeafgørelse og især definitionen af børnepornografi er snævert. Centret anfører, at definitionen af børnepornografi i forslaget til rammeafgørelse bør være i overensstemmelse med protokollen til FN-konventionen

om barnets rettigheder, hvorefter børnepornografi defineres som ”enhver præsentation, uanset ved hvilke midler, af et barn involveret i en ægte eller simuleret eksplicit seksuel aktivitet eller enhver præsentation af et barns seksuelle dele for primært seksuelle formål.”

Centret finder endvidere, at forslaget til rammeafgørelse indebærer en for svag beskyttelse af og støtte til ofrene, idet medlemsstaterne alene er forpligtede til at sikre ofrene tilstrækkelig retsbeskyttelse og forsvarlig behandling under rettens behandling af straffesagen. Centret finder, at der bør tages højde for den væsentligt mere udbyggede beskyttelse af ofre i FN-protokollen om menneskehandel (artiklerne 7 og 8), som omhandler ofres beskyttelse og status i såvel modtagerlande som ved repatriering. Centret anfører, at der, hvis det er hensigten, at beskyttelsen af ofre for handel med mennesker og for seksuel udnyttelse af børn skal varetages gennem andre EU-foranstaltninger eller programmer, bør henvises eksplicit til disse.

Centret anfører videre, at der i introduktionen til den foreslåede rammeafgørelse peges på behovet for en tværfaglig og integreret tilgang til problemerne, men at dette ikke afspejles i selve forslaget.

Centret finder på den baggrund, at menneskerettighedsperspektiverne i forslaget bør sikres ved, at det enten udbygges på linie med de nævnte FN-protokoller eller ved referencer til de relevante forebyggelses- og beskyttelsesmekanismer og -programmer.

Advokatrådet anfører for så vidt angår rammeafgørelsens mindstekrav til, hvad der skal anses for at være kriminel adfærd, at det er Rådets opfattelse, at der navnlig i relation til rammeafgørelsens artikel 3, stk. 2, bør udvises betænkelighed med hensyn til omfanget af den strafbare adfærd. Advokatrådet anfører, at der i forslaget til rammeafgørelse foreslås en kriminalisering af produktion, distribution, besiddelse mv. af børnepornografisk materiale ikke alene, hvor der er tale om afbildning af en virkelig situation, men også pseudoafbildninger, såsom computertegninger og lignende. Samtidig indebærer forslaget en omvendt bevisbyrde, således at strafbarheden skal omfatte pornografiske billeder af en person, der fremstilles som et barn, medmindre det kan godtgøres, at den afbildede person faktisk er mere end 18 år.

Advokatrådet anfører, at begrundelsen for at kriminalisere også den fiktive børnepornografi, knytter sig til en anden beskyttelsesinteresse end den, der ellers er overordnet for straffbestemmelserne indenfor området. Der er således ikke tale om at beskytte børn mod seksuel udnyttelse, men at beskytte børn mod at blive misbrugt som seksual objekter og at forhindre børnepornografiske pseudoafbildninger i at blive mere tilgængelige med risiko for udbredelse af den seksuelle udnyttelse af børn.

Advokatrådet finder det særdeles betænkeligt at kriminalisere en adfærd, hvor den primære beskyttelsesinteresse ikke har lidt skade. Der kan derudover opstå store vanskeligheder i forbindelse med afgrænsningen af det kriminelle område, idet afbildninger af børnepornografiske situationer kan variere fra meget virkelighedstro computeranimationer til mere eller mindre abstrakt kunst.

Advokatrådet finder det endvidere inkonsekvent, at strafbarheden i forhold til en afbildning af en virkelig person, der ”fremstilles som et barn” bortfalder, hvis det kan godtgøres, at den pågældende person faktisk er over 18 år, mens denne mulighed ikke foreligger i forhold til et animeret billede.

Advokatrådet udtaler sig følgelig imod, at bestemmelsen i artikel 3, stk. 2, udstrækkes til også at omfatte fiktivt børnepornografisk materiale.

Landsforeningen af Beskikkede Advokater kan tiltræde Advokatrådets betænkeligheder ved at udvide kriminaliseringen til også at omfatte fiktiv børnepornografi. Foreningen finder det særdeles betænkeligt at kriminalisere en adfærd, hvor den primære beskyttelsesinteresse ikke har lidt skade, ligesom der vil kunne opstå store vanskeligheder med afgrænsningen af det kriminelle område i en glidende overgang fra meget virkelighedstro computerbilleder og over til mere eller mindre abstrakt kunst.

Red Barnet finder det positivt, at Kommissionen har fremsat et forslag til rammeafgørelse om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn samt børnepornografi. Red Barnet anser det særligt for positivt, at børn i forslaget til rammeafgørelse defineres som personer under 18 år, samt at udtrykket børnepornografi også omfatter fiktiv børnepornografi.

Red Barnet finder imidlertid, at der i beskrivelsen af sanktionerne også bør nævnes muligheden for at tilbyde krænkere behandlingsdomme i de tilfælde, hvor det vurderes relevant, ligesom Red Barnet finder, at beskrivelsen af indsatsen over for ofrene bør suppleres med social- og behandlingsmæssig bistand til børn med henblik på, at de kan overvinde følgerne af overgrebene.

For så vidt angår forslagets artikel 5, stk. 2, 3 og 4, anfører Red Barnet, at man gerne ser, at maksimumstraffen på dette område bliver fastsat til fængsel indtil 10 år. Red Barnet anfører endvidere, at man gerne ser, at det anses som en skærpende omstændighed, hvis overgrebet har fundet sted mod et barn på under 12 år. Herudover vurderer Red Barnet det som meget vigtigt, at fysiske personer, der er dømt for seksuelle overgreb og strafbare forhold i forbindelse med børnepornografi, kan forbydes midlertidigt eller permanent at udøve aktiviteter, der indebærer tilsyn eller andet ansvar for børn. Red Barnet ønsker derfor en stærkere formulering i artikel 5, stk. 5,

helst formuleringen ”træffer de nødvendige foranstaltninger..”, eller subsidiært ”vil arbejde for at ..”.

For så vidt angår artikel 8 og 9 støtter Red Barnet, at der skabes klarhed om kompetence og samarbejde medlemsstaterne imellem, ligesom Red Barnet finder det vigtigt, at ofre for de af forslaget til rammeafgørelse omfattede lovovertrædelser sikres retsbeskyttelse og forsvarlig behandling under retssagen. Ligeledes finder Red Barnet det væsentligt, at strafferetlige undersøgelser og retsprocedurer ikke påfører børnene yderligere overlast.

Red Barnet tilkendegiver, at man finder den nuværende retspraksis i Danmark, hvor krænkeren har mulighed for f.eks. via monitor at overvære videoafhøring og gennem advokaten at stille spørgsmål til ofret, stærkt kritisabel.

Endelig finder Red Barnet det meget vigtigt, at der udvikles et samarbejde mellem det retslige system (og dette systems behov for undersøgelse og procedurer) og det sociale og/eller behandlingsmæssige system (som hjælper ofret behandlingsmæssigt og terapeutisk) om tilrettelæggelsen af og sammenhængen mellem både undersøgelser, støtte og behandling.

Børnerådet anfører, at man ikke har taget konkret stilling til de forslag om strafferammeudvidelser, der indgår i forslaget til rammeafgørelsen, idet en vurdering heraf findes at ligge uden for Rådets sagsområde. Rådet anfører, at man om strafferammer generelt i ”Forslag til en national strategi mod seksuelt misbrug af børn” har bemærket, at Rådet ikke anser øget straf for seksuelle overgreb for nogen farbar vej, al den stund rammen i Danmark for de groveste overgreb allerede principielt er op til 15 års fængsel.

Børnerådet anfører endvidere, at seksuelle overgreb mod børn i domspraksis straffes med ca. 3½ års fængsel, og at opfordringer til at udvide rammen derfor antager mere symbolsk end konkret karakter. Hertil kommer efter Rådets opfattelse en almen tvivl om straffens anvendelighed i et forebyggelsesmæssigt lys.

Børnerådet tilkendegiver, at man er bekendt med, at der i disse år foregår en internationalisering af forholdene i forbindelse med seksuelle overgreb mod børn på en række områder som f.eks. børnepornografi på Internettet og handel med børn over landegrænserne. På denne baggrund kan Rådet tilslutte sig det synspunkt, at en tilsvarende indbyrdes tilnærmelse af retsreglerne samt et udvidet samarbejde landene imellem vil fremme mulighederne for at forebygge og strafforfølge forbrydelser som de nævnte. Børnerådet påpeger, at disse tilnærmelser skal tjene til barnets bedste. Rådet henviser i den forbindelse til FN-konventionen om barnets rettigheder.

Det er Børnerådets opfattelse, at den danske lovgivning på området gennem de senere år er blevet ajourført og passende afstemt i forhold til den nuværende situation og de problemer, der gør sig gældende i Danmark, dog med visse centrale undtagelser. Børnerådet peger på, at der er indført nye bestemmelser om forbud mod anvendelse af pornomodeller under 18, om besiddelse af børnepornografi og om IT-efterforskning, som Rådet har tilsluttet sig.

For så vidt angår forslaget til rammeafgørelses artikel 1 kan Rådet tilslutte sig forslaget om at definere et barn som ”enhver person under 18 år”. Rådet anfører, at der herved fremmes en enhedsterminologi, som også dansk ret stadig savner, jf. eksempelvis omtalen af børn i straffelovens § 235. Rådet tilslutter sig endvidere forslagets definition af udtrykket ”børnepornografi” som pornografisk materiale, der visuelt afbilder et barn involveret i seksuelt eksplicit adfærd.

For så vidt angår artikel 2, er det Rådets opfattelse at den beskyttede personkreds i forbindelse med pornografi bør omfatte børn og unge i alderen 15-17 år. Rådet finder forslaget overvejelser om unges seksualliv helt korrekte. Selv om børn under 18 har opnået en modenhed, der gør dem i stand til at træffe kvalificeret beslutning om at deltage i seksuelle aktiviteter, bør afbildninger heraf efter Rådets opfattelse ikke finde sted.

Rådet anfører, at man i forbindelse med ændringen af straffeloven i 1999 med henblik på at forbyde anvendelsen af børn som pornomodeller har støttet den opfattelse, at strafansvaret efter § 235 ikke bør udstrækkes til at omfatte personer, der efterfølgende befatter sig med materiale, der i henhold til § 230 er ulovligt optaget, det vil sige afbilder personer mellem 15 og 17 år. Det tilgrundliggende synspunkt er, at der derved vil kunne opstå væsentlige afgrænsningsproblemer mellem ulovlig børnepornografi og lovlig voksenpornografi. Rådet har dog samtidig understreget betydningen af, at der ikke i praksis iagttages nogen absolut øvre grænse på 15 år for anvendelsen af § 235. Herved kan også sent udviklede børn i alderen over 15 opnå den nødvendige beskyttelse i kraft af § 235. Med denne forudsætning in mente kan Rådet ikke tilslutte sig forslaget om kriminalisering af personer, der alene er i besiddelse af materiale, hvor 15-17-årige medvirker.

For så vidt angår artikel 3, er det Rådets opfattelse, at børnepornografiske afbildninger, uanset deres relation til virkelige hændelser, i sig selv kan anspore til yderligere forbrydelser mod børn. Rådet har derfor også tidligere anbefalet, at fiktive pornografiske fremstillinger af børn omfattes af forbud. Rådet kan derfor støtte, at også denne form for fremstillinger kriminaliseres.

Herudover finder Rådet, at seksuelle krænkerer så vidt muligt skal forhindres i at opnå beskæftigelse, der omfatter kontakt med børn. Rådet har derfor bl.a. støttet ny lovgivning vedrørende registrering af dømte krænkerer, der muliggør en effektiv kontrol fra arbejdsgiver- og organisati-

onsside. Rådet kan tilslutte sig kravet i forslaget artikel 5, stk. 5, hvorefter medlemsstaterne skal overveje at forbyde dømte personer at udøve aktiviteter, der indebærer tilsyn med børn.

Børnerådet tilslutter sig endvidere intentionerne bag artikel 9, hvorefter man søger at fremme retsregler, herunder fremgangsmåder under efterforskning og afvikling af straffesager, der støtter børns retssikkerhed, selvrespekt og værdighed i sager om seksuelt misbrug. Rådet anfører, at man har problematiseret den bekymrende udvikling, der er sket i dansk ret, siden Højesteret i to kendelser i marts 2000 har givet sigtede/mistænkte ret til at være tilstede i monitorrummet under videoafhøring af børn i sådanne sager. Rådet betragter denne udvikling i straffeprocessen som en forringelse af børns retsstilling, og Rådet henleder opmærksomheden på den indlysende fare for yderligere traumatisering af barnet, der opstår, når barnet opdager eller bliver gjort bekendt med, at krænkeren umiddelbart overværer afhøringen, og eventuelt befinder sig i et nærliggende lokale.

Børnerådet finder, at forslaget artikel 9 på denne baggrund ved en uændret vedtagelse vil kræve lovændringer, og opfordrer Justitsministeriet til iagttage og overveje tekst og intention i artikel 9 nøje. Rådet tilkendegiver endelig, at Rådet samt andre organisationer finder dette område særdeles væsentligt, og at man i øjeblikket samarbejder med henblik på at udvikle bedre metoder til at inddrage børns oplevelser og udsagn i behandlingen af disse sager.

6. Subsidiaritetsprincippet

Forslaget til rammeafgørelse ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forpligtelsen i rammeafgørelsens artikel 2, litra c), ii), til at kriminalisere inddragelse af et barn i seksuel adfærd i tilfælde, hvor der gives penge eller andre former for godtgørelser som modydelse for seksuelle tjenester, anses efter straffeloven som udgangspunkt alene for opfyldt i tilfælde, hvor barnet ernærer sig helt eller delvist ved prostitution, jf. straffelovens § 223 a.

Fra dansk side har man til hensigt at afgive en erklæring til Rådets mødeprotokol, hvoraf det fremgår, at Danmark fortolker artikel 2, litra c), ii), i overensstemmelse med straffelovens § 223a, hvorefter det er strafbart som kunde at have samleje eller anden kønslig omgængelse end samleje med en person under 18 år, der helt eller delvist ernærer sig ved prostitution.

På denne baggrund er det vurderingen, at artikel 2 i forslaget til rammeafgørelse ikke vil kræve lovændringer.

For så vidt angår strafferammekravet i artikel 5, stk. 2, på fængsel indtil 8 år i relation til den adfærd, der er nævnt i artikel 2, vil en gennemførelse af bestemmelsen i dansk ret kræve lovændringer, i det omfang forholdene ikke kan henføres under straffelovens § 216, stk. 2, (voldtægt af særlig farlig karakter) § 222, stk. 2, (børn under 12 år, tvang eller fremsættelse af trusler), § 250 (hensættelse i hjælpeløs tilstand) eller § 261, stk. 2 (frihedsberøvelse under skærpende omstændigheder).

Tilsvarende gælder for så vidt angår kravet i artikel 5, stk. 3, om en strafferamme på fængsel indtil 8 år, når en række nærmere angivne skærpende omstændigheder foreligger.

Forslaget til rammeafgørelse forpligter medlemsstaterne til at kriminalisere bl.a. produktion, udbredelse, transmission, salg, modtagelse og besiddelse af børnepornografi. Ved børnepornografi forstås ifølge definitionen i forslaget til rammeafgørelse pornografisk materiale, der visuelt afbilder et barn, der er involveret i seksuelt eksplicit adfærd. Ved udtrykket "et barn" forstås som ovenfor nævnt enhver person under 18 år, og udtrykket "seksuelt eksplicit adfærd" omfatter tillige "pirrende fremstilling af kønsorganer eller pubesområde." Udtrykket "børnepornografi" omfatter endvidere billeder af et barn, uanset om den afbildede situation er virkelig eller ej samt afbildninger af personer, der fremstår som børn.

Straffelovens § 235 er begrænset til fotografier, film og lignende, hvorimod f.eks. tegninger og computergenerede billeder, som ikke afbilder et virkeligt samleje eller anden kønslig omgængelse end samleje, falder uden for bestemmelsen. Fiktiv børnepornografi er således ikke strafbar efter dansk ret.

Forslaget til rammeafgørelse nødvendiggør således ændring af straffelovens § 235 på dette punkt.

Når bortses herfra må forpligtelsen til at kriminalisere forsætlig produktion, distribution, transmission, salg og udbredelse af børnepornografisk materiale som udgangspunkt anses for opfyldt ved straffelovens § 230 og § 235.

Imidlertid omfatter straffelovens § 230 alene optagelse af utugtige fotografier, film eller lignende, der sker med forsæt til at sælge eller på anden måde at udbrede materialet.

Endvidere omfatter hverken straffelovens § 230 eller § 235 den - der uden forudgående medvirken - efter optagelserne har fundet sted befatter sig med pornografisk materiale, hvor 15-17-årige medvirker (f.eks. ved at videresælge eller på anden måde videreudbrede sådant materiale eller at besidde materialet med forsæt hertil).

Straffelovens § 230 omfatter således alene optagelse af utugtige fotografier film eller lignende af personer under 18 år, der sker med forsæt til salg eller anden udbredelse af materialet, og straffelovens § 235 omfatter som udgangspunkt alene utugtige fotografier, film eller lignende af børn.

Efter forarbejderne til straffelovens § 235 omfatter udtrykket ”børn” personer, hvis fysiske udviklingstrin svarer til aldersgruppen under 15 år. Der kan her lægges vægt på, om den pågældendes pubertet endnu ikke er eller kun lige synes at være begyndt. Dermed anvendes i dansk ret et fleksibelt alderskriterium, hvorefter strafbarheden afhænger af en vurdering af barnets fysiske udviklingstrin, således som det fremtræder på billedet. Dette indebærer, at personer mellem 15 og 18 år som udgangspunkt ikke anses for omfattet af straffelovens § 235 om børnepornografi.

Endvidere er det efter straffelovens § 235, stk. 2, om besiddelse af børnepornografi alene besiddelse af visse grovere former for børnepornografi, der er kriminaliseret. Besiddelse af fremstillinger af f.eks. ”pirrende fremvisning af kønsorganer eller pubesområde” kan således ikke i sig selv anses for kriminaliseret ved straffelovens § 235, stk. 2.

Artikel 3 i forslaget til rammeafgørelse vil således ved en uændret vedtagelse nødvendiggøre lovændringer.

Medlemsstaterne er efter artikel 5, stk. 3, i forslaget til rammeafgørelse forpligtet til som minimum at fastsætte en strafferamme på fængsel indtil 8 år for produktion, distribution, udbredelse, transmission og salg af børnepornografisk materiale, når visse skærpende omstændigheder foreligger.

Strafferammekravene vil kræve lovændringer, medmindre forholdene vil kunne henføres under § 216, stk. 2 (voldtægt af særlig farlig karakter m.v.), § 222, stk. 2 (børn under 12 år, tvang eller fremsættelse af trusler), § 250 (hensættelse i hjælpeløs tilstand) eller § 261, stk. 2 (frihedsberøvelse under skærpende omstændigheder), eventuelt efter straffelovens § 23 om medvirken.

Forslaget til rammeafgørelse skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg

Forslaget til rammeafgørelse er tillige med et grundnotat om sagen oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg henholdsvis den 17. maj 2001 og den 22. maj 2001.

Forslaget har været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering for ud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 27.- 28. september 2001. Et aktuelt notat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg 14. september 2001.

Vedrørende: Indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes strafferetlige sanktioner.

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

Ifølge artikel 29 i Traktaten om Den Europæiske Union har Unionen som mål at give borgerne et højt tryghedsniveau i et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Dette mål skal nås både ved at forebygge og bekæmpe organiseret og anden kriminalitet, især terrorisme, menneskehandel og overgreb mod børn, ulovlig narkotikahandel og ulovlig våbenhandel, korrupcion og svig, gennem bl.a. – og om nødvendigt – indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes strafferetlige regler.

Fælles handling vedrørende strafferetligt samarbejde omfatter efter TEU artikel 31, litra e), gradvis vedtagelse af foranstaltninger til fastsættelse af mindsteregler for, hvad der udgør kriminelle handlinger, og for straffene for organiseret kriminalitet, terrorisme og ulovlig narkotikahandel. I en erklæring vedtaget på Regeringskonferencen i forbindelse med Amsterdam-traktaten er det om artikel 31, litra e), anført, at bestemmelsen ikke må medføre, at en medlemsstat, hvis retssystem ikke indeholder bestemmelser om en minimumsstrafferamme, forpligtes til at indføre sådanne bestemmelser.

På Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. – 16. oktober 1999 nåede stats- og regeringscheferne til enighed om en række politiske prioriteter og retningslinier med henblik på gennemførelsen af bl.a. bestemmelserne i TEU om det strafferetlige samarbejde.

Punkt 48 i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tampere fremhæver, at bestræbelserne på at opnå enighed om fælles mindsteregler på det strafferetlige område i første omgang bør koncentrerer om et begrænset antal områder af særlig relevans, herunder økonomisk kriminalitet (hvidvaskning af penge, bestikkelse, forfalskning af euroen), narkotikakriminalitet og menneskehandel, især udnyttelse af kvinder, seksuel udnyttelse af børn, højteknologikriminalitet og miljøkriminalitet.

Efterfølgende er der i Rådet opnået enighed om en række rammeafgørelser på det strafferetlige område, hvoraf enkelte er vedtaget, som i forbindelse med fastlæggelsen af mindsteregler for, hvad der skal anses for strafbare handlinger, ligeledes indeholder specifikke minimumskrav til medlemsstaternes strafferammer på de pågældende områder.

Det drejer sig bl.a. om Rådets rammeafgørelse af 29. maj 2000 om falskmøntneri, som indeholder et minimumskrav til medlemsstaternes strafferammer på fængsel indtil 8 år for grove former for falskmøntneri.

Fastsættelsen af specifikke minimumskrav til medlemsstaternes strafferammer har givet anledning til betydelig debat i Rådet, hvorunder flere medlemslande har peget på, at den indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes strafferetlige sanktioner forudsætter, at en nærmere undersøgelse af sanktionsniveauet for den relevante lovovertrædelse i de enkelte medlemsstater har påvist et reelt behov for indbyrdes tilnærmelse af de strafferetlige sanktioner, og at den indbyrdes tilnærmelse i øvrigt må gennemføres på en måde, der gør det muligt at bevare sammenhængen i de nationale sanktionssystemer.

På denne baggrund har det belgiske formandskab taget initiativ til en generel debat i rådsregi om den mest hensigtsmæssige metode med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes strafferetlige sanktioner i de tilfælde, hvor dette må anses for påkrævet.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001 måtte Rådet af tidsmæssige årsager udskyde drøftelsen af sagen til rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6.- 7. december 2001.

Det forventes således, at Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6.- 7. december 2001 vil skulle drøfte det generelle metodespørgsmål med henblik på at nå til enighed om en fremgangsmåde, som vil kunne anvendes i fremtidige rammeafgørelser.

2. Indhold.

Det belgiske formandskab har foreslået, at den indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes strafferetlige sanktioner i fremtidige rammeafgørelser sker i form af krav til strafferammeniveauet, frem for ved at opstille specifikke strafferammekrav.

Formandskabet foreslår i den forbindelse, at der anvendes et vejledende system med følgende niveauer:

- *niveau 1 omfatter fængselsstraf, der som minimum kan medføre udlevering,*
- *niveau 2 omfatter fængselsstraf med en strafferamme på mellem 1 og 5 år*
- *niveau 3 omfatter fængselsstraf med en strafferamme på mellem 5 og 10 år, og*
- *niveau 4 omfatter fængselsstraf med en strafferamme på mere end 10 år.*

Metoden indebærer, at Rådet alene vil skulle nå til enighed om strafferammeniveauet for den pågældende lovovertrædelse. Denne løsningsmodel sikrer en vis indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes strafferetlige sanktioner, idet løsningsmodellen efter formandskabets opfattelse samtidig tilgodeser hensynet til sammenhængen i medlemsstaternes sanktionssystemer. Medlemsstaterne er således inden for de enkelte niveauer sikret en vis fleksibilitet med hensyn til den strafferamme, der skal gælde for den pågældende lovovertrædelse.

3. Europa-Parlamentet.

Sagen vil ikke blive forelagt Europa-Parlamentet

4. Høring.

Der har ikke været foretaget høring i sagen.

5. Specialudvalget vedrørende politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget vedrørende politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Subsidiaritetsprincippet har ikke betydning for den generelle drøftelse af metoden i forbindelse med den indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes strafferetlige sanktioner.

7. Lovgivningsmæssige konsekvenser.

Sagen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen blev forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for råds-mødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001. Et aktuelt notat blev oversendt til Retsudvalget den 2. november 2001 og til Europaudvalget den 5. november 2001.

Vedrørende: Forslag til Rådets forordning om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i sager vedrørende forældremyndighed. (orienteringsdebat).*

1. Baggrunden for forslaget.

På mødet i Det Europæiske Råd i Tammerfors den 15. og 16. oktober 1999 om oprettelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed i den Europæiske Union, tilkendegav Det Europæiske Råd bl.a., at øget gensidig anerkendelse af retsafgørelser og domme i kombination med indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning kan lette samarbejdet mellem de nationale myndigheder og fremme den retlige beskyttelse af den enkeltes rettigheder. Det Europæiske Råd udtalte derfor, at man støttede princippet om gensidig anerkendelse, som bør være "hjørneste- nen" inden for EU på både det civile og strafferetlige område. Det Europæiske Råd opfordrede herefter Kommissionen til bl.a. at:

"fremsætte et forslag om yderligere begrænsning af de mellemliggende foranstaltninger, der stadig kræves for at muliggøre anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse eller en dom i den anmodede stat. Som et første skridt bør disse mellemliggende procedurer afskaffes for så vidt angår afgørelser om mindre krav på handels- og forbrugerområdet samt med hensyn til visse retsafgørelser i familietvister (f.eks. krav vedrørende underholdsbidrag og samværsret). Sådanne afgørelser vil da blive automatisk anerkendt i hele EU uden mellemliggende procedurer eller grunde til at nægte fuldbyrdelse. I forbindelse hermed kan der fastlægges minimumsstandarder for specifikke aspekter af den civile retspleje".

På det familieretlige område fastsætter forordning nr. 1347 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager samt i sager vedrørende forældremyndighed over ægtefællernes fælles børn (Bruxelles II-forordningen) regler for kompetence, automatisk anerkendelse og forenklet fuldbyrdelse af visse retsafgørelser, der træffes i forbindelse med skilsmisse eller separation. Specielt hvad angår forældremyndighed, er forordningen begrænset til at omfatte afgørelser om forældremyndighed over ægtefællernes fælles børn, som er afsagt i forbindelse med ægteskabssager. Forordningen trådte i kraft den 1. marts 2001. Efter art. 1 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdam-traktaten, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-traktaten. Da retsgrundlaget for Bruxelles II-forordningen er EF-traktaten artikel 61, litra c) og artikel 67, finder den ikke anvendelse i Danmark.

På grundlag af Bruxelles II-forordningen forelagde Frankrig den 3. juli 2000 et forslag til forordning, der tager sigte på, gennem afskaffelse af fuldbyrdelsesproceduren, at lette samværsretten over grænserne, når det drejer sig om børn af skilte eller separerede forældre¹.

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks Stilling, der er knyttet til Amsterdam-traktaten, finder derfor anvendelse.

¹ *Initiativ fra Den Franske Republik med henblik på Rådets forordning om gensidig anerkendelse af afgørelser om samværsret*, EFT C 234/2000, side 7.

Endvidere vedtog Rådet (retlige og indre anliggender) på sit møde den 30. november 2000 et program for gradvis afskaffelse af fuldbyrdelsesproceduren inden for fire områder². Programets første etape indeholder bl.a. endnu en udvidelse af anvendelsesområdet for Bruxelles II-forordningen, kombineret med afskaffelsen af fuldbyrdelsesproceduren i forbindelse med afgørelser om samværsret eller et særskilt instrument vedrørende familiesituationer, der opstår gennem andre samlivsformer end ægteskab og vedrørende afgørelser om forældremyndighed, der er truffet efter skilsmisse og separation.

Kommissionen har bl.a. under henvisning hertil fremlagt et forslag til Rådets forordning (EF) om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i sager vedrørende forældreansvar. I begrundelsen for forslaget anfører Kommissionen, at det har til formål at supplere Bruxelles II-forordningen ved at forbedre den frie bevægelighed for alle afgørelser om forældremyndighed gennem et fælles sæt regler om kompetence, som skal være vedtaget på fællesskabsplan, og regler om øget samarbejde mellem myndighederne.

Efter artikel 1 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdam-traktaten, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-traktaten.

Det belgiske formandskab har til brug for rådsmødet den 6.-7. december 2001 fremlagt et oplæg til debat om arbejdet i Det Civilretlige Udvalg (forældreansvar), der bl.a. indeholder en redegørelse for status af udvalget arbejde og for nogle centrale spørgsmål, formandskabet mener, der bør arbejdes videre med i udvalget. Notatet omhandler navnlig spørgsmålet om tilbagelevering af børn i relation til børnebortførelser m.v. I konklusionsafsnittet anmodes om, at Rådet bekræfter den fælles tilgangsvinkel, der er beskrevet under status for udvalgets arbejder samt den politiske vilje til at hurtigt at fortsætte arbejdet med de nævnte centrale problemstillinger.

Da notatet således er af politisk og proceduremæssig karakter, berører det ikke i sig selv det danske forbehold. Danmark deltager derfor fuldt ud i godkendelsen af notatet.

2. Forordningsforslagets indhold.

2.1. Indledning.

² Program med foranstaltninger med henblik på gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, EFT C 12/2001, side 1. Programmet omfatter følgende områder: (i) Bruxelles I; (ii) Bruxelles II og familiesituationer, der opstår gennem andre samlivsformer end ægteskab; (iii) formueforhold mellem ægtefæller og formueretlige virkninger af opløsningen af forholdet mellem et ugift par; og (iv) arv efter loven eller testamente. I programmets tredje (og sidste) etape afskaffes fuldbyrdelsesproceduren i forbindelse med alle fire områder.

Forordningsforslaget har til formål at lette udøvelsen af ”forældreansvar”³, uanset barnets familiemæssige situation.

Forslaget er opdelt i 5 kapitler omhandlende: anvendelsesområde og definitioner, kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse, samarbejde mellem centralmyndighederne og et kapitel med almindelige bestemmelser, overgangsbestemmelser og endelige bestemmelser.

Lovvalg

Valget af, hvilken lov der skal anvendes til at bestemme, hvem der tildeles forældreansvaret, overlades til den ret, sagen indbringes for. Som grundlag for vurderingen af, om en fjernelse eller tilbageholdelse af et barn er ulovlig, henvises der i artikel 5 til lovgivningen i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted, inden den pågældende fjernelse eller tilbageholdelse fandt sted. Men generelt set indvirker forslaget om gensidig anerkendelse ikke på spørgsmålet om lovvalg.

2.2. Kapitel I – Anvendelsesområde og definitioner

I *artikel 1* beskrives anvendelsesområdet som *alle civile sager vedrørende forældreansvar*. Betegnelsen "civile sager" dækker ikke blot retssager, men også administrative procedurer, hvor disse anvendes i henhold til den nationale lovgivning. Forslaget omfatter således samme slags sager indbragt for samme slags myndigheder som Bruxelles II-forordningen.

I modsætning til Bruxelles II-forordningen afgrænses forordningen ikke ved, at det er en betingelse, at afgørelserne skal have en tilknytning til en afgørelse i en ægteskabssag. Forslaget omfatter således alle afgørelser om forældreansvar over et barn, uafhængigt af barnets familiemæssige situation.

Artikel 2 indeholder en definition af, hvem der efter forslaget skal anses for at være ”Indehaver af forældreansvar”. Der kan herefter være tale om *de fysiske og juridiske personer, som har forældreansvar over et barn i kraft af en retsafgørelse eller gældende lovgivning*. I henhold til artikel 13, stk. 3, i Bruxelles II-forordningen omfatter betegnelsen "retsafgørelse" ikke blot retlige og administrative afgørelser, men også officielt bekræftede dokumenter og forlig, der er indgået for retten.

³ I den foreliggende danske oversættelse af forslaget, der oprindeligt er skrevet på engelsk, anvendes begrebet ”forældremyndighed”, som oversættelse af det engelske udtryk ”parental responsibility”. Dette begreb omfatter flere forhold end det engelske ”custody”, der i højere grad svarer til ”forældremyndighed” efter dansk ret. For at undgå misforståelser, anvendes begrebet ”forældreansvar” i det følgende, uanset at der i den danske oversættelse af forslaget alene tales om ”forældremyndighed”.

I Kommissionens forklarende rapport anføres det, at eventuelle problemer i forbindelse med fuldbyrdelsen af afgørelser om tildeling af forældreansvar til personer, som ikke er berettiget hertil i henhold til fuldbyrdelsesmedlemsstatens lovgivning, bør behandles i forbindelse med afskaffelsen af fuldbyrdelsesproceduren for samværsret.

Forordningsudkastet indeholder ikke nogen definition på "forældreansvar", bortset fra, at det i en betragtning anføres, at betegnelsen på den ene side omfatter samværsret, men på den anden side ikke omfatter underholdspligt, der er omhandlet i forordning (EF) nr. 44/2001. Herudover fastsætter Kommissionen i den forklarende rapport, at, at der vil opstå en vis konvergens gennem Domstolens retspraksis, eller det kan være nødvendigt at opstille en liste over foranstaltninger, der træffes i "civile sager", men som er for tæt knyttet til udøvelsen af offentlig myndighed til, at det er berettiget at medtage dem under forordningens anvendelsesområde (f.eks. foranstaltninger til anbringelse af et barn på en institution). Forslaget indeholder dog ikke nogen afgrænsning i den henseende.

2.3. Kapitel II – Kompetence

2.3.1. – Afdeling I

Bestemmelsen i art. 3 fastsætter den grundlæggende regel for, hvilken ret, der er kompetent i sager omfattet af konventionen. Efter bestemmelsen er det afgørende herefter, hvor barnet har *sit sædvanlige opholdssted*.

Artikel 4 fastslår, at kompetencen i nogen tid kan forblive hos den medlemsstat, hvor den seneste afgørelse er truffet, hvis barnet for nylig er flyttet til sit nye sædvanlige opholdssted. Tre betingelser skal være opfyldt, for at denne artikel kan finde anvendelse: a) barnet må ikke have boet i den medlemsstat, hvor det har sit nye sædvanlige opholdssted, i mere end seks måneder, b) en af indehaverne af forældreansvaret skal stadig være bosiddende i den medlemsstat, hvor den seneste afgørelse er truffet og c) denne person skal have afvist, at retten i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, udøver kompetence .

Artikel 5 indeholder særlige regler om kompetencen i sager om barnebortførelse og ulovlig tilbageholdelse af barnet.

Efter stk. 1 er det retlige udgangspunkt, at retterne udøver deres kompetence i overensstemmelse med Haagerkonventionen af 1980. Dette svarer til artikel 4 i Bruxelles II -forordningen. I stk. 4 defineres "ulovlig bortførelse eller tilbageholdelse" i vidt omfang som i Haagerkonventionen af 1980

Ifølge stk. 2 kan retterne på barnets nye sædvanlige opholdssted kun udøve kompetence, hvis alle indehavere af forældreansvar har accepteret situationen, eller hvis følgende betingelser er

opfyldt: 1) barnet har haft fast opholdssted i den pågældende anden medlemsstat i en periode af mindst et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted, 2) og der ikke er fremsat nogen begæring om barnets tilbagegivelse inden for den nævnte periode, 3) og barnet er faldet til i sine nye omgivelser.

Haagerkonventionen af 1980 om barnebortførelser er – som det er anført nedenfor i pkt. 3 - gennemført ved lov i dansk ret. Det følger af denne konvention, at der som udgangspunkt skal ske en øjeblikkelig tilbagegivelse af børn, der er ulovligt fjernet eller tilbageholdt. Der gælder dog et begrænset antal undtagelser, herunder hvis der er alvorlig risiko for, at tilbagegivelsen vil skade barnet fysisk eller psykisk eller på anden måde sætte det i en uacceptabel situation, jf. artikel 13, litra b. Tilbagegivelse kan endvidere bl.a. nægtes, hvis barnet modsætter sig dette, og barnet har en sådan alder og modenhed, at der bør tages hensyn til dets mening. Efter et barns bortførelse vil retten på det nye sædvanlige opholdssted således ikke udøve kompetence, medmindre der er truffet afgørelse om ikke at tilbagegive barnet, eller der ikke inden for en rimelig tid er indgivet en begæring om barnets tilbagegivelse.

Bestemmelsen i stk. 2 er på dette punkt en fravigelse af art. 12, stk. 2, i Haagerkonventionen af 1980, der bestemmer, at opholdslandet ikke er forpligtet til at beordre barnets tilbagegivelse, hvis der på tidspunktet for indgivelsen af anmodningen om tilbagegivelse er gået et år siden bortførelsen eller tilbageholdelsen og barnet er faldet til i sine nye omgivelser. Også forslaget til stk. 3 fraviger den gældende ordning. Efter stk. 3 skal retterne beordre barnets tilbagegivelse, når de ikke kan udøve kompetence i henhold til stk. 2. Opholdslandets domstole vil herefter alene kunne træffe beslutning om foreløbige retsmidler, de måtte anvende i henhold til artikel 9. Bestemmelsen overlapper på dette punkt endvidere til dels en bestemmelse i det ovennævnte franske initiativ, der som modvægt til den direkte eksigibilitet af afgørelser vedrørende samværsret opererer med en garanti for, at barnet vil vende tilbage efter sit ophold i udlandet.

Art. 6 åbner mulighed for, at indehaverne af forældreansvaret kan aftale, at sagen skal indbringes for retten i en medlemsstat, som barnet har en væsentlig tilknytning til. Den ret, sagen indbringes for, vil stadig have mulighed for at vurdere, om barnets tarv bedst varetages ved, at den udøver kompetence. Endvidere tillægger bestemmelsen kompetencen til den ret, der har truffet afgørelse om separation eller skilsmisse, hvis artikel 3, stk. 2, i Bruxelles II-forordningen finder anvendelse.

Efter *artikel 7* kan den medlemsstat, hvor barnet opholder sig udøve kompetence, hvis et barns sædvanlige opholdssted ikke kan fastslås. Dette gælder dog kun, hvis ingen ret i en medlemsstat kan udøve kompetence i henhold til artikel 3-6

Hvor ingen ret i en medlemsstat har kompetence i henhold til artikel 3-7 kan et medlemsland efter *artikel 8* alligevel være kompetent, hvis dette følger af landets nationale lovgivning. Der vil

formentlig i de fleste tilfælde være tale om børn, som har en betydelig forbindelse til, men ikke deres sædvanlige opholdssted i en medlemsstat. I Kommissionens forklarende rapport anføres det, at en afgørelse baseret på anden kompetence - som i Bruxelles II-forordningen - vil være undergivet samme ordning med hensyn til anerkendelse og fuldbyrdelse i alle andre medlemsstater.

Artikel 9 fastsætter, at retten i den medlemsstat, hvor barnet opholder sig er kompetent, hvis der foreligger et "hastetilfælde", til at træffe de nødvendige foreløbige foranstaltninger til beskyttelse af barnet. Foranstaltningerne ophører dog med at være gældende, hvis sagen ikke inden en måned indbringes for den ret, der efter de ovennævnte regler er kompetent til at påkende sagens realitet, dvs. som hovedregel retten i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted. De foreløbige foranstaltninger kan annulleres ved en afgørelse truffet af en sådan kompetent ret. Bestemmelsen må ses i nær sammenhæng med forslaget til art. 5 om kompetencen i sager om børnebortførelser m.v.

I *artikel 10* foretages der en sondring mellem afgørelser om tildeling af forældreansvar og afgørelser om udøvelsen heraf. Retten i den medlemsstat, hvor udøvelsen sker, tildeles efter artiklen kompetence til at fastlægge de nødvendige praktiske ordninger, i det omfang disse ikke er forudsat i den oprindelige afgørelse. Den ret, der er kompetent til at påkende sagens realitet, kan dog efter stk. 3 annullere sådanne praktiske arrangementer.

2.3.2. - Afdeling II

Efter *artikel 11 og 12* er det den ret, der træffer afgørelsen, der er ansvarlig for at undersøge om den har kompetence, om at sagsøgte har kunnet varetage sine interesser. Dette svarer til artikel 9 og 10 i Bruxelles II-forordningen.

Artikel 13 omhandler den situation, hvor retten i en anden medlemsstat vil være bedre egnet til at behandle sagen, end den ret, der er kompetent efter artikel 3 – 8. I sådanne sager kan der ske overførsel af en sag til den bedre egnede ret. Den nødvendige forbindelse til den medlemsstat, hvortil sagen kan overføres, fremstår ved, at barnet har haft sit tidligere sædvanlige opholdssted i den pågældende medlemsstat, eller at forældremyndighedsindehaveren har sit sædvanlige opholdssted i denne stat. Desuden må overførslen begæres af en indehaver af forældreansvaret. Overførsel kan derfor ikke foretages (alene) på rettens eget initiativ. Dertil kommer, at både den ret, der foreslår, og den ret, der godtager overførslen, skal anse, at barnets tarv bedst varetages på denne måde.

Artikel 14 omhandler spørgsmålet om litispændens, dvs. spørgsmålet om, hvem der skal have kompetencen, hvis en sag er anlagt ved flere domstole i forskellige medlemsstater, der efter reg-

lerne alle er kompetente. Det afgørende er herefter ved hvilken ret sagen blev anlagt først. Dette svarer til princippet i art. 11, stk. 1, i Bruxelles II-forordningen.

I *artikel 15* reguleres spørgsmålet om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser, der er omfattet af forordningen. Bestemmelsen fastsætter en ordning, der svarer til den, der er fastsat i Bruxelles II-forordningen. Det indebærer, at en afgørelse, der er truffet i én medlemsstat, for at kunne fuldbyrdes i en anden medlemsstat først skal erklæres eksigibel i denne anden medlemsstat. Den pågældende afgørelse skal således efter Bruxelles II-forordningen – og dermed også efter forslaget – både være eksigibel i det medlemsland, der har truffet afgørelsen og i det medlemsland, hvor den søges fuldbyrdet. Det indebærer i henhold til artikel 15 i Bruxelles II-forordningen, at afgørelser om forældremyndighed kan nægtes anerkendt, hvis:

1. en anerkendelse åbenbart vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den medlemsstat, som anmodningen om anerkendelse rettes til,
2. afgørelsen – bortset fra i hastetilfælde - er truffet uden, at barnet er blevet hørt
3. det indledende processkrift ikke er forskriftsmæssigt forkyndt eller meddelt en udebleven sagsøgt i så god tid, at denne har kunnet varetage sine interesser under sagen, medmindre det fastslås, at sagsøgte med sikkerhed har accepteret afgørelsen,
4. afgørelsen er truffet uden, at indehaveren af forældremyndigheden er blevet hørt
5. afgørelsen er uforenelig med en afgørelse om forældremyndighed, der efterfølgende er truffet i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, eller
6. afgørelsen er uforenelig med en afgørelse om forældremyndighed, der efterfølgende er truffet i en anden medlemsstat eller den ikke-medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, og denne senere afgørelse opfylder de nødvendige betingelser for at blive anerkendt i den medlemsstat, som anmodningen rettes til.

2.5. Kapitel IV – Samarbejde mellem centralmyndighederne

Efter art. 16-18 skal landene udpege mindst en central myndighed hver. Disse myndigheder skal have en generel informations- og koordineringsfunktion samt træffe foranstaltninger i visse tilfælde. For det første vil centralmyndighederne, som medlemmer af Det Europæiske Retlige Netværk⁴, opbygge et informationssystem og drøfte spørgsmål af fælles interesse og koordineringsmetoder. Centralmyndighederne skal efter forslaget for det andet spille en aktiv rolle for at sikre, at forældreansvaret rent faktisk udøves i specifikke tilfælde, med de begrænsninger af deres indsats, som den nationale lovgivning indebærer. Det omfatter også støtte til fuldbyrdelsen af afgørelser (herunder tilbagegivelse af barnet) samt fremme af mægling.

⁴ Rådets beslutning af 28. maj 2001 om oprettelse af et europæisk retligt netværk på det civil- og handelsretlige område, EFT L 174 af 27.6.2001, side 25.

2.6. Kapitel V – Generelle bestemmelser, overgangsbestemmelser og afsluttende bestemmelser

Artikel 19 fastslår at denne forordnings bestemmelser går forud for de tilsvarende bestemmelser i Bruxelles II-forordningen. Herudover indeholder kapitlet bl.a. bestemmelser om medlemsstater med flere lovgivninger, overgangsbestemmelser og regler om ikrafttræden.

3.2. Gennemgang af det belgiske formandskabs oplæg til debat om arbejdet i udvalget (JUSTCIV 145)

JUSTCIV 145 (FR) af 16. november 2001, 2. udgave, indeholder det belgiske formandskabs notat om oplæg til debat om arbejdet i udvalget.

Notatet indeholder 5 afsnit: En historisk gennemgang af baggrunden for arbejdet med Kommissionens forslag til forordning (I), en indledende gennemgang af de emner udvalget hidtil har arbejdet med (II), status for arbejdet (III), det fremtidige arbejde (IV) og konklusion (V).

I afsnit V anmoder det belgiske formandskab rådet om atter at bekræfte den fælles tilgangsvinkel, der har vist sig under udvalgets arbejde, således som dette er beskrevet i pkt. III, ligesom den politiske vilje til hurtigt at fortsætte om de spørgsmål, der er nævnt under pkt. IV. Formandskabets redegørelse for udvalgets hidtidige arbejde er imidlertid på flere punkter ikke retvisende, jf. pkt. 3.3.

Notatets pkt. II indeholder en indledning om udvalgets hidtidige arbejder. Herunder nævnes navnlig arbejdet om det franske initiativ om samværsret om ophævelse af kravet om eksekvaturprocedurer i forbindelse med afgørelser, samt om tilbagelevering af børn efter samværets udløb og efter bortførelse af børn.

I notatets pkt. III anføres bl.a., at der har vist sig at stor grad af enighed om følgende forhold:

- 1) Det er nødvendigt i den sidste fase af forhandlingerne at fusionere de eksisterende dokumenter om forældreansvar (Bruxelles II-forordningen, det franske initiativ og Kommissionens forordningsforslag) til ét dokument (præmis 24)
- 2) Der synes at have vist sig en fælles tilgang på visse væsentlige punkter i spørgsmålet om tilbagegivelse af børn (præmis 29-30), herunder:
 - a. at der har vist sig en stor enighed om princippet om, at en kommende forordning bør indeholde de nødvendige regler til at garantere, at domstolene i det land, hvor

- barnet har sit sædvanlige opholdssted, som var kompetente inden bortførelsen af barnet, skal vedblive at være kompetent, efter en bortførelse,
- b. at der er enighed om, at de nævnte domstole skal kunne træffe en afgørelse, som går forud for en eventuel afgørelse om ikke-tilbagegivelse af barnet og
 - c. at disse regler, skal sikre, at "det sidste ord" vender tilbage til myndighederne i det land, hvorfra barnet er blevet taget. Dette skal have en præventiv effekt over for internationale børnebortførelser.
- 3) Der bør være et styrket samarbejde mellem myndighederne i de berørte medlemsstater, og disse skal have kendskab til alle sagens oplysninger for at de kan tage de nødvendige beslutninger til barnets bedste (præmis 31).

I afsnit IV – det fremtidige arbejde – anføres, at følgende problemstillinger, der endnu ikke er modne til forelæggelse, bør uddybes nærmere med henblik på at fastsætte de nødvendige garantier til at sikre, at barnet gives hurtigst muligt tilbage til dets sædvanlige opholdssted:

- 1) Bør man – ud over ophævelse af eksekvaturkravet ved samværsafgørelser - også ophæve eksekvaturkravet ved afgørelser om tilbagegivelse af børn? Det anføres, at dette spørgsmål er forbundet med problemet med den korrekte fuldbyrdelse af sådanne afgørelser.
- 2) Bør der – som foreslået af Kommissionen – etableres en pligt for den, der f.eks. har bortført barnet til at anlægge sag i den stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted inden bortførelsen m.v. - eller bør det derimod overlades til den forælder, der er "offer" for bortførelsen at få bekræftet en afgørelse, som er til fordel for den pågældende?

3.3. Bemærkninger til formandskabets oplæg til konklusion

Overordnet giver anmodningen om bekræftelse af fortsat støtte til arbejdet på dette område ikke anledning til bemærkninger.

Som nævnt under pkt. 3.2. er det belgiske formandskabs gennemgang af forhandlingssituationen på flere punkter ikke retvisende.

Det anførte under pkt. III i formandskabets notat giver således navnlig anledning til følgende bemærkninger:

- 1) Som nævnt har udgangspunktet for forhandlingerne i gennem længere tid været, at de nordlige lande (på nær Holland) finder, at den bedste løsning er, at forslaget ikke bør indeholde regler om tilbagelevering af børn. Som nævnt har Tyskland dog fremlagt et *non-paper*, der indeholder sådanne regler. De punkter, som Belgien beskriver, at der er enighed om, hviler i væsentlig grad på dette forslag, der alene har været genstand for forelø-

bige drøftelser ét møde. Det er således for tidligt på nuværende tidspunkt på baggrund af dette oplæg at fastslå en enighed på dette og de andre punkter,

- 2) Det tyske forslag fører i modsætning til det af formandskabet antydede ikke i alle tilfælde til, at det er landet, hvor barnet *havde* sit sædvanlige opholdssted inden en bortførelse, der forbliver kompetente. Dette skyldes navnlig, at barnets sædvanlige opholdssted kan skifte med tiden, således at det nye lands myndigheder bliver kompetente, og at en sådan kompetence kun kan udøves i forbindelse med afgørelser om forældremyndighed (custody). Den beskrevne enighed er dermed væsentligt mere omfattende, end der efter dansk opfattelse er grundlag for.

I notatets pkt. IV forudsættes i et vist omfang en række af de konklusioner, der anføres under pkt. III. Som nævnt er disse ikke dækkende for forhandlingerne i gruppen.

Derudover synes det forudsat, at udvalget skal overveje ændringer i de nationale fuldbyrdelsesregler. Dette har ikke hidtil været arbejdsgruppens opgave, idet konklusionen fra Tampere-mødet i 1999 alene anfører, at de mellemliggende (eksekvatur-)procedurer, der i dag kræves for anerkendelse af afgørelser, bør afskaffes på visse områder. Betydningen heraf har dog været drøftet adskillige gange i gruppen, idet de lande, der ikke har overladt fuldbyrdelsesopgaven til domstolene, og som dermed ikke i deres nationale lovgivning har en adgang for domstolene til – i særlige tilfælde - at nægte fuldbyrdelse af retskraftige domme, har rejst spørgsmål om, hvorvidt sådanne regler vil kunne opretholdes. Bl.a. fra dansk side er det i den forbindelse flere gange gjort gældende, at arbejdsgruppen ikke skal overveje regler om ændring af de nationale fuldbyrdelsesregler, og at forslaget derfor ikke er til hinder for opretholdelsen heraf.

For at undgå fremtidige problemstillinger på dette pkt., bør det derfor anføres, at udvalget ikke skal overveje ændringer af de nationale fuldbyrdelsesregler.

Endelig bør en vedtagelse af konklusionen ikke medføre, at arbejdsgruppens arbejde fastlåses til udelukkende at vedrøre behandlingen af spørgsmålet om børnebortførelser. Det bør derfor anføres, at arbejdsgruppens arbejde ikke kun bør dreje sig om disse spørgsmål.

Koordination af holdningen til forhandlingerne.

I lyset af den klare opdeling af landene i 2 grupper, har der forud for nogle af møderne i efteråret 2001 været afholdt et særligt formøde mellem delegationerne for de 8 (nordlige) medlemslande med henblik på at undersøge mulighederne for at koordinere holdningerne indbyrdes på dette punkt.

Navnlig i lyset af, at manglende koordinering, kan føre til, at de 7 (sydlige) lande i sig selv kan udgøre et flertal, hvis de 8 lande deler sig, bør muligheden for koordinering af holdningerne undersøges nærmere.

Tyskland har pr. e-mail den 16. november 2001 opfordret til en lignende koordinering af holdningerne forud for møderne i COREPER og Rådet. Det er heri foreløbigt anført, at Tyskland finder, at der er en række – ikke nærmere specificerede – punkter, som man ikke kan acceptere.

4. Europaparlamentet

Udkastet til forordning er forelagt for Europaparlamentet, der endnu ikke har afgivet udtalelse.

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos Foreningen Aktive Fædre, Familieretsadvokaternes Forening, Børnerådet, Børn og Samvær, Foreningen FAR til støtte for børn og forældre, Arbejderbevægelsens Børnemiljøråd, Advokatrådet, Ministeren for Ligestilling, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Foreningen MOR, Mødrehjælpen af 1983, Dansk Kvindesamfund, Landsorganisationen Børns Vilkår, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Ålborg, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark, Nævnet for Etnisk Ligestilling, Foreningen af Statsamtmand og Foreningen af Statsamtsjurister.

Børnerådet anser forordningens overordnede formål som værende til barnets bedste og i overensstemmelse med hensigten i FN's børnekonvention, idet forordningen vil øge barnets retssikkerhed og virke stabiliserende på barnets liv ved at nedsætte antallet af sager vedrørende forældremyndigheden til det enkelte barn. Rådet finder særligt, at forslaget til art. 5 og 9 stemmer overens med Børnekonventionens art. 11 og art. 3, stk. 2. Det bør dog i art. 9 overvejes, om det er muligt at forkorte fristen til f.eks. 14 dage. Børnerådet savner dog bl.a. generelt en klarere børnesynsvinkel i forordningen som helhed. Endvidere peges bl.a. på, at pligten til at høre barnet efter Børnekonventionens art. 12 bør præciseres, og de midler, myndighederne kan tage i brug, hvis barnet modsætter sig udlevering, bør præciseres.

Børns Vilkår finder bl.a., at forordningens formål er i overensstemmelse med artikel 9, stk. 3, i Børnekonventionen, men fremhæver, at hensynet til barnets tarv bør inddrages i dette formål. Generelt mener Børns Vilkår, at forordningen er et eksempel på, at man identificerer barnets

rettigheder med forældrenes rettigheder, hvilket anses for at være i strid med grundprincippet i FN's børnekonvention. Der kan ikke vedtages europæiske regler på området uden behandling af spørgsmålet om bl.a. magtanvendelse over for børn ved udlevering.

Advokatrådet finder det hensigtsmæssigt, at Danmark, hvis forordningen vedtages, bør søge at indgå en parallelaftale med Fællesskabet. Forordningen bør indeholde regler om kompetence til at prøve modkrav. Herudover findes det uheldigt, at art. 19 medfører, at sager omfattet af Bruxelles II-forordningen "deporteres" over i forslaget. Der peges endvidere på en række retstekniske forhold, herunder bl.a. om forholdet til Bruxelles II-forordningen.

Det Danske Center for Menneskerettigheder finder navnlig ikke, at forslaget som sådant giver anledning til menneskeretlige problemer, men at det tværtimod kan have retssikkerhedsmæssige fordele, at kompetencekonflikter undgås.

Dommerfuldmægtigforeningen kan tiltræde forslaget, hvor det bemærkes, at reglerne kommer til at være ens for ægtebørn og børn født uden for ægteskab. Foreningen finder, at Danmark bl.a. bør søge at indgå en parallelaftale om den foreliggende forordning.

Ministeren for ligestilling, Ligestillingsafdelingen, finder i lyset af den brede definition af forældreansvar i forordningens art. 2, at det er vanskeligt at udtale sig om forslagets ligestillingsmæssige konsekvenser. Såfremt bedsteforældre eller andre familiemedlemmer omfattes, vil man kunne forestille sig, at det vil komplicere sagerne. Den anvendte definition findes derfor betænkelig, og det anbefales, at der udarbejdes et mere afgrænset og veldefineret begreb.

Dansk Kvindesamfund, præsidenterne for Østre Landsret, Vestre Landsret, Københavns Byret, Retten i Ålborg, Retten i Odense, Retten i Århus, og Retten i Roskilde, Den Danske Dommerforening, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark, Nævnet for Etnisk Ligestilling og Foreningen af Statsamtmand har meddelt, at de ikke har bemærkninger til forslaget.

6. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget vedrørende politimæssigt og retligt samarbejde.

7. Subsidiaritetsprincippet

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Som anført under pkt. 1 er forslaget omfattet af det danske forbehold for retlige og indre anliggender. Danmark deltager således ikke i en kommende vedtagelse af forordningen, der ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Konklusionerne i det belgiske formandskabs debatoplæg indebærer ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

9. Tidligere forelæggelser.

Forordningen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Folketingets Retsudvalg. Udkastet til forordning tillige med et grundnotat herom vil blive sendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering.

Vedrørende: Opfølgning af konklusionerne fra det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 samt fra det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001.

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

På baggrund af terrorangrebene i USA den 11. september 2001 blev der afholdt et ekstraordinært rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 og et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001 med henblik på at drøfte mulighederne for at styrke bekæmpelsen af terrorisme. Rådet og Det Europæiske Råd vedtog i forbindelse hermed en række konklusioner vedrørende initiativer som led i en styrkelse af indsatsen på området.

På den fælles samling i Rådet (økonomi og finans/retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. oktober 2001 blev Rådet orienteret om status for gennemførelsen af konklusionerne fra det ekstraordinære rådsmøde den 20. september 2001 samt det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001.

Det forventes, at Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 vil blive orienteret om status for gennemførelsen af konklusionerne fra det ekstraordinære rådsmøde den 20. september 2001 samt det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001.

2. Indhold.

Konklusionerne fra det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 samt det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001 omfatter ti hovedområder for en styrket indsats vedrørende bekæmpelse af terrorisme:

For det første er der behov for fælles regler, der sikrer, at terrorisme straffes effektivt i alle EU-landene. Kommissionen har i den forbindelse fremlagt et forslag til en rammeafgørelse om bekæmpelse af terrorisme (KOM(2001) 521 endelig).

For det andet er der behov for en effektiv efterforskning og retsforfølgning af terrorister. Faste kontaktpunkter hos EU-landenes politimyndigheder vil kunne lette samarbejdet, og det bør sikres, at de retshåndhævende myndigheder som led i efterforskningen af terrorisme har praktisk

mulighed for at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden, når de retlige betingelser er opfyldt.

EU-udleveringskonventionerne bør ratificeres og gennemføres i alle EU-lande inden årets udgang, og Kommissionen har fremsat et forslag på udleveringsområdet, som vil kunne danne grundlag for gennemførelsen af forenklede udleveringsprocedurer i forbindelse med terrorisme (KOM(2001) 522 endelig).

For det trejde skal der være mulighed for at gribe ind over for finansieringen af terrorisme. FN-konventionen på dette område bør gennemføres af EU-landene hurtigst muligt, og der skal udarbejdes regler, som på tværs af landegrænser sikrer en hurtigt gennemførelse af retsafgørelser om ransagning, beslaglæggelse og konfiskation. Samarbejdet på dette område vil blive udvidet til tillige at omfatte bekæmpelse af hvidvaskning af penge i forbindelse med terrorisme.

For det fjerde lægges der op til et styrket samarbejde mellem EU-landene som led i indsatsen mod terroristers brug af våben og sprængstoffer. På dette område er der behov for effektive regler, sikkerhedsforanstaltninger og efterforskningsmetoder.

For det femte skal samarbejdet mellem de politimæssige efterretningstjenester styrkes. Fælles retningslinier skal sikre, at der hurtigt og efter standardiserede principper udveksles oplysninger af betydning for bekæmpelsen af terrorisme.

Der bør tages skridt til at styrke det praktiske samarbejde mellem efterretningstjenesterne. Samtidig bør man i fællesskab evaluere efterretningstjenesternes indsats på området. Udarbejdelsen af åbne rapporter om terrorismesituationen vil i øvrigt kunne tjene til at øge offentlighedens bevidsthed om fænomenet.

For det sjette vil den operative indsats mod terrorisme blive styrket. Europol vil etablere en særlig enhed, som vil skulle indsamle oplysninger og analysere terrorismesituationen. Europol vil ligeledes sikre, at myndighederne i EU-landene løbende har overblik over særlig sagkundskab på terrorismeområdet, så der er mulighed for at trække på ekspertise i andre EU-lande.

Desuden vil den midlertidige Eurojust-enhed ligeledes iværksætte en konkret og målrettet indsats med henblik på at styrke samarbejdet mellem de nationale anklagemyndigheder om retsforfølgningen af terrorister.

Herudover vil der blive taget skridt til at etablere fælles efterforskningshold mellem EU-landene med henblik på efterforskningen og retsforfølgningen af terrorisme.

For det syvende skal der sikres en effektiv personkontrol og udlændingepolitik, som led i forebyggelsen og bekæmpelsen af terrorisme. I tilknytning hertil må de fornødne sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med udstedelsen af f.eks. pas og visa sikres. Schengen-konventionen og Schengen-informationssystemet bør udnyttes fuldt ud. De europæiske politichefer vil i den forbindelse få til opgave at se nærmere på, om kontrollen ved de ydre grænser kan styrkes, og der vil blive taget initiativ til at udbygge udvekslingen af oplysninger mellem EU-landene om udstedelse af visa og opholdstilladelser.

For det ottende skal samarbejdet mellem EU-landene om civilbeskyttelse styrkes. Målet er at sikre en effektiv koordination mellem EU-landene og i fællesskab at se nærmere på civilbeskyttelsen ved terroristangreb.

For det niende skal kandidatlandene i videst muligt omfang inddrages i det styrkede samarbejde med henblik på bekæmpelse af terrorisme.

Endelig skal der for det tiende etableres et effektivt samarbejde mellem EU-landene og USA om gennemførelsen af en styrket indsats mod terrorisme.

USA skal inddrages i det praktiske arbejde, som vil blive videreført af de europæiske politichefer, og en samarbejdsaftale mellem Europol og USA vil hurtigst muligt blive bragt på plads. Indtil da vil Europol-konventionens muligheder for et midlertidigt samarbejde blive anvendt i videst muligt omfang, og i samarbejde med de amerikanske myndigheder vil der endvidere blive taget initiativ til at udarbejde en fælles kriminalitetsanalyse og trusselvurdering på terrorismeområdet.

På det strafferetlige område vil mulighederne for at indgå en samarbejdsaftale mellem USA og EU blive undersøgt. Samarbejdsaftalen vil i givet fald skulle sikre, at der etableres et effektivt samarbejde om retsforfølgningen af terrorister.

Endelig vil også den midlertidige Eurojust-enhed etablere et samarbejde med den amerikanske anklagemyndighed, og der vil på ekspertniveau blive gennemført konsultationer med USA om immigrations- og grænsekontrolspørgsmål.

Det belgiske formandskab har som led i opfølgningen af det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 og det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001 udarbejdet en oversigt over de foranstaltninger mod terrorisme, der skal iværksættes med henblik på at gennemføre Rådets og Det Europæiske Råds konklusioner.

For så vidt angår foranstaltninger inden for rammerne af det politimæssige og strafferetlige samarbejde har det belgiske formandskab navnlig peget på følgende initiativer:

Retlige tiltag:

1. Forslag til rammeafgørelse om den europæiske arrestordre.
2. Forslag til rammeafgørelse om bekæmpelse af terrorisme.
3. Forslag til rammeafgørelse om gennemførelse i Den Europæiske Union af kendelser om indefrysning af aktiver eller bevismidler.
4. Forslag med henblik på at sikre de retshåndhævende myndigheders adgang til oplysninger om elektronisk data-trafik.
5. Ratifikation af EU-retshjælpskonventionen af 29. maj 2000.
6. Forslag til tillægsprotokol til EU-retshjælpskonventionen, navnlig for så vidt angår bekæmpelse af organiseret kriminalitet, hvidvaskning af udbytte fra strafbart forhold og økonomisk kriminalitet.
7. Ratifikation af EU-konventionen af 10. marts 1995 om en forenklet udleveringsprocedure.
8. Ratifikation af EU-udleveringskonventionen af 27. september 1996.
9. Ratifikation af FN-konventionen af 9. december 1999 om bekæmpelse af terrorisme.
10. Igangsættelse af en evaluering af EU-landenes lovgivning m.v. vedrørende bekæmpelse af terrorisme.

Operationelle tiltag:

1. Udarbejdelse af en liste over terrororganisationer.
2. Videregivelse af oplysninger vedrørende terrorisme til Europol med henblik på systematisk kriminalitetsanalyse og trusselvurdering.
3. Tættere samarbejde mellem EU-landenes myndigheder med ansvar for bekæmpelse af terrorisme.
4. Etablering af en specialenhed under Europol vedrørende terrorisme.
5. Etablering af fælles efterforskningshold.
6. Udarbejdelse af en åben rapport om terrorismesituationen i EU.
7. Tættere samarbejde mellem Europol, den midlertidige Eurojust-enhed og Task Forcen af Europæiske Politichefer.
8. Undersøgelser af mulighederne for at udvide adgangen til Schengen-informationssystemet (SIS).

Tiltag vedrørende samarbejde med USA

1. Fælles evaluering af terrorismens omfang.

2. Fælles tiltag over for lande, hvis finansielle systemer mistænkes for at fremme transaktioner, som finansiering af terrorisme.
3. Tættere samarbejde i forbindelse med bekæmpelse af terrorisme.
4. Drøftelser om indgåelse af en aftale vedrørende gensidig retshjælp i straffesager.
5. Samarbejde mellem den midlertidige Eurojust-enhed, Europol og de amerikanske myndigheder med ansvar for bekæmpelse af terrorisme.

3. Europa-Parlamentet.

Sagen har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Subsidiaritetsprincippet ses ikke at være relevant i sagen.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser, og sagens ses i øvrigt ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Udkast til rådskonklusioner blev forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for det ekstraordinære rådsmøde den 20. september 2001. Et aktuelt notat om sagen blev oversendt den 18. september 2001. Rådskonklusionerne blev efterfølgende oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 21. september 2001.

Endvidere blev Folketingets Europaudvalg den 21. september 2001 orienteret om det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd samme dag. Folketingets Europaudvalg modtog efterfølgende

den 25. september 2001 en mundtligt redegørelse for det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd, ligesom konklusionerne fra mødet er oversendt til udvalget.

Sagen har herudover været forelagt til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. oktober 2001. Et aktuelt notat om sagen blev oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg henholdsvis den 2. november 2001 og den 5. november 2001.

Vedrørende: Handlingsplan for samarbejdet mellem EU og Ukraine vedrørende retlige og indre anliggender.

Nyt notat.

1. Baggrund.

De Europæiske Fællesskaber og de daværende 12 medlemsstater underskrev den 14. juni 1994 en partnerskabs- og samarbejdsaftale med Ukraine. Efter optagelsen af Østrig, Finland og Sverige blev der den 10. april 1997 indgået en tillægsprotokol med Ukraine med henblik på at udvide partnerskabs- og samarbejdsaftalen til også at omfatte de tre nye medlemsstater.

Partnerskabs- og samarbejdsaftalen med Ukraine trådte i kraft den 1. marts 1998.

Det fremgår af henstilling nr. 4 i den handlingsplan til bekæmpelse af organiseret kriminalitet, som Det Europæiske Råd godkendte på sit møde i Amsterdam den 16. – 17. juni 1997, at EU's forbindelser med Ukraine bør udvikles.

På Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. – 16. oktober 1999 understregede stats- og regeringscheferne, at alle de beføjelser og instrumenter, som EU råder over, navnlig vedrørende forbindelserne udadtil, må udnyttes på en integreret og konsekvent måde som led i bestræbelserne på at etablere et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed.

På Det Europæiske Råds møde i Helsinki den 10. – 11. december 1999 godkendte stats- og regeringscheferne en strategi for samarbejdet med Ukraine.

I den rapport om EU's prioriteter og politiske mål for forbindelserne udadtil på området retlige og indre anliggender, der blev godkendt på Det Europæiske Råds møde i Feira den 19. – 20. juni 2000, fremhæves samarbejdet med Ukraine som et af de prioriterede indsatsområder.

I efteråret 2000 blev der indledt forhandlinger med Ukraine om en handlingsplan for samarbejdet vedrørende området retlige og indre anliggender.

Det forventes, at udkastet til handlingsplan vil blive fremlagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. - 7. december 2001 med henblik på godkendelse.

Handlingsplanen har karakter af en ramme for det videre samarbejde mellem EU, EU's medlemsstater og Ukraine og skal følges op af konkrete initiativer med henblik på den konkrete udmøntning.

2. Indhold.

Formålet med handlingsplanen er at udvikle det eksisterende partnerskab og det praktiske samarbejde mellem EU, EU's medlemsstater og Ukraine vedrørende retlige og indre anliggender, herunder navnlig vedrørende bekæmpelse af terrorisme, organiseret kriminalitet, korruption, hvidvaskning af penge, menneskehandel samt ulovlig handel med narkotika, stjålne køretøjer, højtbeskattede varer og nukleart materiale.

Formålet er endvidere at forbedre Ukraines håndtering af indvandringsspørgsmålene, at styrke bekæmpelsen af den ulovlige indvandring samt at forbedre håndteringen af asyl- og flygtningespørgsmål, herunder grænseproblematikken og tilbagetagelses- og visumpolitikken.

I handlingsplanen udstikkes de nærmere retningslinjer for samarbejdet vedrørende bl.a. asyl, immigration og grænsekontrol samt visa og bekæmpelse af organiseret kriminalitet.

Handlingsplanen lægger bl.a. op til

- tilnærmelse af Ukraines asyl- og udlændingelovgivning til relevante EU-regler på området samt gennemførelse i ukrainsk lovgivning af FN's flygtningekonvention fra 1951 og den tilknyttede protokol fra 1967 vedrørende flygtningestatus;
- styrkelse af en integrationspolitik, der tager sigte på at fremme ikke-diskrimination og på at udvikle midler mod racisme og fremmedhad;
- ekspertbistand til Ukraine i forbindelse med lovgivningen på asyl- og immigrationsområdet og etablering af en statslig immigrationsmyndighed;
- undersøgelse af, i hvilket omfang ulovlig indvandring i EU-landene finder sted via Ukraine;
- styrkelse af samarbejdet om tilbagetagelse af egne statsborgere, statsløse og tredjelandstatsborgere med henblik på at indgå en tilbagetagelseaftale mellem Ukraine og Det Europæiske Fællesskab;
- støtte til effektiviseringen af Ukraines grænsekontrol;
- styrkelse af det eksisterende samarbejde vedrørende grænsekontrol mellem Ukraine, EU, kandidatlandene samt andre relevante tredjelande;

- støtte til Ukraines indsats med henblik på udstedelse af sikre rejsedokumenter, der lever op til internationale standarder;
- ratifikation af relevante internationale instrumenter vedrørende bekæmpelse af organiseret kriminalitet og korruption samt internationale instrumenter vedrørende beskyttelse af menneskerettighederne;
- støtte til Ukraine med henblik på bekæmpelse af hvidvaskning af penge, herunder navnlig i forbindelse med etablering af en finansiel efterretningsenhed i Ukraine;
- støtte til Ukraine med henblik på bekæmpelse af ulovlig handel med narkotika, stjålne køretøjer, skydevåden, nukleart materiale samt højtbeskattede varer;
- støtte til Ukraine med henblik på bekæmpelse af menneskehandel og menneskesmugling, herunder i forbindelse med iværksættelse af forebyggende foranstaltninger;
- udvikling af samarbejdet mellem EU og Ukraine for så vidt angår bekæmpelse af den internationale terrorisme, herunder navnlig med henblik på at sikre gennemførelsen af FN's Sikkerhedsråds resolution 1373/01 af 28. september 2001 og med henblik på at fremme forhandlingerne om et FN-instrument vedrørende bekæmpelse af terrorisme;
- gennemførelse i ukrainsk lovgivning af relevante internationale instrumenter vedrørende det retlige samarbejde, herunder Europarådets udleveringskonvention fra 1957 og retshjælpskonvention fra 1959 med tilhørende protokoller;
- etablering af et netværk af kontaktpunkter for hurtig udveksling af relevant information i tilknytning til det retlige samarbejde;
- styrkelse af brugen af forbindelsesofficerer;
- udbredelse af kendskabet til relevante EU-regler vedrørende det politimæssige og strafferetlige samarbejde;

I tilknytning til handlingsplanen forventes Kommissionen at udarbejde en resultattavle med forslag til konkrete initiativer, der skal iværksættes med henblik på at gennemføre handlingsplanen.

I det omfang, der som led i den konkrete udmøntning af handlingsplanen måtte blive tale om at iværksætte foranstaltninger i henhold til afsnit IV i Traktaten om Det Europæiske Fællesskab, vil Danmarks særlige stilling på dette område blive respekteret.

3. Europa-Parlamentet.

Udkastet til handlingsplan har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet.

4. Høring.

Der har ikke været foretaget høring i sagen.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Udkastet til handlingsplan ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Handlingsplanen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Udkastet til handlingsplan har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg eller Retsudvalg.

Vedrørende: Forslag til Rådets forordning* og afgørelse om udviklingen af den anden generation af Schengen-informationssystemet (SIS II).

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

Som led i Schengen-samarbejdet er der oprettet et fælles informationssystem (Schengen-informationssystemet), der ved hjælp af elektronisk søgning giver de myndigheder, der er udpeget af Schengen-landene, adgang til indberetning om personer og genstande til brug for grænsekontrollen og for anden politi- og toldkontrol i de enkelte lande samt for administrationen af udlændingelovgivningen. Schengen-informationssystemet består af en national del i hvert medlemsland (N.SIS) og en central teknisk støttefunktion (C.SIS), som er beliggende i Strasbourg.

Bestemmelserne vedrørende Schengen-informationssystemet (SIS) findes i Schengenkonventionens afsnit IV (artikel 92-119).

De nærmere bestemmelser om indberetning i SIS er fastsat i artikel 95-100. Det drejer sig om indberetning af personer, der ønskes udleveret (artikel 95), af uønskede udlændinge, der nægtes indrejse (artikel 96), af forsvundne personer eller personer, der af hensyn til deres egen sikkerhed m.v. midlertidigt bør tages i varetægt (artikel 97), af vidner eller andre personer, der er indstævnet for en domstol, eller som skal have forkyndt en strafferetlig dom eller tilsigelse til afsoning af frihedsstraf (artikel 98), af personer og genstande med henblik på diskret overvågning eller målrettet kontrol (artikel 99) og af genstande, der eftersøges med henblik på beslaglæggelse, eller som er bevismidler i en straffesag (artikel 100).

Ved Amsterdam-traktatens ikrafttræden den 1. maj 1999 blev Schengen-reglerne integreret i Den Europæiske Union. I den forbindelse blev der ikke taget stilling til retsgrundlaget for Schengenkonventionens bestemmelser vedrørende Schengen-informationssystemet. Disse bestemmelser betragtes derfor som retsakter baseret på afsnit VI i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU), jf. artikel 2, stk. 1, 2. afsnit, sidste punktum, i protokollen om integrationen af Schengen-reglerne i Den Europæiske Union (Schengen-protokollen), der ved Amsterdam-traktaten er knyttet som bilag til TEU og Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (TEF).

De nærmere regler for anlæg og drift af C.SIS er fastsat i en finansforordning vedtaget af Schengen-Eksekutivkomitéen den 14. december 1993. I forbindelse med Amsterdam-traktatens ikraft-

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

træden er der ikke taget stilling til retsgrundlaget for finansforordningen, som derfor betragtes som en retsakt baseret på afsnit VI i TEU, jf. artikel 2, stk. 1, 2. afsnit, sidste punktum, i Schengen-protokollen.

Efter finansforordningen er Frankrig ansvarlig for anlæg og drift af C.SIS. Det følger endvidere af finansforordningen, at Rådet (Schengen-landene) fastlægger budgettet for C.SIS, og at Frankrig afholder de løbende anlægs- og driftsudgifter, som efterfølgende dækkes af Schengen-landene i fællesskab. Dette sker i henhold til en fordelingsnøgle, der fastlægges hvert år på grundlag af den andel, som de enkelte landes momsindtægter udgør af De Europæiske Fællesskabers samlede momsindtægter i det foregående regnskabsår, jf. Schengen-konventionens artikel 119, stk. 1.

Det eksisterende Schengen-informationssystem (SIS) er dimensioneret til maksimalt at indeholde oplysninger for så vidt angår 18 lande (de 15 deltagende Schengen-lande samt yderligere tre lande) og giver således ikke mulighed for at medtage oplysninger fra yderligere lande i forbindelse med udvidelsen af Den Europæiske Union.

Etableringen af et ændret og udvidet Schengen-informationssystem (SIS II) med mulighed for tilslutning af yderligere lande er på denne baggrund en forudsætning for, at kandidatlandene til sin tid vil kunne deltage i Schengen-samarbejdet. Etableringen af SIS II vil endvidere give mulighed for at gennemføre forbedringer inden for en række områder for så vidt angår anvendelsen af Schengen-informationssystemet. De relevante arbejdsgrupper i Rådets regi har derfor påbegyndt de indledende overvejelser vedrørende udviklingen og etableringen af SIS II.

På denne baggrund er der nu fremsat to forslag om finansieringen af udviklingen af den anden generation af Schengen-informationssystemet (SIS II). Der er dels tale om et forslag til en rådsforordning med hjemmel i TEF afsnit IV og dels et forslag til en rådsafgørelse med hjemmel i TEU afsnit VI.

I forbindelse med Amsterdam-traktaten blev Schengen-samarbejdet integreret i Den Europæiske Union. Ved den lejlighed blev der imidlertid ikke fastsat et retsgrundlag i TEU eller TEF for reglerne om SIS.

Det følger imidlertid af artikel 5 i Schengen-protokollen, der ved Amsterdam-traktaten er knyttet som bilag til TEF og TEU, at forslag og initiativer til udbygning af Schengen-reglerne er underlagt de relevante traktatbestemmelser. Dette gælder, selvom Rådet ikke har fastsat retsgrundlaget for de Schengen-regler, der udbygges.

Den samtidige fremsættelse af såvel et forslag til forordning i medfør af TEF afsnit IV som et forslag til rådsafgørelse i medfør af afsnit VI i TEU skal ses i sammenhæng med, at SIS har betydning dels for det fællesskabsretlige samarbejde om visum, asyl, indvandring m.v. (TEF afsnit IV), dels for det mellemstatslige samarbejde på det politimæssige og strafferetlige område (TEU afsnit VI).

Ifølge artikel 1 i Protokollen om Danmarks Stilling deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i TEF, og ifølge protokollens artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til dette afsnit, bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

I det omfang Rådet har truffet afgørelse om et forslag om eller initiativ til udbygning af Schengen-reglerne efter bestemmelserne i afsnit IV i TEF, træffer Danmark i henhold til artikel 5 i Protokollen om Danmarks Stilling inden seks måneder afgørelse om, hvorvidt det vil gennemføre denne afgørelse i sin nationale lovgivning. Hvis Danmark beslutter sig herfor, vil afgørelsen skabe en folkeretlig forpligtelse mellem Danmark og de øvrige medlemsstater.

Forslagene om udviklingen af den anden generation af Schengen-informationssystemet (SIS II) forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) og mødet i Det Blandede Udvalg på ministerniveau med deltagelse af Norge og Island den 6.- 7. december 2001 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold.

2.1. Initiativet fra Belgien og Sverige med henblik på vedtagelse af Rådets forordning om udviklingen af den anden generation af Schengen-informationssystemet (SIS II)

Forslaget til rådsforordning om udviklingen af SIS II er fremsat med hjemmel i TEF, særlig artikel 66.

I artikel 1 fastsættes det, at det nuværende informationssystem (SIS) skal afløses af et nyt system (benævnt SIS II), som giver mulighed for at integrere nye medlemsstater.

Schengen-informationssystemet skal fortsat være ét samlet og integreret system, og ifølge artikel 2 er det Kommissionen, som skal forestå udviklingen af SIS II. Dette skal ske efter procedureerne i forordningen.

Efter artikel 3 og artikel 4 skal de foranstaltninger, som er nødvendige for udviklingen af SIS II, træffes efter enten forvaltningsproceduren eller forskriftsproceduren i Rådets afgørelse af 28.

juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen (1999/468/EF, EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23). Spørgsmål, der vedrører systemets arkitektur, herunder udviklingen af systemets kommunikationsnetværk (interface), tekniske aspekter, der har relevans for beskyttelse af personoplysninger, eller som har betydelige finansielle eller tekniske konsekvenser for medlemslandene, samt sikkerhedsmæssige aspekter, skal behandles efter forskriftsproceduren. Alle andre aspekter skal behandles efter forvaltningsproceduren.

Artikel 5 fastlægger de nærmere procedureregler for de udvalg, der skal nedsættes som følge af henholdsvis reglerne om forvaltningsproceduren eller forskriftsproceduren.

Ifølge artikel 6 har Kommissionen pligt til hvert halve år at forelægge Rådet og *Europa-Parlamentet* en situationsrapport om udviklingen af SIS II.

Rådsforordningen træder i henhold til artikel 7 i kraft dagen efter offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende og udløber den 31. december 2006.

Som nævnt ovenfor deltager Danmark ikke i vedtagelsen af forslaget til Rådets forordning, jf. Protokollen om Danmarks Stilling.

Da forslaget til Rådets forordning imidlertid anses for at være en udbygning af Schengen-reglerne, følger det af protokollens artikel 5, at Danmark inden seks måneder efter vedtagelsen skal afgøre, om man vil gennemføre afgørelsen i sin nationale lovgivning.

Under forhandlingerne af forslagene er der opnået enighed om en fælles erklæring fra Rådet og Kommissionen i tilknytning til begge forslag. I erklæringen opregnes på ikke-udtømmende vis de anliggender, der fortsat anses for at henhøre under Rådets kompetence, og de udøvende beføjelser, der tilkommer Kommissionen.

2.2. Initiativet fra Belgien og Sverige med henblik på vedtagelse af Rådets afgørelse om udviklingen af den anden generation af Schengen-informationssystemet (SIS II)

Forslaget til rådsafgørelse om udviklingen af SIS II er fremsat med hjemmel i TEU artikel 30, stk. 1, litra a og b, artikel 31, litra a og b og artikel 34, stk. 2, litra c.

Artikel 1 er identisk med artikel 1 i forslaget til forordning.

Ifølge artikel 2 skal SIS II udvikles af Kommissionen. Dette skal ske efter procedurerne i artikel 3a og artikel 3b.

Efter artikel 3a og artikel 3b skal de foranstaltninger, som er nødvendige for udviklingen af SIS II, træffes efter enten en forvaltningsprocedure eller en forskriftsprocedure. Spørgsmål, der vedrører systemets arkitektur, herunder udviklingen af systemets kommunikationsnetværk (interface), tekniske aspekter, der har relevans for beskyttelse af personoplysninger, eller som har betydelige finansielle eller tekniske konsekvenser for medlemslandene, samt sikkerhedsmæssige aspekter, skal behandles efter forskriftsproceduren. Alle andre aspekter skal behandles efter forvaltningsproceduren.

Artikel 3c og artikel 3d fastlægger de nærmere procedureregler for de udvalg, der skal nedsættes som følge af henholdsvis reglerne om forvaltningsproceduren eller forskriftsproceduren.

Rådsafgørelsen træder i henhold til artikel 4 i kraft dagen efter offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende og udløber den 31. december 2006.

Under forhandlingerne af forslagene er der opnået enighed om en fælles erklæring fra Rådet og Kommissionen i tilknytning til begge forslag. I erklæringen opregnes på ikke-udtømmende vis de anliggender, der fortsat anses for at henhøre under Rådets kompetence, og de udøvende beføjelser, der tilkommer Kommissionen.

3. Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har den 23. oktober 2001 afgivet en udtalelse om forslagene. Europa-Parlamentet godkender i sin udtalelse forslagene, idet parlamentet dog i begge forslag ønsker en ny betragtning i præambelen om, at Schengen-informationssystemet bør administreres af et særskilt organ i EU-regi, som finansieres over Fællesskabets budget, og at det fællesskabsinformationssystem, der hører under Kommissionens ansvar, skal oprettes under et enkelt computernetværk, der omfatter alle de data, der modtaget i henhold til de tre konventioner (Schengen, Europol og TIS). Europa-Parlamentet har endvidere foreslået, at de foranstaltninger, som er nødvendige for udviklingen af SIS II, træffes efter enten rådgivningsproceduren eller forvaltningsproceduren. Endelig har Europa-Parlamentet foreslået, at Kommissionen tillige forpligtes til hvert halve år at forelægge Europa-Parlamentet en situationsrapport om udviklingen af SIS II.

Der er i forslaget til Rådets forordning blevet taget højde for Europa-Parlamentets forslag om, at den halvårslige situationsrapport tillige forelægges for Europa-Parlamentet.

4. Høring.

De oprindelige forslag til Rådets forordning og afgørelse om udviklingen af den anden generation af Schengen-informationssystemet (SIS II) har været sendt i høring hos Rigsadvokaten, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, Rigspolitechefen, Politidirektøren i København, Datatilsynet, Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Indenrigsministeriet, Statsministeriet, Udenrigsministeriet, Advokatrådet, Amnesty International, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Landsforeningen HK Politiet, Politiforbundet i Danmark og Politifuldmægtigforeningen.

Rigspolitechefen, Politidirektøren i København, Datatilsynet, Indenrigsministeriet, Advokatrådet, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark og Landsforeningen af Beskikkede Advokater har svaret, at de ikke har bemærkninger til forslagene.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har *senest* været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde *den 30. oktober 2001*.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslagene ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Danmark vil kunne deltage fuldt ud i rådsafgørelsen, der vedtages med hjemmel i TEU. Forslaget skønnes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

For så vidt angår forslaget statsfinansielle konsekvenser bemærkes, at udgifterne til udviklingen af SIS II ifølge forslaget afholdes over Fællesskabets budget.

Forslaget til rådsforordning, der har hjemmel i afsnit IV i TEF, har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser, da Danmark ifølge artikel 1 og artikel 2 i Protokollen om Danmarks stilling, der ved Amsterdam-traktaten er knyttet som bilag til TEU og TEF, ikke deltager i vedtagelsen.

Danmark vil dog efterfølgende kunne tilslutte sig en sådan retsakt, da den vedrører udbygning af Schengen-reglerne, jf. artikel 5 i Protokollen om Danmarks stilling. Danmarks efterfølgende tilslutning vil alene skabe en folkeretlig forpligtelse mellem Danmark og de øvrige Schengen-lande.

En eventuel tilknytning til rådsforordningen på mellemstatsligt grundlag skønnes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Det bemærkes i den forbindelse, at udgifterne til udviklingen af SIS II ifølge forslaget afholdes over Fællesskabets budget.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslagene er tillige med et grundnotat herom oversendt til Folketingets Europaudvalg den 19. september 2001 og til Folketingets Retsudvalg den 20. september 2001.

Forslaget til forordning blev forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. november 2001 forelagt for Folketingets Europaudvalg med henblik på forhandlingsoplæg og for Folketingets Retsudvalg til orientering. Forslaget til rådsafgørelse blev ved samme lejlighed forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering. Et aktuelt notat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. november 2001 og til Folketingets Retsudvalg den 5. november 2001.

Vedrørende: Rådets konklusioner vedrørende SIS II.

Nyt notat.

1. Baggrund.

Som led i Schengen-samarbejdet er der oprettet et fælles informationssystem (Schengen-informationssystemet), der ved hjælp af elektronisk søgning giver de myndigheder, der er udpeget af Schengen-landene, adgang til indberetninger om personer og genstande til brug for grænsekontrollen og for anden politi- og toldkontrol i de enkelte lande samt for administrationen af udlændingelovgivningen. Schengen-informationssystemet består af en national del i hvert medlemsland (N.SIS) og en central teknisk støttestruktur (C.SIS), som er beliggende i Strasbourg.

Bestemmelserne vedrørende Schengen-informationssystemet (SIS) findes i Schengenkonventionens afsnit IV (artikel 92 – 119).

Ved Amsterdam-traktatens ikrafttræden den 1. maj 1999 blev Schengen-reglerne integreret i Den Europæiske Union. I den forbindelse blev der ikke taget stilling til retsgrundlaget for Schengenkonventionens bestemmelser vedrørende Schengen-informationssystemet. Disse bestemmelser betragtes derfor som retsakter baseret på afsnit VI i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU), jf. artikel 2, stk. 1, 2. afsnit, sidste punktum, i protokollen om integrationen af Schengen-reglerne i Den Europæiske Union (Schengen-protokollen), der ved Amsterdam-traktaten er knyttet som bilag til TEU og Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (TEF).

Det eksisterende Schengen-informationssystem (SIS) er dimensioneret til maksimalt at indeholde oplysninger for så vidt angår 18 lande (de 15 deltagende Schengen-lande samt yderligere tre lande) og giver således ikke mulighed for at medtage oplysninger fra yderligere lande i forbindelse med udvidelsen af Den Europæiske Union.

Etableringen af et ændret og udvidet Schengen-informationssystem (SIS II) med mulighed for tilslutning af yderligere lande er på denne baggrund en forudsætning for kandidatlandenes deltagelse i Schengen-samarbejdet. Etableringen af SIS II vil endvidere give mulighed for at gennemføre forbedringer inden for en række områder for så vidt angår anvendelsen af Schengen-informationssystemet. De relevante arbejdsgrupper i Rådets regi har derfor påbegyndt de indledende overvejelser vedrørende udviklingen og etableringen af SIS II.

Rådet vil skulle fastsætte nærmere retningslinier for udviklingen af SIS II, herunder om finansieringen af udviklingsarbejdet. Det følger i den forbindelse af Schengen-protokollens artikel 5, stk. 1, 1. afsnit, at forslag og initiativer til udbygning af Schengen-reglerne er underlagt de relevante

traktatbestemmelser. Efter Schengen-protokollens artikel 5, stk. 2, gælder dette, selv om Rådet ikke har fastsat retsgrundlag for de Schengen-regler, der udbygges.

Det må antages, at en stor del af Rådets retsakter vedrørende udviklingen af SIS II vil henhøre under TEU. Danmark vil kunne deltage fuldt ud i en retsakt, der vedtages med hjemmel i TEU, vedrørende udviklingen af SIS II, men Danmark vil ikke kunne deltage i vedtagelsen af og ikke vil være bundet af en retsakt, der vedtages med hjemmel i afsnit IV i TEF, vedrørende udviklingen af SIS II, jf. artikel 1 og artikel 2 i protokollen om Danmarks stilling, der ved Amsterdamtraktaten er knyttet som bilag til TEU og TEF. Danmark vil dog efterfølgende kunne tilslutte sig en sådan retsakt, der vedrører en udbygning af Schengen-reglerne, jf. artikel 5 i protokollen om Danmarks stilling. Danmarks efterfølgende tilslutning vil alene skabe en folkeretlig forpligtelse mellem Danmark og de øvrige Schengen-lande.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) og mødet i Det Blandede Udvalg den 28. - 29. maj 2001 blev det besluttet, at udgifter til udvikling af SIS II i 2001 afholdes over anlægsbudgettet for C.SIS. Endvidere vedtog Rådet en række konklusioner vedrørende udviklingen af SIS II, hvori det bl.a. anføres, at udviklingen af SIS II bør have højeste prioritet, at der i Fællesskabets budget for 2002 bør afsættes de fornødne midler med henblik på udviklingen af SIS II, ligesom der bør udarbejdes udkast til de fornødne retsakter med henblik på gennemførelsen af udviklingsarbejdet.

På denne baggrund er der efterfølgende fremsat to forslag med henblik på udviklingen af SIS II. Der er dels tale om et forslag til en rådsfor -ordning med hjemmel i TEF afsnit IV og dels et forslag til en rådsafgørelse med hjemmel i TEU afsnit VI.

Forslagene om udviklingen af SIS II forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) og mødet i Det Blandede Udvalg på ministerniveau med deltagelse af Norge og Island den 6.- 7. december 2001 med henblik på vedtagelse.

Det forventes, at formandskabet i forbindelse med rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) og mødet i Det Blandede Udvalg på ministerniveau med deltagelse af Norge og Island den 6. - 7. december 2001 ligeledes vil fremlægge et udkast til rådskonklusioner vedrørende kravene til SIS.

Rådskonklusionerne vil ikke have karakter af sådanne foranstaltninger, der er omfattet af artikel 1 og 2 i Protokollen om Danmarks Stilling.

2. Indhold.

Udkastet til rådskonklusioner forventes at lægge op til en bekræftelse af, at der bør udvikles et nyt Schengen-informationssystemet (SIS II).

Udkastet til rådskonklusioner forventes endvidere at fastslå, at adgangen til SIS bør udvides, herunder i forhold til efterretningsmyndigheder, registreringsmyndigheder for motorkøretøjer, myndigheder med ansvar for behandling af ansøgninger om visum eller opholdstilladelser samt Europol, idet dette dog forudsætter en nærmere gennemgang af Schengen-konventionens relevante bestemmelser om bl.a. videregivelse og anvendelse af oplysninger i SIS. Endvidere bør bl.a. anklagemyndighedens, Eurojusts og visse ikke-statslige myndigheders adgang til SIS undersøges nærmere.

Herudover forventes det, at udkastet til rådskonklusioner vil lægge op til, at det bør være muligt at foretage indberetning af nye typer af stjålne genstande, ligesom muligheden for eventuelt at foretage indberetning af personer, der har fået forbud mod at forlade Schengen-området (eksempelvis mindreårige, prøveløsladte og sigtede/tiltalte), voldelige ballademagere samt ind- og udrejsende af Schengen-området, vil kunne overvejes nærmere.

Udkastet til rådskonklusioner forventes endvidere at lægge op til, at det i et vist omfang bør være muligt at indlægge yderligere oplysninger i Schengen-informationssystemet om bl.a. eftersøgte personer, herunder om fingeraftryk m.v.

Endelig forventes udkastet til rådskonklusioner at lægge op til, at en række procedurer i forbindelse med anvendelsen af SIS bør ændres, og at der bl.a. bør udarbejdes fælles sletningsregler for så vidt angår oplysninger, der opbevares af Sirene-kontorerne.

Det kan ikke udelukkes, at rådskonklusionerne ligeledes vil fremhæve Schengen-informations-systemets betydning i forbindelse med bekæmpelse af terrorisme.

3. Europa-Parlamentet.

Udkastet til Rådets konklusioner vil ikke blive forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af udkastet til Rådets konklusioner.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Subsidiaritetsprincippet ses ikke at have betydning for sagen.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Rådskonklusionerne vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Retsudvalg eller Europaudvalg.

Vedrørende: Rådets konklusioner i anledning af evalueringen af Sirene-kontorerne.

Nyt notat.

1. Baggrund.

I 1998 blev der inden for rammerne af Schengen-samarbejdet nedsat et stående udvalg vedrørende Schengen-reglernes gennemførelse og anvendelse.

Efter Schengen-reglernes integration i Den Europæiske Union i forbindelse med Amsterdam-traktatens ikrafttræden den 1. maj 1999 gennemføres dette arbejde af Rådets arbejdsgruppe vedrørende Schengen-evaluering.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) og mødet i Det Blandede Udvalg den 28. - 29. maj 2001 blev der opnået enighed om en handlingsplan for den løbende evaluering af Schengen-reglernes gennemførelse og anvendelse.

I handlingsplanen lægges der op til en evaluering af Schengen-reglernes anvendelse i de nuværende Schengen-lande med henblik på en analyse af den praktiske gennemførelse af Schengen-reglerne. På baggrund af evalueringsresultaterne vil der blive udarbejdet oversigter over den bedste praksis inden for udvalgte områder. Disse oversigter vil ligeledes kunne anvendes i forbindelse med kandidatlandenes forberedende arbejde med henblik på de pågældende landes gennemførelse og anvendelse af Schengen-reglerne.

Ifølge handlingsplanen skal der inden 2005 gennemføres landespecifikke evalueringer af Frankrig, Belgien, Holland, Luxembourg, Spanien, Portugal, Østrig og Italien. Disse landespecifikke evalueringer vil omfatte samtlige samarbejdsområder inden for Schengen-reglerne.

Inden for den samme tidsperiode skal der endvidere gennemføres tema-evalueringer vedrørende udvalgte emner inden for Schengen-samarbejdet. Den første tema-evaluering omfatter de nationale Sirene-kontorer.

Sirene-kontorerne, der oprettes i de enkelte Schengen-lande, udveksler supplerende oplysninger i tilknytning til landenes indberetninger i Schengen-informationssystemet. Der kan f.eks. være tale om fremsendelse af en udleveringsbegæring med relevante bilag. Videregivelsen af oplysninger mellem Sirene-kontorerne sker i overensstemmelse med national ret.

Det forventes, at formandskabet på mødet i Det Blandede Udvalg på ministerniveau med deltagelse af Norge og Island i tilknytning til rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbe-

skyttelse) den 6. – 7. december 2001 vil redegøre for resultatet af evalueringen af Sirene-kontorerne og i den forbindelse vil fremlægge en samlet evalueringsrapport samt udkast til en række rådskonklusioner vedrørende Sirene-kontorerne.

2. Indhold.

Den samlede evalueringsrapport indeholder en nærmere redegørelse for de gennemførte evalueringsbesøg i Schengen-landene, der fandt sted i juli, september og oktober måned 2001.

Der er ikke gennemført evalueringsbesøg ved Sirene-kontorerne i de nordiske lande, idet disse kontorer for nylig er blevet evalueret i forbindelse med de nordiske landes indtræden i den praktiske Schengen-samarbejde i foråret 2001.

Udkastet til rådskonklusioner forventes at indeholde henstilling om, at Sirene-personalet skal have de sproglige, juridiske og operationelle kundskaber, der er nødvendige for at sikre et effektivt samarbejde mellem Sirene-kontorerne, og at de kompetente nationale myndigheder skal tage hensyn hertil ved ansættelse af personale og ved gennemførelsen af efter- og videreuddannelseskurser for personalet.

Endvidere forventes udkastet til rådskonklusioner at fastslå, at alle Sirene-kontorer bør have et administrativt informationssystem, der er tilpasset de aktuelle behov, og som muliggør en hensigtsmæssig sagsekspedition. Sirene-kontorerne bør ligeledes have adgang til relevante nationale databaser.

Udkastet til rådskonklusioner forventes desuden at indeholde henstilling om, at de nationale myndigheder, der er ansvarlige for internationalt politisamarbejde, organiseres således, at man undgår kompetencekonflikter og dobbeltarbejde.

Alle relevante nationale myndigheder bør have kendskab til SIS og ansvarsfordelingen i forbindelse hermed, så samarbejdet kan blive mere effektivt, hurtigt og brugbart og dermed forbedre kvantiteten, kvaliteten og anvendelsen af SIS-oplysningerne.

Herudover forventes konklusionsudkastet at lægge op til, at muligheden for at anvende et fælles arbejdssprog - eventuelt bilateralt - for operative meddelelser mellem Sirene-kontorerne bør undersøges nærmere.

Det forventes endvidere, at der i udkastet til rådskonklusioner vil blive lagt op til en fastlæggelse af fælles sletningsregler for Sirene-filer samt en revision af den fælles håndbog for Sirene-kontorerne.

Endelig forventes konklusionsudkastet at lægge op til, at de relevante rådsarbejdsgrupper får til opgave at sikre den nødvendige opfølgning af evalueringen.

3. Europa-Parlamentet.

Sagen vil ikke blive forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af sagen.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Subsidiaritetsprincippet ses ikke at have betydning for sagen.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Sagen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Retsudvalg eller Europaudvalg.

Vedrørende: Rådets afgørelse om Irlands anmodning om at deltage i visse dele af Schengen-reglerne.

Nyt notat.

1. Baggrund.

Ved Amsterdam-traktatens ikrafttræden den 1. maj 1999 blev Schengen-samarbejdet integreret i Den Europæiske Union. De nærmere regler i forbindelse med Schengen-samarbejdets integration følger af en protokol (Schengen-protokollen), der ved Amsterdam-traktaten er knyttet som bilag til Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (TEF) og Traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Efter artikel 4 i Schengen-protokollen kan Storbritannien og Irland til enhver tid anmode om helt eller delvist at deltage i Schengen-reglerne. Rådet træffer afgørelse om anmodningen med enstemmighed blandt Schengen-landene og repræsentanten for det pågældende medlemslands regering.

Rådet imødekom ved sin afgørelse af 29. maj 2000 Storbritanniens anmodning om at deltage i visse dele af Schengen-reglerne (2000/365/EF, EFT L 131 af 1.6.2000, s. 43).

Irland har ved skrivelser af 16. juni 2000 og 1. november 2001 anmodet om at deltage i en række af Schengen-reglerne. Denne anmodning omhandler stort set de samme bestemmelser, som er omfattet af Rådsafgørelsen af 29. maj 2000 vedrørende Storbritannien.

Kommissionen har den 14. september 2000 i medfør af artikel 4, stk. 2, i Schengen-protokollen afgivet en udtalelse om anmodningen. Kommissionen har i den forbindelse henstillet, at Rådet imødekommer Irlands anmodning.

Kommissionen har endvidere henstillet, at Rådet træffer en positiv afgørelse om alle elementerne i Irlands anmodning. Afgørelsen skal sikre en sammenhængende anvendelse af de Schengen-regler, som Irland ønsker at deltage i, uden at påvirke den måde, hvorpå det samlede regelsæt fungerer mellem de øvrige Schengen-lande.

Endelig har Kommissionen henstillet, at Rådet træffer en afgørelse, der med de fornødne ændringer indeholder alle relevante bestemmelser i Rådets afgørelse af 29. maj 2000 i anledning af anmodningen fra Storbritannien om at deltage i dele af Schengen-reglerne.

På denne baggrund har formandskabet med hjemmel i Schengen-protokollens artikel 4 fremlagt et udkast til en rådsafgørelse vedrørende Irlands anmodning om at deltage i dele af Schengen-reglerne samt udkast til to erklæringer i tilknytning til rådsafgørelsen.

Danmark deltager fuldt i rådsafgørelsen, der vedtages med hjemmel i Schengen-protokollens artikel 4.

Efter Schengen-protokollens artikel 4, jf. artikel 1, vedtages afgørelsen med enstemmighed blandt Schengen-landene og Irland.

Udkastet til rådsafgørelse om anmodningen fra Irland om at deltage i visse dele af Schengen-reglerne forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) og mødet i Det Blandede Udvalg på ministerniveau med deltagelse af Norge og Island den 6. – 7. december 2001 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold.

Formandskabets udkast til rådsafgørelse giver Irland ret til at deltage i Schengen-reglerne inden for følgende områder:

- Ledsageforanstaltninger på asylområdet (bortset fra regler om ansvar for behandling af asylansøgninger)
- Politisamarbejdet (bortset fra bestemmelser med relation til grænseoverskridende observation og forfølgelse)
- Gensidig retshjælp i straffesager
- Anvendelse af ne bis in idem-princippet
- Udlevering
- Overførelse af fuldbyrdelseskompetence i straffesager
- Narkotika
- Schengen-informationssystemet
- Beskyttelse af personoplysninger i Schengen-informationssystemet.

Irland ønsker – ligesom Storbritannien - ikke at deltage i bestemmelser, der vedrører ophævelse af personkontrollen ved de indre grænser, eller de bestemmelser vedrørende Schengen-informationssystemet, herunder artikel 96 om oplysninger vedrørende uønskede udlændinge, der er knyttet hertil.

På den baggrund har en arbejdsgruppe under Rådet undersøgt og bekræftet, at Schengen-informationssystemet kan opbygges på en sådan måde, at Irland i lighed med Storbritannien for-

hindres dels i at indlægge oplysninger i systemet på grundlag af artikel 96, dels i at få adgang til sådanne oplysninger, som andre lande har indlagt.

Irlands delvise deltagelse i reglerne vedrørende Schengen-informationssystemet rejser imidlertid en række fortolkningsmæssige spørgsmål i forhold til andre bestemmelser i Schengen-konventionen. På den baggrund er det i artikel 4, stk. 2, i udkastet til rådsafgørelse fastsat, at Rådet træffer afgørelse om de retlige og tekniske betingelser for Irlands delvise deltagelse i bestemmelserne vedrørende Schengen-informationssystemet, inden disse bestemmelser bringes i anvendelse i forhold til Irland. Spørgsmålet skal forinden drøftes nærmere i en arbejdsgruppe under Rådet. Rådsafgørelsen af 29. maj 2000 vedrørende Storbritannien indeholder en tilsvarende bestemmelse.

Som konsekvens af det overfor anførte ønsker Irland endvidere ikke at deltage i bestemmelser inden for følgende områder:

- Passage af de indre grænser
- Passage af de ydre grænser
- Visum
- Betingelser for udlændinges indrejse og ophold
- Opholdstilladelser og indberetninger med henblik på nægtelse af adgang
- Ansvar for behandling af asylansøgninger.

Irland ønsker desuden ikke at deltage i bestemmelser vedrørende:

- Skydevåben og ammunition.

Udkastet til rådsafgørelse forpligter Irland til at godkende bestemmelserne i de respektive landes tiltrædelsesaftaler.

Ifølge udkastet til rådsafgørelse deltager Irland fuldt ud i vedtagelsen af retsakter, der udbygger de Schengen-regler, som Irland deltager i. Dette gælder fra tidspunktet for Rådets afgørelse om Irlands delvise deltagelse i Schengen-reglerne. Irlands deltagelse i en videreudvikling af Schengen-reglerne vil således ikke være afhængig af en skriftlig meddelelse i medfør af artikel 5 i Schengen-protokollen.

I tilknytning til udkastet til rådsafgørelse er der udarbejdet udkast til to erklæringer. Der er dels tale om et udkast til en rådserklæring, hvorefter Irland, inden de relevante Schengen-bestemmelser træder i kraft, er forpligtet til at underrette Rådet om alle forhold, som kan have afgørende indvirkning på de relevante områder, og dels et udkast til en fælles erklæring fra Danmark og

Irland vedrørende Rådets afgørelse af 1. december 2000 om en fuldstændig gennemførelse af Schengen-reglerne i Danmark (2000/777/EF, EFT L 309 af 9.12.2000, s. 24). Det fremgår af denne erklæring, at Irland vil acceptere Rådets konklusioner vedrørende iværksættelse af nødvendige foranstaltninger, herunder med henblik på anvendelse af Schengen-informations-systemet, i Grønland og på Færøerne.

Når Rådet konstaterer, at Irland opfylder forudsætningerne for at træde ind i det praktiske samarbejde på grundlag af de Schengen-regler, der er nævnt i rådsafgørelsen, vil disse regler blive bragt i anvendelse i forhold til Irland ved en ny rådsafgørelse.

3. Europa-Parlamentet.

Sagen vil ikke blive forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af udkastet til rådsafgørelse.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget vedrørende politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Subsidiaritetsprincippet ses ikke at have betydning for sagen.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Udkastet til rådsafgørelse ses ikke at have statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Udkastet til rådsafgørelse har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg eller Retsudvalg.

Vedrørende: Oversigt over den bedste praksis i forbindelse med Schengen-reglernes anvendelse.

Nyt notat.

1. Baggrund.

I 1998 blev der inden for rammerne af Schengen-samarbejdet nedsat et stående udvalg vedrørende Schengen-reglernes gennemførelse og anvendelse.

Efter Schengen-reglernes integration i Den Europæiske Union i forbindelse med Amsterdam-traktatens ikrafttræden den 1. maj 1999 gennemføres dette arbejde af Rådets arbejdsgruppe vedrørende Schengen-evaluering.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) og mødet i Det Blandede Udvalg den 28. - 29. maj 2001 godkendte Rådet (Schengen-landene) en handlingsplan for det fremtidige evalueringsarbejde.

I handlingsplanen lægges der op til en evaluering af Schengen-reglernes anvendelse i de nuværende Schengen-lande med henblik på en analyse af den praktiske gennemførelse af Schengen-reglerne. På baggrund af evalueringsresultaterne vil der blive udarbejdet oversigter over den bedste praksis inden for udvalgte områder. Disse oversigter vil bl.a. kunne anvendes i forbindelse med ansøgerlandenes forberedende arbejde med henblik på de pågældende landes gennemførelse og anvendelse af Schengen-reglerne.

Oversigterne forventes at vedrøre følgende områder:

- Kontrol ved de ydre grænser
- Visum
- Betingelserne for udlændinges indrejse og ophold, herunder bekæmpelse af ulovlig indvandring og ulovligt ophold, udsendelse og tilbagesendelse
- Politisamarbejdet
- Udlevering og gensidig retshjælp i straffesager
- Narkotikabekæmpelse
- Schengen-informationssystemet
- Beskyttelse af personoplysninger

Det forventes, at formandskabet på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) og mødet i Det Blandede Udvalg på ministerniveau med deltagelse af Norge og Island den 6. – 7. december 2001 vil orientere om status for udarbejdelsen af oversigter over bedste praksis i forbindelse med Schengen-reglernes anvendelse.

2. Indhold.

Det belgiske formandskab har påbegyndt udarbejdelsen af oversigter over bedste praksis vedrørende ydre grænsekontrol (sø- og landegrænser) samt udsendelse og tilbagetagelse.

Formandskabet forventes i den forbindelse at lægge op til, at det videre arbejde med henblik på udarbejdelsen af oversigter over bedste praksis tilrettelægges på en sådan måde, at de forskellige områder behandles i prioriteret rækkefølge.

For hvert enkelt emne vil der – som nu - blive nedsat en ad hoc-undergruppe, der refererer til Rådets arbejdsgruppe vedrørende Schengen-evaluering.

Formålet med udarbejdelsen af oversigter over bedste praksis er ikke at opstille nye krav over for de nuværende medlemslande eller ansøgerlandene, men derimod at tydeliggøre og udvikle de eksisterende Schengen-reglerne.

Udarbejdelsen af oversigter over bedste praksis vil blive spredt over flere formandskaber, som hver gennemgår tre-fire områder med henblik på at kunne afslutte arbejdet i løbet af 2003.

Der vil løbende blive udarbejdet statusrapporter, som forelægges for Rådet/Det Blandede Udvalg. Endvidere vil kandidatlandene løbende blive orienteret om arbejdets udvikling.

3. Europa-Parlamentet.

Sagen vil ikke blive forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af sagen.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Subsidiaritetsprincippet ses ikke at have betydning for sagen.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Sagen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Vedrørende: Budget for SISNET i 2002.

Nyt notat.

1. Baggrund.

I forbindelse med Amsterdam-traktatens ikrafttræden den 1. maj 1999 blev Schengen-reglerne integreret i Den Europæiske Union, idet bestemmelserne vedrørende Schengen-informationssystemet (SIS) fik retsgrundlag i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Bestemmelserne vedrørende Schengen-informationssystemet (SIS) findes i Schengen-konventionens afsnit IV (artikel 92-119). Schengen-informationssystemet består af en national del i hvert medlemsland (N.SIS) og en central teknisk støttefunktion (C.SIS), som er beliggende i Strasbourg.

Danmark og de øvrige nordiske lande er pr. 1. januar 2001 blevet tilsluttet Schengen-informationssystemet i forbindelse med Danmarks og de øvrige nordiske landes indtræden i det praktiske Schengen-samarbejde den 25. marts 2001.

SISNET er et kommunikationsnetværk, der anvendes dels til kommunikation mellem den centrale tekniske støttefunktion (C.SIS) og de nationale dele af Schengen-informationssystemet (N.SIS), dels til udveksling af supplerende oplysninger mellem Schengen-landene i forhold til de oplysninger, der er indeholdt i Schengen-informationssystemet. SISNET blev taget i brug den 26. juli 2001 og har ved samme lejlighed afløst Sirene-nettet (fase II).

Rådets Vicegeneralsekretær er ved Rådets afgørelse af 17. december 1999 blevet bemyndiget til at indgå kontrakterne vedrørende SISNET på vegne af medlemsstaterne. Udgifterne hertil vil skulle afholdes af medlemslandene og ikke over Fællesskabets budget.

Endvidere vedtog Rådet den 27. marts 2000 en finansforordning for SISNET med specifikke regler for opstilling og gennemførelse af det budget, der er nødvendigt for at dække udgifter, der opstår i forbindelse med indgåelsen af kontrakterne vedrørende SISNET, opfyldelse af forpligtelserne i henhold til disse kontrakter efter indgåelsen, inddrivelse af bidragene fra de berørte medlemsstater samt regnskabsaflæggelse og revision af regnskaberne.

Det følger af finansforordningen for SISNET, at Danmarks bidrag til SISNET skal beregnes hvert år på grundlag af den andel, som Danmarks momsindtægt udgør af De Europæiske Fællesskabers samlede momsindtægter i det foregående regnskabsår. Danmark bidrager med ca. 2 pro-

cent. De enkelte lande skal indbetale 25 procent af deres respektive bidrag senest henholdsvis pr. 15. februar, 1. april, 1. juli og 1. oktober.

Rådets Generalsekretær forventes i overensstemmelse med artikel 8 i finansforordningen for SISNET at fremlægge et budget for SISNET i 2002 til godkendelse i forbindelse med rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) og mødet i Det Blandede Udvalg på ministerniveau med deltagelse af Norge og Island den 6. – 7. december 2001.

2. Indhold.

Budgetforslaget vedrørende SISNET for 2002 er på i alt 1.732.000 euro (svarende til ca. 12.990.000 dkr.).

Budgetforslaget for 2002 er mindre end det tilsvarende budget for 2001, der var på 1.840.500 euro (svarende til ca. 13.714.000 dkr.). Udgifterne i 2002 vedrører hovedsageligt netværkstjerne-sterne. Der er i 2002 forudset anlægsudgifter til nye tilkoblingspunkter i visse lande, der overvejer at oprette et separat tilkoblingspunkt til brug for et reservecenter, samt eventuelt til tilkoblingspunkter i Irland og Storbritannien.

Danmarks bidrag til budgettet for SISNET for 2002 vil udgøre ca. 259.800 dkr.

3. Europa-Parlamentet.

Sagen har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af forslaget.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Subsidiaritetsprincippet ses ikke at have betydning for sagen.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Det danske bidrag til etablering og drift af SISNET betales af Rigspolicechefen og Indenrigsministeriet, og udgifterne hertil afholdes indenfor de bevillingsmæssige rammer.

Budgetforslaget har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen har ikke tidligere være forelagt for Folketingets Europaudvalg eller Retsudvalg.

Vedrørende: Budget for Sirene-nettet (fase II) og Helpdesk i 2002.

Nyt notat.

1. Baggrund.

I forbindelse med Amsterdam-traktatens ikrafttræden den 1. maj 1999 blev Schengen-reglerne integreret i Den Europæiske Union, idet bestemmelserne vedrørende Schengen-informationssystemet (SIS) fik retsgrundlag i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Bestemmelserne vedrørende Schengen-informationssystemet (SIS) findes i Schengen-konventionens afsnit IV (artikel 92-119). Schengen-informationssystemet består af en national del i hvert medlemsland (N.SIS) og en central teknisk støttefunktion (C.SIS), som er beliggende i Strasbourg.

Danmark og de øvrige nordiske lande er pr. 1. januar 2001 blevet tilsluttet Schengen-informationssystemet i forbindelse med Danmarks og de øvrige nordiske landes indtræden i det praktiske Schengen-samarbejde den 25. marts 2001.

I tilknytning til C.SIS er der etableret en Helpdesk-funktion. Oplysninger om driftsfejl i C.SIS og i de nationale dele af Schengen-informationssystemet (N.SIS) indberettes til Helpdesk, der herefter iværksætter fornøden fejlretning.

Sirene-nettet (fase II) er et datatransmissionsnetværk. Netværket anvendes til udveksling af supplerende oplysninger mellem Schengen-landene i forhold til de oplysninger, der er indeholdt i Schengen-informationssystemet. Sirene-nettet (fase II) er den 26. juli 2001 blevet afløst af et nyt kommunikationsværk (SISNET).

Rådets Generalsekretær er ved Rådets afgørelse af 3. maj 1999 blevet bemyndiget til på vegne af Schengen-landene at indgå og forvalte kontrakter om etablering og drift af Helpdesk (forvaltningens server med henblik på on-line hjælp) og Sirene-nettet (fase II).

De finansielle forpligtelser i henhold til disse kontrakter påhviler ikke De Europæiske Fællesskabers budget, men er reguleret i en finansforordning, der er vedtaget af Rådet den 3. maj 1999.

Finansforordningen indeholder regler for det budget, der er nødvendigt for at opfylde forpligtelserne i henhold til de nævnte kontrakter, inddrivelse af bidragene for Schengen-landene samt regnskabsaflæggelse og revision.

Fastsættelsen af de enkelte landes bidrag sker i henhold til en fordelingsnøgle, der fastlægges hvert år på grundlag af den andel som de enkelte landes momsindtægt udgør af De Europæiske Fællesskabers samlede momsindtægter i det foregående regnskabsår, jf. finansforordningens artikel 22. Danmark bidrager med ca. 2 procent.

Rådets Generalsekretær forventes i overensstemmelse med artikel 5 i finansforordningen at fremlægge et budget for Sirene-nettet (fase II) og Helpdesk i 2002 til godkendelse i forbindelse med rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) og mødet i Det Blandede Udvalg på ministerniveau med deltagelse af Norge og Island den 6. – 7. december 2001.

2. Indhold.

Budgetforslaget vedrørende Helpdesk er på i alt 9.500 euro (svarende til ca. 71.000 dkr.). Budgetforslaget for 2001 var på 19.500 euro (svarende til ca. 145.000 dkr).

Herudover er der forudset bankomkostninger på 500 euro (svarende til ca. 3.700 dkr) i forbindelse med administration af den samlede konto for Sirene-nettet (fase II) og Helpdesk.

Kontrakten vedrørende Sirene-nettet (fase II) udløb den 23. august 2001, hvorfor der ikke er afsat budgetmidler vedrørende Sirene-nettet (fase II) i budgetforslaget for 2002.

Det samlede budgetforslag for Sirene-nettet (fase II) og Helpdesk i 2002 udgør 10.000 euro (svarende til ca. 75.000 dkr.). Danmarks bidrag til budgettet for Sirene-nettet (fase II) og Helpdesk i 2002 vil udgøre ca. 1.500 dkr.

3. Europa-Parlamentet.

Sagen har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af forslaget.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Subsidiaritetsprincippet ses ikke at have betydning for sagen.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Det danske bidrag til etablering og drift af C.SIS, herunder udgifterne forbundet med Sirene-nettet (fase II) og Helpdesk, betales af Rigspolitechefen og Indenrigsministeriet, og udgifterne hertil afholdes indenfor de bevillingsmæssige rammer.

Budgetforslagene har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg eller Retsudvalg.

Vedrørende: Kvartaloversigt vedrørende anlægsudgifter i forbindelse med C.SIS – tredje kvartal 2001.

Nyt notat.

1. Baggrund.

I forbindelse med Amsterdam-traktatens ikrafttræden den 1. maj 1999 blev Schengen-reglerne integreret i Den Europæiske Union, idet bestemmelserne vedrørende Schengen-informationssystemet (SIS) fik retsgrundlag i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Bestemmelserne vedrørende Schengen-informationssystemet (SIS) findes i Schengen-konventionens afsnit IV (artikel 92-119). Schengen-informationssystemet består af en national del i hvert medlemsland (N.SIS) og en central teknisk støttefunktion (C.SIS), som er beliggende i Strasbourg.

Danmark og de øvrige nordiske lande er per 1. januar 2001 blevet tilsluttet Schengen-informationssystemet i forbindelse med Danmarks og de øvrige nordiske landes indtræden i det praktiske Schengen-samarbejde den 25. marts 2001.

Efter finansforordningen for C.SIS skal Frankrig hvert kvartal udarbejde en oversigt over anlægsudgifter i forbindelse med C.SIS.

En oversigt vedrørende tredje kvartal 2001 forventes fremlagt til orientering i forbindelse med rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) og mødet i Det Blandede Udvalg på ministerniveau med deltagelse af Norge og Island den 6.– 7. december 2001.

2. Indhold.

Det fremgår af oversigten, at der i perioden 18. december 1991 til 30. juni 2001 i alt er godkendt anlægsudgifter vedrørende C.SIS (SIS I) for 22.080.833 euro (svarende til ca. 165.606.247 dkr.), og at der i tredje kvartal 2001 er godkendt anlægsudgifter vedrørende C.SIS (SIS I) for 61.151 euro (svarende til 458.633 dkr.). I alt er der godkendt anlægsudgifter til C.SIS (SIS I) for 22.141.985 euro (svarende til ca. 166.064.887 dkr.).

Det fremgår endvidere af oversigten, at der indtil 30. juni 2001 er godkendt anlægsudgifter vedrørende SIS II for 461.663 euro (svarende til ca. 3.463.000 dkr.).

I alt er der godkendt anlægsudgifter for C.SIS for 22.603.648 euro (svarende til ca. 169.527.360 dkr.).

3. Europa-Parlamentet.

Kvartalsoversigten vil ikke blive forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af kvartalsoversigten.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 20. november 2001.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Subsidiaritetsprincippet ses ikke at have betydning for sagen.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Kvartalsoversigten har ikke statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser. Det bemærkes i den forbindelse, at anlægsudgifterne afholdes inden for det af Rådet vedtagne budget for anlæg og drift af C.SIS.

Det danske bidrag til drifts- og anlægsudgifter for C.SIS betales af Rigspolicefens og Indenrigsministeriets, og udgifterne hertil afholdes inden for de bevillingsmæssige rammer.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg eller Retsudvalg.